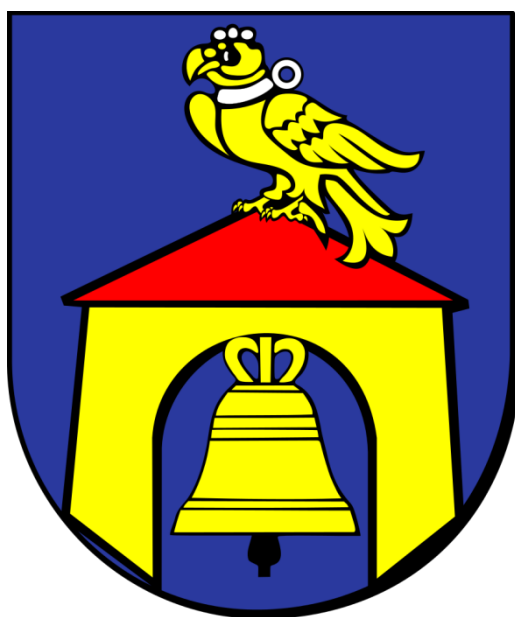

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Raport z badań realizowanych w 2019 roku

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Metodologia badań.....	5
2.1. Cele i ogólne założenia badania	5
2.2. Problematyka badania	6
2.3. Wybór metod i technik badawczych	8
2.4. Dobór próby	10
2.5. Narzędzia badawcze	11
2.6. Etyka prowadzonych badań.....	12
3. Charakterystyka Gminy Niechlów	13
3.1. Położenie Gminy Niechlów.....	13
3.2. Struktura demograficzna Gminy Niechlów.....	14
3.3. Rynek pracy.....	19
3.4. Infrastruktura edukacyjna i kulturalno-rekreacyjna	22
3.4.1. Edukacja	22
3.4.2. Kultura i rekreacja	31
3.5. Jednostki pomocowe na terenie Gminy Niechlów	35
3.6. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów.....	37
3.6.1. Poziom przestępczości w Gminie Niechlów	37
3.6.2. Rynek alkoholowy w Gminie Niechlów	38
3.6.3. Pomoc społeczna	38
3.6.4. Profilaktyka	46
4. Badanie dorosłych mieszkańców Gminy Niechlów	47
4.1. Struktura badanej próby	47
4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	50
4.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	56
4.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	59
4.5. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	61
4.6. Działania profilaktyczne z perspektywy dorosłych mieszkańców	66
5. Badanie uczniów na terenie Gminy Niechlów	71
5.1. Struktura badanej próby	71
5.2. Problem alkoholowy z perspektywy uczniów	72
5.3. Problem nikotynowy z perspektywy uczniów.....	77
5.4. Problem narkotykowy z perspektywy uczniów.....	79
5.5. Problem przemocy z perspektywy uczniów	84
5.6. Działania profilaktyczne z perspektywy uczniów	89

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

6.Badanie sprzedawców na terenie Gminy Niechlów	92
6.1.Struktura badanej grupy	92
6.2.Problem uzależnień w Gminie.....	93
7.Analiza SWOT	101
8.Wnioski i rekomendacje profilaktyczne	103
9.Załączniki	131
10.Wykaz tabel, wykresów i rysunków	138
11.Bibliografia.....	142

1. Wprowadzenie

Zyjemy w erze globalizacji. Ma ona dla nas pozytywne, jak i negatywne skutki. Według Doroty Czajkowskiej- Majewskiej globalizacja jest „*wehikulem postępu, poprawy warunków życia i zdrowia ludzkości*”¹. Panujące przekonanie, o tym, że dzięki globalizacji nastąpiła poprawa warunków życiowych wielu społeczeństw jest pozytywnym faktem, aczkolwiek trzeba mieć na uwadze to, że istnieją też negatywne konsekwencje globalizacyjne takie jak: zwiększenie ubóstwa, nasilanie się bezrobocia, bezdomności oraz wszelkie różnice między narodami bogatymi i biednymi. W rezultacie w społeczeństwie polskim powyższe problemy społeczne widoczne są coraz to na szeroka skalę.

Jerzy Kwaśniewski przez problem społeczny rozumie takie zachowania ludzkie i zjawiska społeczne, które ze względu na swój charakter, skutki czy intensywność występowania postrzegane są i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domagające się rozwiązania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów:

- dotyczy wielu osób w społeczności,
- ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy,
- jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym,
- domaga się rozwiązania,
- można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie².

Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

¹ Czajkowska- Majewska D., *Człowiek globalny*, s. 99.

² Kwaśniewski J., *Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych*, s.7.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Termin „diagnoza społeczna” używany jest w szerokim i węższym znaczeniu. W szerokim znaczeniu diagnozą społeczną są społeczne badania, w których zbiera się dane szczegółowe, porządkuje je i interpretuje w celu udzielenia odpowiedzi na pytania: „*Jak jest? Co to jest? Dlaczego tak jest?*”. Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki³. Diagnozę społeczną przeprowadza się w celu:

- identyfikacji przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- identyfikacji wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- identyfikacji skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- identyfikacji regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- analizy podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- analizy proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Można wyróżnić kilka typów diagnozy społecznej, które zostały przedstawione poniżej⁴:

Tabela 1. Typy diagnozy społecznej.

TYPY DIAGNOZY SPOŁECZNEJ	
Diagnoza klasyfikacyjna	Przyporządkowuje obserwowane zjawiska i cechy szerszym klasom społecznym, odpowiada na pytanie: z jakiego typu problemem mamy do czynienia.
Diagnoza genetyczna	Poszukuje przyczyn danego stanu rzeczy.
Diagnoza znaczenia	Określa wpływ badanych zjawisk na funkcjonowanie całego systemu.
Diagnoza fazy	Służy ustaleniu etapu badanego procesu oraz określeniu jego dynamiki.
Diagnoza prognostyczna	Służy przewidywaniu dalszych zmian badanego stanu rzeczy.

Rzetelnie przeprowadzona diagnoza jest fundamentem do planowania różnych programów rozwiązywania problemów społecznych. Wiedza, której dostarcza nam diagnoza pozwala na odpowiednią alokację zasobów w polecane programy. Dlatego jakość wykonanej diagnozy jest znacząca dla tworzenia właściwych i adekwatnych działań w społeczeństwie.

³ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

⁴ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*.

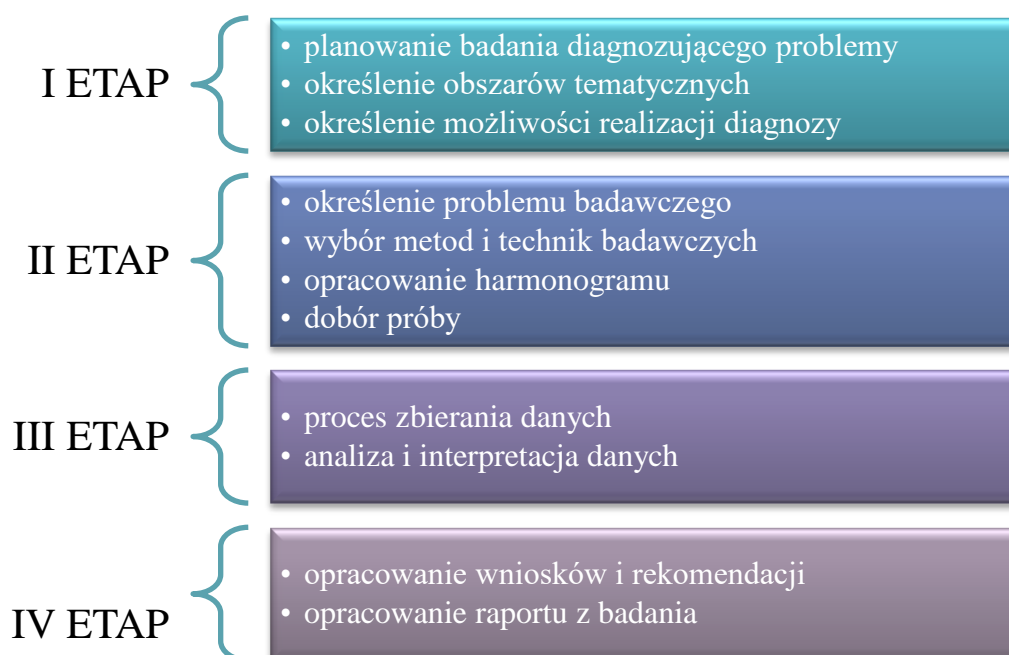
2. Metodologia badań

2.1. Cele i ogólne założenia badania

Poniższa diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Urzędu Gminy ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców i sprzedawców,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

2.2. Problematyka badania

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”⁵. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w poniższej diagnozie.
- **Problemu narkotykowego (narkomania)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”⁶. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala zjawiska wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.
- **Problemu nikotynowego (nikotynizm)** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia, dostępności papierosów dla uczniów na terenie gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców gminy.
- **Zjawisko przemocy domowej** – przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub

⁵ T. Pilch, *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, str. 92.

⁶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r. poz. 1030).

gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Niniejsza diagnoza ukazuje skale, przyczyny oraz rodzaj problemu.

→ **Zjawisko przemocy rówieśniczej**– Dan Olweus, pionier badań nad zjawiskiem przemocy szkolnej definiuje przemoc jako „agresywne zachowanie, w którym sprawca używa swego ciała lub przedmiotu (włączając broń) do zranienia lub skrzywdzenia innej osoby”. Z kolei WHO określa przemoc jako „użycie z rozmysłem siły lub zagrożenie nią, przeciw sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, co prowadzi do zranienia, śmierci, lub szkody psychicznej, a także do zaburzeń rozwojowych i upośledzenia społecznego”⁷. Nowym problemem, który pojawia się już coraz częściej wśród Polskich uczniów to zjawisko cyberbullyingu lub inaczej mówiąc cyberprzemocy. Poniższa tabela przedstawia różne sposoby rozumienia cech charakterystycznych dla systematycznej przemocy rówieśniczej w szkole i jej cyfrowego odpowiednika.

Tabela 2. Dręczenie szkolne i cyberbullying. Różne rozumienie właściwości dręczenia w tradycyjnym dręczeniu i cyberbullyingu⁸.

Kryterium wyróżniające	Tradycyjny bullying	Cyberbullying
Powtarzalność	Wynika z wielokrotnego działania sprawców.	Może wynikać z cech samego materiału zamieszczonego w Internecie, który jest albo wielokrotnie kopiowany, albo długotrwale obecny; w obu tych przypadkach ofiara doświadcza powtarzalnej wiktymizacji.
Nierównowaga sił	Wynika z przewagi ilościowej, fizycznej lub psychologicznej sprawcy bądź sprawców.	Może wynikać z większych kompetencji sprawców w zakresie obsługi nowych technologii komunikacyjnych.
Intencjonalność	Jest operacjonalizowana najczęściej jako świadoma chęć skrzywdzenia ofiary.	Część badań wskazuje, że ze względu na cechy komunikacji zapośredniczonej (m.in. redukcja sygnałów niewerbalnych) niektórzy sprawcy nieświadomie krzywdzą ofiary.

⁷ Przemoc i agresja w szkołach w Europie – sposoby przeciwdziałania, Polskie Biuro Eurydice, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2007.

⁸ J. Pyżalski, Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży s.124.

Warto poznać przykłady agresji elektronicznej, z którą borykają się uczniowie szkół.

1. **Flaming** – agresywna wymiana zdań, np. na czacie lub w ramach grupy dyskusyjnej.
2. **Prześladowanie** (ang. *harassment*) – regularne przysyłanie nieprzyjemnych wiadomości do ofiary za pomocą elektronicznych kanałów komunikacji.
3. **Kradzież tożsamości** (ang. *impersonation*) – podszywanie się pod ofiarę.
4. **Upublicznianie tajemnic** (ang. *outing*) – udostępnianie prywatnych materiałów ofiary (np. zdjęcia).
5. **Śledzenie** (ang. *cyberstalking*) – inwigilacja ofiary i nękanie jej niechcianymi komunikatami.
6. **Happy slapping** – prowokowanie lub atakowanie innej osoby i dokumentowanie wydarzenia w postaci zdjęć lub filmu oraz upublicznienie nagrań lub zdjęć w Internecie.
7. **Poniżenie** (ang. *denigration*) – upublicznienie poniżających, nieprawdziwych informacji lub materiałów na temat ofiary.
8. **Wykluczenie** (ang. *exclusion*) – celowe usunięcie z listy kontaktów internetowych lub niedopuszczenie do niej ofiary.
9. **Agresja techniczna** – działania przeciwko sprzętowi komputerowemu ofiary bardziej niż przeciwko samej ofierze⁹.

2.3. Wybór metod i technik badawczych

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: **problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz przemocy domowej i rówieśniczej**. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród trzech grup społecznych: dorosłych mieszkańców gminy, sprzedawców oraz uczniów. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza¹⁰. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy. Badacze jakościowi szukają odpowiedzi na pytania „jak?”,

⁹ J. Pyżalski, Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży. s.126-128.

¹⁰ J. Sztumski, *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

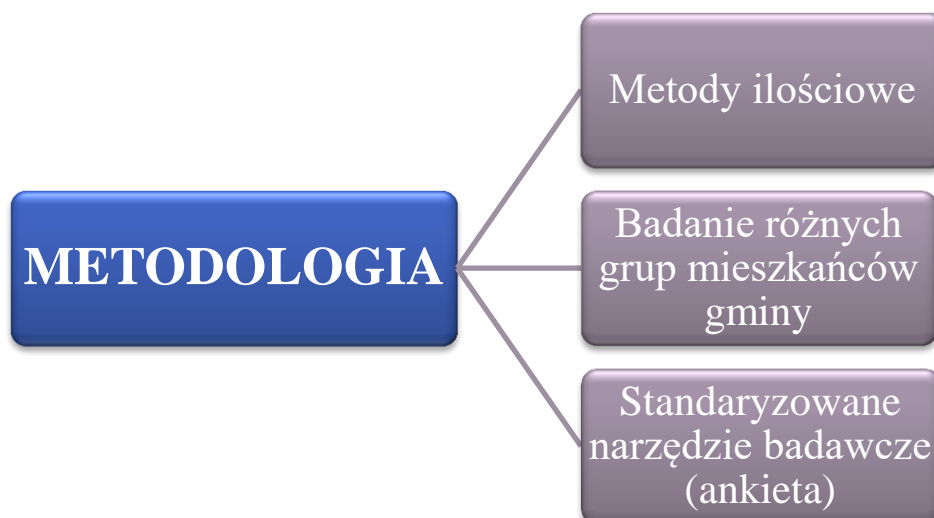
„dlaczego?”, skupiając się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach. Badania te mają na celu zrozumieć głębsze przyczyny zachowań ludzi. Z racji tego, że obejmują niewielką liczbę badanych, wyników nie można uogólniać na całą populację. Metody badań ilościowych posługują się głównie liczbami i odpowiadają na pytania “ile?” i “jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę, niż w metodach jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację¹¹.

Badania wśród wszystkich badanych grup zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową. Ankiety wśród mieszkańców zostały przeprowadzone za pomocą **techniki PAPI** (*Paper And Pen Personal Interview*). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W przypadku uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą **techniki CAWI** (*Computer Assisted Web Interviews*). Metoda ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie. Przed przystąpieniem do ankietowania uczniów, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych. Badania wśród sprzedawców zostały wykonane za pomocą **techniki CATI** (*Computer-Assisted Telephone Interviewing*), która jest bardzo często wykorzystywana w badaniach rynkowych ze względu na krótki czas zbierania danych.

Podsumowując – w obecnej diagnozie zastosowano metodę ilościową (sondaż diagnostyczny) rozumiejąc ją jako powtarzalne, skuteczne sposoby rozwiązania problemu badawczego. W ramach tej metody zastosowano trzy rodzaje technik: CAWI, PAPI, CATI rozumianych jako sposoby zbierania danych realizowane w ramach obranej metody. Narzędziem, to znaczy przedmiotem służącym do realizacji techniki był kwestionariusz ankiety. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk.

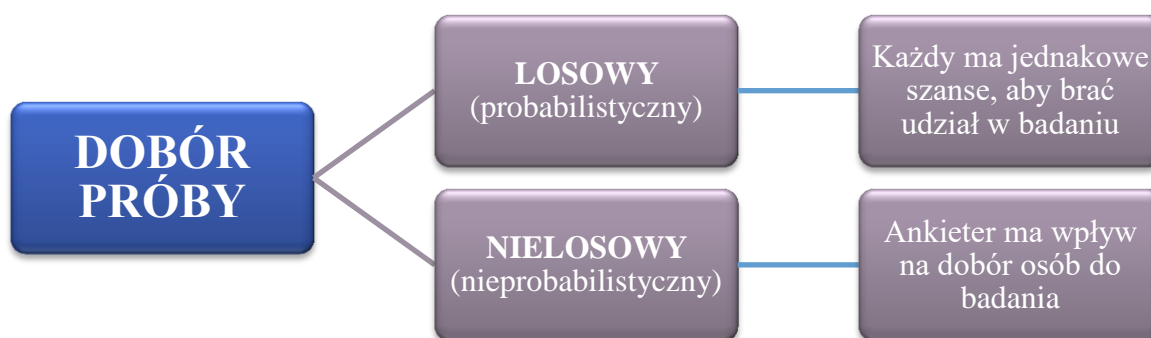
¹¹ J. Przewłocka, *CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju*. s. 97.

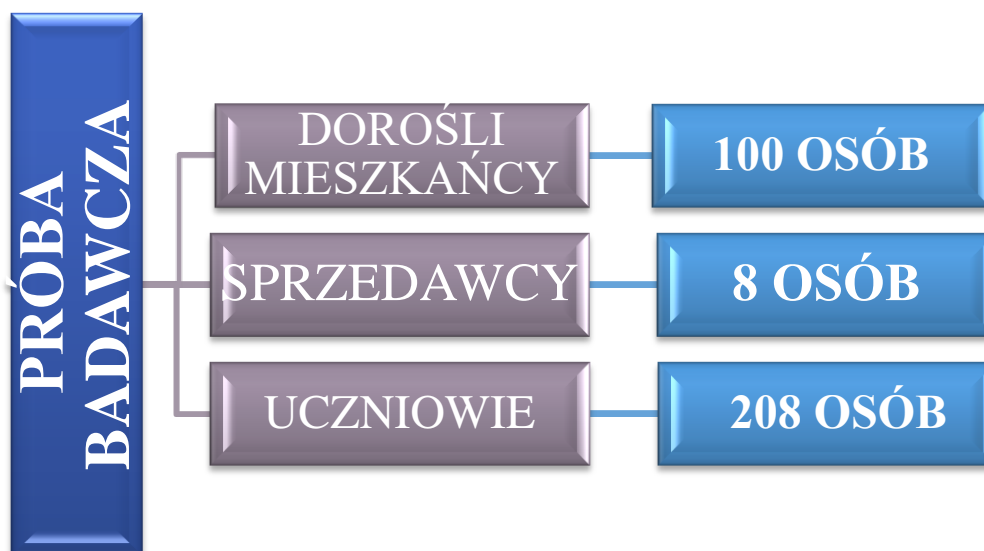

2.4. Dobór próby

Najczęściej badana przez nas zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, powinniśmy kierować się tym, jaki jest cel naszych badań. Zróżnicowany (losowy) dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania zostały przeprowadzane na przestrzeni trzech miesięcy tj. lipca, sierpnia i września 2019 roku. W badaniu łącznie wzięło udział **316 osób**. Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej:

2.5. Narzędzia badawcze

Badacze, którzy zajmują się tworzeniem narzędzi badawczych rozróżniają dwa typy kwestionariusza:

- **Kwestionariusz ankiety**, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów. To właśnie ten typ kwestionariusza wykorzystywany jest przez naszą firmę w prowadzonych badaniach.
- **Kwestionariusz wywiadu** składa się ze schematu pytań zadawanych przez ankietera, który wcześniej ma zaplanowaną ich formę i kolejność.

Kwestionariusz ankiety można podzielić na 3 części.

- Część adresowo-tytułowa** → umieszcza się ją na pierwszej stronie naszej ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla naszego respondenta
- Część merytoryczna** → zawarte są w niej nasze pytania dotyczące zagadnienia, które badamy.
- Część metryczkowa** → zawarte są w niej dane dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki **przedstawione** w raporcie mają charakter procentowy.

2.6. Etyka prowadzonych badań

Podczas prowadzenia badań społecznych wyróżnia się kilka podstawowych reguł, jakimi powinien kierować się badacz, aby nasze badania były prowadzone w sposób etyczny. Wśród nich wymienia się między innymi:

- świadomą zgodę respondenta, który ma pełną wiedzę, co do charakteru swojego uczestnictwa w badaniu,
- unikanie wprowadzania w błąd respondentów,
- zagwarantowanie badanym poufności oraz uszanowania ich prywatności,
- niedopuszczenie do sytuacji celowych pominięć i manipulacji w trakcie zbierania i analizy danych,
- podmiotowe traktowanie badanych osób,
- nieszkodzenie w żaden sposób badanym,
- jasne i precyzyjne informowanie badanych o korzyściach i obciążeniach¹².

Badane przez nas osoby wypełniały ankietę samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostawali informowani o pełnej anonimowości badania, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania arkusza ankiety, co sprawia, że nasz badania prowadzone są w sposób etyczny.

Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

¹² E. Babbie, *Badania społeczne w praktyce*, s.515-519.

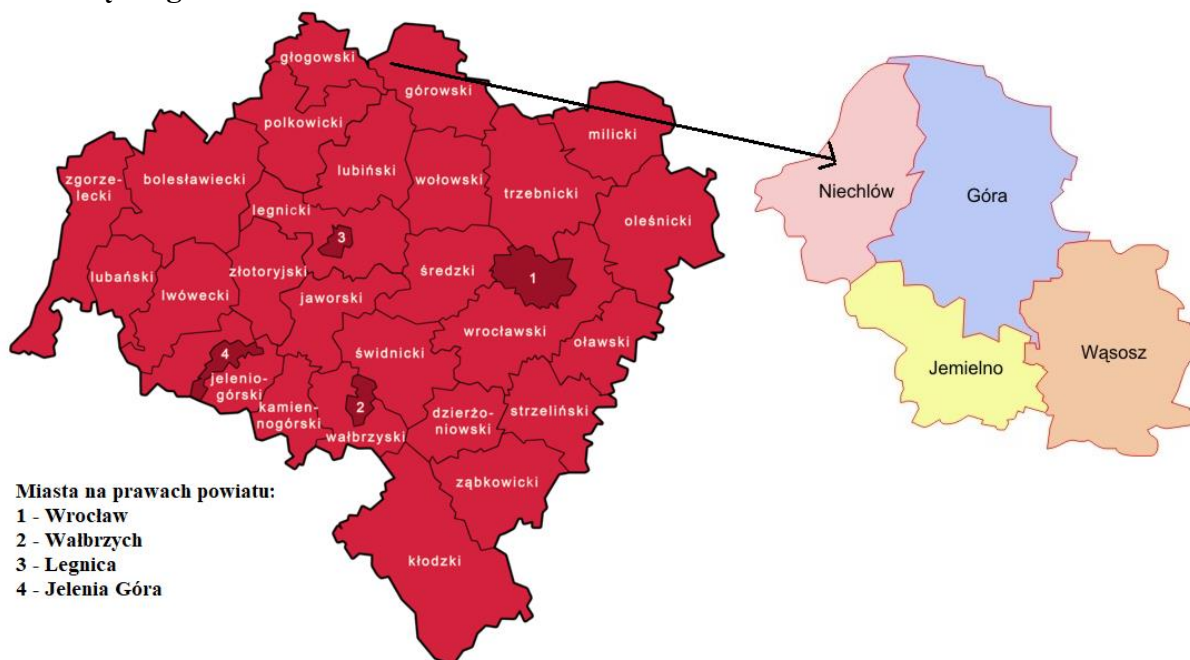
3.Charakterystyka Gminy Niechlów

Punktem wyjścia diagnozy była analiza danych zastanych, której celem było poznanie specyfiki badanego regionu. Dokładnej analizie poddano informacje dotyczące problemów społecznych występujących w Gminie Niechlów. Rozdział ten stanowi podsumowanie zebranego materiału danych instytucjonalnych oraz wprowadzenie do głównej części diagnozy, tj. analizy opinii respondentów na temat problemów społecznych dotyczących gminę.

3.1.Położenie Gminy Niechlów

Gmina Niechlów położona jest w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie górskim. W obrębie powiatu górskiego Gmina Niechlów graniczy z dwoma gminami: Góra i Jemielno, w powiecie lubińskim z Gminą Rudna, w powiecie głogowskim z Gminą Pęcław oraz w powiecie lubuskim z Gminą Wschowa i Szlichtyngowa. Obszar Gminy zajmuje powierzchnię 152 km², co stanowi 20% powierzchni powiatu, z czego użytki rolne zajmują ok. 64,6%, a lasy 24,3% powierzchni Gminy¹³.

Rysunek 1. Gmina Niechlów na tle powiatu górskiego oraz województwa dolnośląskiego.

¹³ http://www.niechlów.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=8&menu=9&strona=1 dostęp 16.07.2019r.

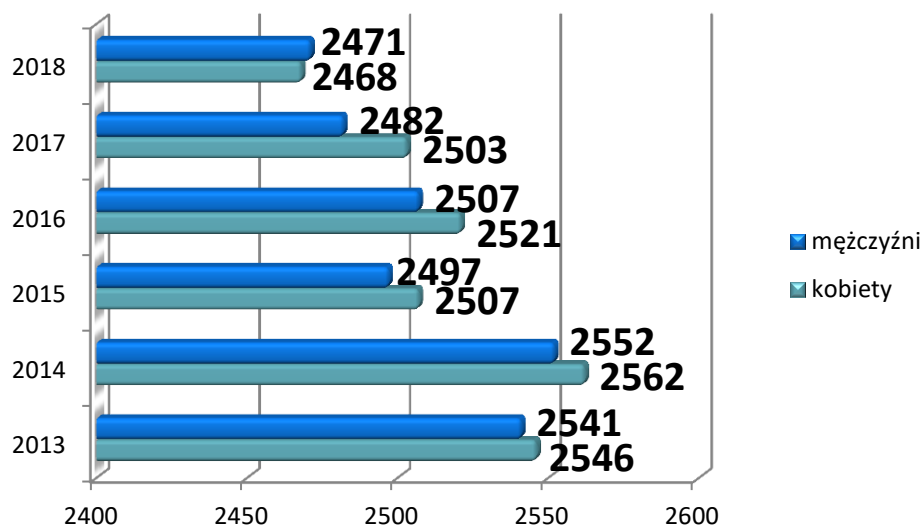
Teren Gminy położony jest na styku dwóch makroregionów, wchodzących w skład prowincji Nizin Środkowopolskich. Północna część Gminy należy do makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej, reprezentowanej na tym obszarze przez mezoregion Wysoczyzna Leszczyńska. Południowa część Gminy znajduje się natomiast w obrębie makroregionu zwanego Obniżeniem Milicko-Głogowskim, reprezentowanym na tym terenie przez mezoregion Pradolina Głogowska¹⁴.

3.2. Struktura demograficzna Gminy Niechlów

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Niechlów na dzień 31.12.2018 roku zamieszkuje **4 889 osób**¹⁵. Współczynnik feminizacji wskazuje, że na każdych **100 mężczyzn przypada 101 kobiet**, z kolei współczynnik maskulinizacji pokazuje, że na każde **100 kobiet przypada 99 mężczyzn**. Poniższy wykres przedstawia szczegółowe dane dotyczące populacji Gminy Niechlów w latach 2013-2018. Liczba kobiet i mężczyzn od 2016 roku stale maleje¹⁶.

Wykres 1. Populacja z podziałem na płeć w latach 2013-2018 w Gminie Niechlów.

¹⁴ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

¹⁵ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

¹⁶ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 16.07.2019.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Gmina Niechlów składa się z 22 miejscowości. Pierwsze pięć miejscowości pod względem największej liczby ludności to:

- Niechlów (833 mieszkańców),
- Naratów (636 mieszkańców),
- Siciny (591 mieszkańców),
- Żuchlów (353 mieszkańców)
- Wroniniec (341 mieszkańców).

Miejscowości z najmniejszą liczbą mieszkańców w Gminie to:

- Klimontów (20 mieszkańców),
- Świerczów (50 mieszkańców),
- Maselkowice (62 mieszkańców),
- Bogucin (66 mieszkańców)
- Żabin (66 mieszkańców)¹⁷.

Tabela 3. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Niechlów w 2018 roku.

MIEJSCOWOŚĆ	MIESZKAŃCY
Bartodzieje	78
Belcz Wielki	209
Bogucin	66
Głobice	176
Karów	126
Klimontów	20
Lipowiec	108
Łękanów	282
Maselkowice	62
Miechów	153
Naratów	636
Niechlów	833
Siciny	591
Szaszorowice	136
Świerczów	50
Tarpno	207
Wągroda	74
Wioska	146
Wroniniec	341
Wronów	246
Żabin	66
Żuchlów	353
RAZEM	4 959

¹⁷ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Średni wiek mieszkańców wynosi **40 lat** i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego (42,2 lat) oraz od średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,4 lat)¹⁸.

Najwięcej mężczyzn i kobiet jest w przedziale wiekowym 20-29 oraz 30-39 lat. Najmniej liczną kategorią wiekową są mężczyźni w wieku 70 lat i więcej oraz kobiet w przedziale 0-9 lat. Poniższa tabela przedstawia szczegółowy rozkład liczebności ze względu na wiek oraz płeć¹⁹. Dane pochodzą z 2018 roku.

Tabela 4. Struktura ludności ze względu na płeć i wiek.

Wiek	Płeć		Razem
	Mężczyzna	Kobieta	
0-9 lat	238	241	479
10-19 lat	286	261	547
20-29 lat	383	383	766
30-39 lat	378	351	729
40-49 lat	334	284	618
50-59 lat	343	338	681
60-69 lat	340	304	644
70 i więcej lat	169	306	475
Razem	2 471	2 468	4 939

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie Niechlów na poziomie **-13**. Przyrost naturalny liczony na 1000 ludności jest niższy niż współczynnik przyrostu województwa dolnośląskiego (-1,3 dla województwa dolnośląskiego, -2,6 dla Gminy Niechlów). Najwyższy przyrost naturalny w powiecie górowskim ma Gmina Jemielno, a jego wartość średnia wynosi -1,46. Gmina Niechlów tak samo, jak dwie pozostałe Gminy powiatu tj. Gmina Góra i Wąsosz są na tym samym poziomie w przypadku tego wskaźnika²⁰.

¹⁸ Opracowanie własne, na podstawie GUS, 31.XII.2017

¹⁹ Opracowanie własne, na podstawie GUS, 31.XII.2017

²⁰ <http://swaid.stat.gov.pl/AtlasRegionow/AtlasRegionowMapa.aspx> dostęp: 16.07.2019.

Rysunek 2. Przyrost naturalny Gminy Niechlów na tle powiatu górskiego.

Nazwa↑	2010↑↓	2011↑↓	2012↑↓	2013↑↓	2014↑↓	2015↑↓	2016↑↓	2017↑↓
górowski	1,46	0,84	0,65	-0,71	1,38	-2,27	-1,79	-1,46
Góra	2,81	0,05	0,24	-0,43	1,99	-1,42	-1,33	-1,88
Jemielno	0,95	1,89	2,83	-3,49	2,53	-7,64	-4,48	2,61
Niechlów	-0,77	1,16	1,94	-1,36	2,35	-3,35	1,39	-2,60
Wąsosz	-0,53	2,39	0,00	0,13	-1,48	-1,62	-4,09	-1,24

W roku 2017 w Gminie urodziły się **23 dziewczynki** oraz **25 chłopców**, co daje łącznie 48 urodzeń żywych. Współczynnik urodzeń na 1000 mieszkańców jest na nieco niższym poziomie w porównaniu z województwem dolnośląskim (9,8 dla województwa dolnośląskiego, 9,6 dla Gminy Niechlów)²¹. Najwyższy współczynnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w powiecie górskim ma Gmina Jemielno, a średnia wartość dla powiatu wynosi 9,6.

Rysunek 3. Urodzenia żywe na 1000 ludności dla Gminy Niechlów na tle powiatu górskiego.

Nazwa↑	2010↑↓	2011↑↓	2012↑↓	2013↑↓	2014↑↓	2015↑↓	2016↑↓	2017↑↓
górowski	11,56	10,37	10,39	9,35	10,60	9,12	8,93	9,64
Góra	11,67	8,98	9,22	8,98	10,95	9,13	8,25	9,01
Jemielno	13,58	11,00	14,14	9,52	12,02	10,19	10,57	14,02
Niechlów	10,77	12,37	11,04	9,14	10,20	9,45	10,16	9,59
Wąsosz	10,93	12,63	11,58	10,43	9,30	8,39	9,26	9,61

W roku 2016 zanotowano **44 przypadki zgonów** na terenie Gminy (19 kobiet i 25 mężczyzn). Współczynnik zgonów (8,8) jest niższy od współczynnika liczonego dla województwa dolnośląskiego (10,5). Poniższa tabela przedstawia omawiane dane²².

²¹ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 16.07.2019.

²² GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 16.07.2019.

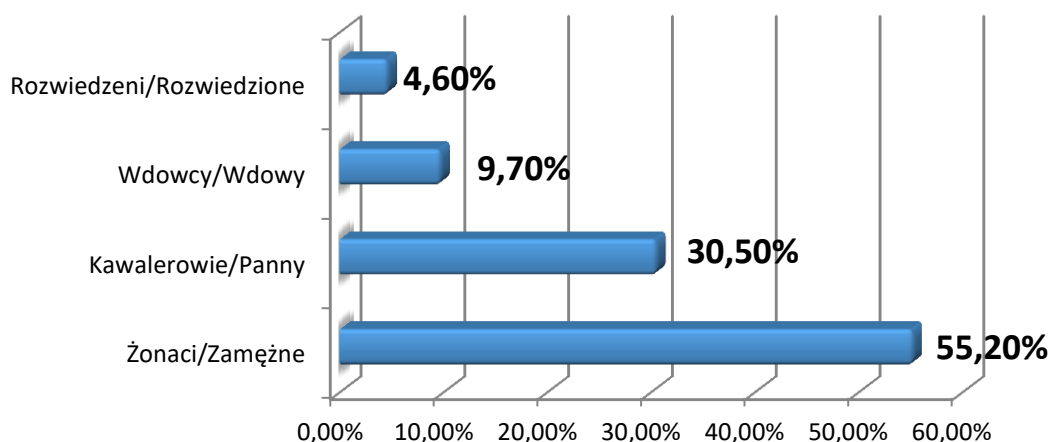

Tabela 5. Dane dotyczące przyrostu naturalnego, statystyk urodzeń oraz statystyk zgonów na terenie Gminy Niechlów.

Przyrost naturalny (2017)	Kobiety (1)	Mężczyźni (-14)
Statystyki urodzeń (2017)	Dziewczynki (23)	Chłopcy (25)
Statystyki zgonów (2016)	Kobiety (19)	Mężczyźni (25)

Analizując pozostałe dane demograficzne, w tym stan cywilny mieszkańców, stwierdzić możemy, że wyniki kształtują się następująco: osoby żonate/zamężne stanowią 55,2% ogółu ludności, kawalerowie i panny 30,5%, z kolei wdowcy i wdowy – 9,7%. 4,6% ogółu ludności to osoby rozwiedzione²³.

Wykres 2. Stan cywilny mieszkańców Gminy Niechlów.

Biorąc pod uwagę współczynnik małżeństw w roku 2017 na 1000 ludności kształtował się on na poziomie 5,2, i był wyższy od współczynnika liczonego dla województwa dolnośląskiego (4,8)²⁴. Gmina Niechlów ma najwyższy współczynnik małżeństw na tle całego powiatu górowskiego, którego średnia wartość wynosi 4,5²⁵.

²³ GUS, 31.XII.2011 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 16.07.2019.

²⁴ Opracowanie na podstawie <http://swaid.stat.gov.pl>, GUS, 31.XII.2017.

²⁵ <http://swaid.stat.gov.pl/AtlasRegionow/AtlasRegionowMapa.aspx> dostęp: 16.07.2019.

Rysunek 4. Małżeństwa na 1000 mieszkańców Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.

Nazwa†	2010†	2011†	2012†	2013†	2014†	2015†	2016†	2017†
górowski	5,6	5,5	5,6	5,3	5,3	4,8	4,6	4,5
Góra	5,8	4,7	5,1	5,4	5,0	4,4	4,1	4,5
Jemielno	3,8	8,5	10,7	3,5	6,3	5,1	4,5	3,3
Niechlów	6,3	6,8	5,0	5,6	5,5	5,9	5,6	5,2
Wąsosz	5,3	5,6	5,3	5,9	5,8	4,9	5,3	4,7

Współczynnik rozwodów wynosi 1,8, i jest niższy niż dla województwa dolnośląskiego (2,0). W skali kraju wynosi on 1,7²⁶.

3.3. Rynek pracy

Analizując kwestie związane z rynkiem pracy należy w pierwszej kolejności zorientować się, jak wyglądają statystyki dotyczące osób aktywnych zawodowo oraz osób bezrobotnych. Mówiąc o osobach aktywnych zawodowo mamy na myśli wszystkie osoby zatrudnione z pominięciem osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg. faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. W Niechlowie wskaźnik osób pracujących wynosi 84, co oznacza, że **na 1000 osób 84 jest zatrudnionych**. 49,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 50,1 mężczyźni²⁷.

52% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Niechlów pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 14,8% w przemyśle i budownictwie, 7,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja), a 1,6% w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)²⁸.

²⁶ Opracowanie własne, na podstawie GUS, 31.XII.2017.

²⁷ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 29.07.2019.

²⁸ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 29.07.2019.

Bezrobocie rejestrowane bywa definiowane w różny sposób. Najczęściej definiuje się stopę bezrobocia rejestrowanego jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Według Głównego Urzędu Statystycznego bezrobocie rejestrowane w Gminie Niechlów wynosiło w 2017 roku 16,7% (21,5% wśród kobiet i 12,7% wśród mężczyzn). Warto zauważyć, iż od 2014 roku spada szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego, a jej różnica wynosi prawie 9 punktów procentowych²⁹. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego dla Gminy Niechlów w porównaniu do Województwa Dolnośląskiego oraz skali Polski.

	2014	2015	2016	2017
Gmina Niechlów	25,8%	22,85	17,6%	16,7%
Województwo Dolnośląskie	10,4%	8,5%	7,2%	5,7%
Polska	11,4%	9,7%	8,2%	6,6%

Należy mieć na uwadze, że wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy **389** osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a **63** pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi **-326**. Z drugiej strony miesięczne wynagrodzenie brutto w roku 2017 kształtowało się na poziomie **3484,31 zł**, co odpowiada 77% miesięcznego wynagrodzenia liczonego dla ogółu Polski³⁰.

Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowią **18,7%** osób w Gminie (**18,5%** to kobiety, a **18,9%** mężczyźni)³¹. Wszystkie gminy powiatu górowskiego są na tym samym poziomie procentowym udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, a jego średnia dla powiatu wynosi 18,3³². Szczegółowo zostało to przedstawione na poniższym rysunku.

²⁹ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 29.07.2019.

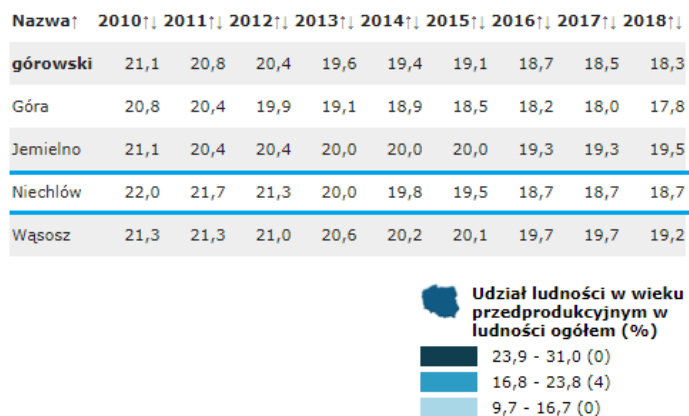
³⁰ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 29.07.2019.

³¹ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 29.07.2019.

³² <http://swaid.stat.gov.pl/AtlasRegionow/AtlasRegionowMapa.aspx>, dostęp: 29.07.2019.

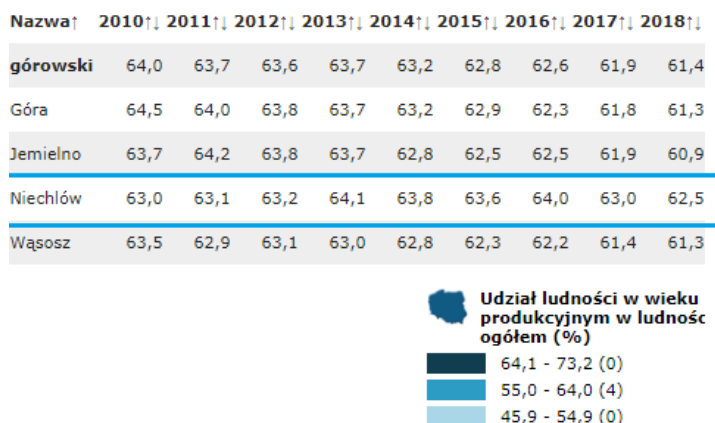

Rysunek 5. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem dla Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.

Mieszkańcy w wieku produkcyjnym stanowią **63%** osób w gminie (**57,5%** to kobiety, a **68,5%** to mężczyźni)³³. Gmina Niechlów ma najwyższy udział osób w wieku produkcyjnym w ludności ogółem w powiecie górowskim, a jego średnia wynosi 61,4³⁴. Szczegółowo zostało to przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 6. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem dla Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.

Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym stanowią **18,3%** osób w Gminie (**24,1%** to kobiety, a **12,5%** to mężczyźni)³⁵. Najwyższy procent osób w wieku poprodukcyjnym mieszka w Gminie Góra (21%) i Jemielno (19,6). Średnia dla powiatu górowskiego wynosi 20,3³⁶. Szczegółowo zostało to przedstawione na poniższym rysunku.

³³ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 29.07.2019.

³⁴ <http://swaid.stat.gov.pl/AtlasRegionow/AtlasRegionowMapa.aspx>, dostęp: 29.07.2019.

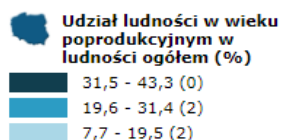
³⁵ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 24.06.2019.

³⁶ <http://swaid.stat.gov.pl/AtlasRegionow/AtlasRegionowMapa.aspx>, dostęp: 24.06.2019.

Rysunek 7. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem dla Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.

Nazwa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
górowski	14,9	15,6	16,0	16,7	17,4	18,1	18,8	19,6	20,3
Góra	14,7	15,5	16,3	17,1	17,9	18,6	19,5	20,2	21,0
Jemielno	15,2	15,4	15,8	16,2	17,2	17,6	18,1	18,7	19,6
Niechlów	15,0	15,3	15,5	15,9	16,4	16,8	17,2	18,3	18,8
Wąsosz	15,2	15,8	15,8	16,4	17,0	17,6	18,1	18,9	19,5

3.4. Infrastruktura edukacyjna i kulturalno-rekreacyjna

3.4.1. Edukacja

Na terenie Gminy w 2018 roku znajdowały się dwie szkoły podstawowe, dwa gimnazja oraz jedno Publiczne Przedszkole z oddziałami w Sicinach i Naratowie.

Tabela 7. Wykaz placówek oświatowych w Gminie Niechlów.

	Szkoła
1.	Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Sicinach
2.	Zespół Szkół w Niechlowie: → Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Niechlowie, → Publiczne Gimnazjum im. K.K. Baczyńskiego , → Publiczne Przedszkole.
3.	Gimnazjum w Naratowie

W okresie IX- XII 2018 roku (rok szkolny 2018/2019) w Szkole Podstawowej uczyło się łącznie 158 uczniów (stan na 22.12.2018 r. – ostatnia zmiana w liczbie dzieci).

W poszczególnych klasach uczyło się³⁷:

- **KLASA I** - 22 uczniów (dziewczyny -14, chłopcy - 8),
- **KLASA II** - 13 uczniów (dziewczyny - 6, chłopcy -7),
- **KLASA III** - 19 uczniów (dziewczyny - 6, chłopcy - 13),
- **KLASA IV** - 23 uczniów (dziewczyny - 7, chłopcy - 16),
- **KLASA V** - 23 uczniów (dziewczyny - 15, chłopcy - 8),
- **KLASA VI** - 18 uczniów (dziewczyny - 15, chłopcy -3),
- **KLASA VII** - 23 uczniów (dziewczyny - 12, chłopcy -1),
- **KLASA VIII** - 17 uczniów (dziewczyny - 8, chłopcy - 9).

³⁷ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

W Gimnazjum uczyło się 25 uczniów – 8 dziewczynek i 17 chłopców. W przedszkolu w Sicinach było 17 dzieci w wieku trzech i czterech lat oraz 23 dzieci w wieku sześciu i pięciu lat. Do Przedszkola w Naratowie uczęszczało 23 dzieci³⁸.

W szkołach odbywała się nauka języka obcego – języka angielskiego:

- w Szkole Podstawowej – 167 uczniów,
- w Gimnazjum – 15 uczniów,
- w Przedszkolu - 71 uczniów³⁹.

Dodatkowego języka obcego- niemieckiego – uczyło się:

- w Szkole Podstawowej – 41 uczniów,
- w Gimnazjum – 14 uczniów⁴⁰.

W Zespole Szkół w Niechlowie zatrudniono 32 (29,08 etatu) nauczycielek i nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty), w tym 3 nauczycielek/nauczycieli stażystów, 3 (2,67 etatu) nauczycielek/nauczycieli kontraktowych, 10 (9,39 etatu) nauczycieli mianowanych, 16 (14,92 etatu) nauczycieli dyplomowanych oraz 0 nauczycieli z tytułem profesora oświaty. Kadra niepedagogiczna składała się z głównego księgowego (0,75 etatu), Specjalisty ds. rachuby i płac (1 etat), Referenta (2 etaty), Sprzątaczek (6 etatów), Magazyniera (1 etat), Kierowcy/Konserwatora (1 etat) oraz Kucharek (3 etaty)⁴¹.

Tabela 8. Wykaz etatów kadry niepedagogicznej

Stanowisko	Etat	Uwagi
Główny księgowy	0,75	
Specjalista ds. rachuby i płac	1	
Referent	2	
Sprzątaczką	6	(w tym przedszkole)
Intendent/Magazynier	1	
Kierowca/konserwator	1	
Kucharka/pomoc kuchenna	3	(w tym 1 w ramach prac interwencyjnych)

W ramach form pomocy dla uczniów ze Szkoły Podstawowej najczęściej korzystali oni z zajęć wyrównawczych w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość” (29 uczniów), z Gimnastyki korekcyjnej w klasach I-III SP (25 uczniów), z logopedy (16 uczniów) oraz z terapii pedagogicznej (16 uczniów)⁴². Szczegółowo zostało to przedstawione w poniższej tabeli.

³⁸ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

³⁹ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁴⁰ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁴¹ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁴² Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Tabela 9. Formy pomocy dla uczniów ze Szkoły Podstawowej.

Forma pomocy	Liczba korzystających
Terapia pedagogiczna	16
Zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne	7
Rewalidacja indywidualna	4
Logopeda	16
Gimnastyka korekcyjna w klasach I-III SP	25
Nauczanie indywidualne w klasach I-III SP	2
Dostosowanie wymagań i kryteriów oceniania do wskazań zawartych w opiniach/ orzeczeniach PPP	wszyscy uczniowie z opiniami i orzeczeniami
Różnicowanie metod pracy na lekcji i zadań domowych dla uczniów posiadających opinie PPP	wszyscy uczniowie z opiniami i orzeczeniami
Zajęcia rewalidacyjno- wychowawcze dla uczniów upośledzonych w stopniu głębokim	1
Zajęcia wyrównawcze w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość”	29

W ramach zajęć dla uczniów zdolnych w Szkole Podstawowej odbywały się wyjazdy do Afrykarium i Hydropolis we Wrocławiu w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość”, z którego skorzystało 40 uczniów. Oprócz tego w kole teatralnym brało udział 23 uczniów, a w klubie historycznym 9 osób. Zajęcia dla uczniów zdolnych w klasach I-III Szkoły Podstawowej odbywały się dla 23 uczniów⁴³. Szczegółowe dane zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10. Rodzaje zajęć dla dzieci uzdolnionych ze Szkoły Podstawowej.

Rodzaj zajęć	Liczba korzystających
Klub Historyczny	9
Zajęcia dla uczniów zdolnych w klasach I-III SP	23
Doraźne zajęcia przygotowujące do konkursów	wg bieżących konkursów
Koło sportowe- SKS	2 grupy: młodsi i starsi- 20
„Sprawny Dolnoślązaczek”	Wszyscy uczniowie klas I-III SP
Pilotaż innowacyjnego programu „Nauczanie przez programowanie”	Uczniowie klas II i IIIa
Koło teatralne	23
Prezentowanie dorobku artystycznego uczniów na wystawie prac „Odkrywamy talenty”	Uczniowie uzdolnieni plastycznie
Wyjazdy do Afrykarium i Hydropolis we Wrocławiu w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość”	2 x po 20 uczniów
Warsztaty przyrodnicze w Nadleśnictwie Góra Śląska	Uczestnicy konkursu „Ssaki naszych lasów”
Koła zainteresowań z przedmiotów matematyczno- przyrodniczych i j. angielskiego w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość”	21

⁴³ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

W Gimnazjum najczęstszą formą pomocy dla uczniów były zajęcia wyrównawcze w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość” (21 uczniów) oraz terapia pedagogiczna (12 uczniów)⁴⁴. Inne formy przemocy zostały przedstawione w poniżej tabeli.

Tabela 11. Formy pomocy dla uczniów z Gimnazjum.

Forma pomocy	Liczba korzystających
Terapia pedagogiczna	12
Rewalidacja indywidualna	1
Dostosowanie wymagań i kryteriów oceniania do wskazań zawartych w opiniach/ orzeczeniach PPP	wszyscy uczniowie z opiniami i orzeczeniami
Różnicowanie metod pracy na lekcji i zadań domowych dla uczniów posiadających opinie PPP	wszyscy uczniowie z opiniami i orzeczeniami
Zajęcia wyrównawcze w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość”	21

Zdolni uczniowie Gimnazjum w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość” brali udział w Kole zainteresowań z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i języka angielskiego (23 uczniów), wyjeździe do Centrum Nauki Keplera w Zielonej Górze (20 uczniów), w cyklicznych wyjazdach pozalekcyjnych (basen, kręgielnia), wyjeździe na mecz piłki nożnej Lech-Jagiellonia (20 uczniów raz w miesiącu) oraz wielu innych klubach i kołach zainteresowań⁴⁵. Szczegółowo zostało to przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 12. Rodzaje zajęć dla dzieci uzdolnionych z Gimnazjum.

Rodzaj zajęć	Liczba korzystających
Klub Historyczny	10 uczniów
Doraźne zajęcia przygotowujące do konkursów	wg bieżących konkursów
Koło sportowe	dla wszystkich chętnych
Wyjazd na Festiwal Nauki do Wrocławia	grupa uczniów
Wyjazd do Centrum Nauki Keplera w Zielonej Górze w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość”	20 uczniów
Realizacja projektów edukacyjnych w gimnazjum	uczniowie klas II
Uczestnictwo w Dolnośląskiej Konferencji Klubów Historycznych- udział w wykładach IPN	Członkowie Klubu Historycznego i zainteresowanych historią- 6 uczniów
Bezpłatna wycieczka edukacyjno-historyczna w ramach współpracy z IPN i Instytutem im. Grota-Roweckiego we Wrocławiu- Kraków- Wieliczka-Kielce	Członkowie Klubu Historycznego i zainteresowanych historią- 8 uczniów
Cykliczne wyjazdy pozalekcyjne (basen, kręgielnia) Oraz wyjazd na mecz piłki nożnej Lech-Jagiellonia	20 (1 raz w miesiącu)
Koła zainteresowań z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i j. angielskiego w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość”	23

⁴⁴ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁴⁵ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

W 2018 roku przyznano 3 stypendia naukowe oraz 4 stypendia artystyczne Wójta Gminy Niechlów. W ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość” stypendium uzyskało 13 osób⁴⁶.

Uczniowie z Gminy w porównaniu z danymi wojewódzkimi posiadali gorsze wyniki z egzaminu gimnazjalnego. Lepszy wynik uzyskali tylko z podstawowej części języka niemieckiego. Największe różnice między średnią dla Gminy i Województwa zauważalne są w przypadku takich przedmiotów jak: Wiedza o społeczeństwie i historia, matematyka oraz podstawowa część z języka angielskiego⁴⁷.

Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2017/2018.

	Szkoła/oddział	Gmina	Województwo
Język polski	66,8	63,6	67,2
WOS i historia	54,7	49,3	57,9
Matematyka	42,3	38	50,6
Przedmioty przyrodnicze	57,4	48,8	55,1
Język angielski (podstawa)	63,6	53,1	68,7
Język niemiecki (podstawa)	56,4	54,8	52,5
Język niemiecki (rozszerzenie)	28,6	28,6	36,6

Zajęcia realizowane w ramach projektu „Akademia Młodego Geniusza”:

1. Język angielski – 2 godz. /tydzień,
2. Rytmika – 2 godz. /tydzień,
3. Taniec – 2 godz. Tydzień,
4. Zajęcia matematyczno – przyrodnicze – 2 godz. / tydzień,
5. Gimnastyka korekcyjna – 2 godz./tydzień.

Zajęcia realizowane w ramach projektu „Edukacja Inwestycją w Przyszłość”:

1. Zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z matematyki dla kl. I-III,
2. Zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z matematyki dla kl. IV-VI,
3. Zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze język niemiecki dla kl. I-III,
4. Zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze język niemiecki dla kl. IV-VI,
5. Koło zainteresowań IT dla kl. IV-VI,
6. Koło matematyczno – przyrodnicze dla kl. IV – VI,
7. Koło zainteresowań IT dla kl. I-III,
8. Koło zainteresowań geografia dla kl. VII, VIII, III GIM,
9. Koło zainteresowań fizyka dla kl. VII, VIII, III GIM,

⁴⁶ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁴⁷ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

10. Koło zainteresowań chemia dla kl. VII, VIII, III GIM,
11. Koło zainteresowań biologia dla kl. VII, VIII, III GIM,
12. Koło zainteresowań matematyka dla kl. VII, VIII, III GIM,
13. Zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze język niemiecki dla kl. VII, VIII, III GIM,
14. Zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze matematyka dla kl. VII, VIII, III GIM,
15. Zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze przyrodnicze dla kl. VII, VIII, III GIM⁴⁸.

W 2018 r. funkcjonowało Publiczne Przedszkole w Niechlowie. Do przedszkola uczęszczało 71 dzieci, w tym 34 dziewcząt i 37 chłopców. Do przedszkola uczęszczały dzieci z następujących roczników:

- rocznik 2016 - 1 dziecko, w tym 1 dziewczynka i 0 chłopców,
- rocznik 2015 – 10 dzieci, w tym 4 dziewczynki i 6 chłopców,
- rocznik 2014 – 17 dzieci, w tym 9 dziewcząt i 8 chłopców,
- rocznik 2013 – 22 dzieci, w tym 7 dziewcząt i 15 chłopców,
- rocznik 2012 – 21 dzieci, w tym 13 dziewcząt i 8 chłopców⁴⁹.

W okresie IX- XII 2018 (rok szkolny 2018/2019) organizowane były uroczystości, akcje, imprezy szkolne i środowiskowe, które zostały przedstawione w poniższej tabeli⁵⁰.

Tabela 14. Uroczystości, akcje, imprezy szkolne i środowiskowe w Gminie Niechlów.

Lp.	Uroczystości	Data
1.	Uroczysta Msza św. inauguracyjna Nowy Rok Szkolny Uroczysta inauguracja Roku Szkolnego	03.09.2018
2.	Integracja uczniów kl. V – Orlik Naratów	14.09.2018
3.	Narodowe czytanie - Przedwiośnie	18.09.2018
4.	Spotkanie z policjantem w Przedszkolu w Sicinach w ramach zajęć „Moja droga do Przedszkola”	19.09.2018
5.	Święto pieczonego ziemniaka w Grupie Borowików w Naratowie	19.09.2018
6.	Udział w Międzynarodowym Projekcie Edukacyjnym „Piękna Nasza Polska Cała” – grupa Biedronki, kl.I	25.09.2018
7.	Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka w Grupie Biedronki - Przedszkole w Sicinach	20.09.2018
8.	Spotkanie z policjantem w Przedszkolu w Naratowie w ramach zajęć „Bezpieczna droga do przedszkola”	21.09.2018
9.	Dolnośląski Festiwal Nauki	22.09.2018
10.	Obchody Europejskiego Dnia Języków Obcych	26.09.2018

⁴⁸ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁴⁹ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁵⁰ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

11.	Pasowanie na Przedszkolaka w Naratowie	28.09.2018
12.	Wybór SU	01.10.2018
13.	Koncert patriotyczny. Powrót do Ojczyzny – spotkanie z Arcybiskupem Józefem Kupnym	02.10.2018
14.	Spotkanie z leśniczyną p. Barbarą Kurzawą	04.10.2018
15.	Sprzątanie świata	01-05-10.05.2018
16.	Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania w kl. III	09.10.2018
17.	Apel z okazji DEN	12.10.2018
18.	Odsłonięcie kamienia na cmentarzu w Żuchlowie upamiętniającego pomordowanych mieszkańców podczas II Wojny Światowej	14.10.2018
19.	Pasowanie na pierwszaka	18.10.2018
20.	Wyjazd na spektakl „Robinson Cruoe” do Leszna	23.10.2018
21.	Pasowanie na starszaka – Przedszkole Siciny	24.10.2018
22.	Lekcja patriotyzmu zorganizowana przez firmę LUPUS- sesja fotograficzna dla kl. I-IV i przedszkola	26.10.2018
23.	Spotkanie w Bibliotece Publicznej w Sicinach- klasa V dotyczące Obchodów 100- lecia Odzyskania Niepodległości.	26.10.2018
24.	Spotkanie w Bibliotece Publicznej w Sicinach- klasa IV dotyczące Obchodów 100lecia Odzyskania Niepodległości.	29.10.2018
25.	Pokaz mody patriotycznej	08.11.2018
26.	Uroczysty Apel z okazji 100 tnej rocznicy odzyskania Niepodległości	09.11.2018
27.	Koncert Patriotyczny w GOK-u	09.11.2018
28.	Akcja charytatywna dla Angeliki – Teatrzyk Dorotki w GOK	20.11.2018
29.	Akcja – Makulatura – zbiórka makulatury	9-30.11.2018
30.	Spotkanie barbórkowe z górnikami w Przedszkolach i klasach I- III	03.12.2018
31.	Henrykalia 2018- Święto Patrona Szkoły	10.12.2018
32.	Bożonarodzeniowy koncert charytatywny "Gramy dla Angeliki"	18.12.2018
33.	Jasełka szkolne	21.12.2018

W Gminie organizowane były również konkursy, które odbywały się na poziomie szkolnym, gminnym, a zakwalifikowani uczniowie później brali udział w częściach powiatowych oraz ogólnopolskich. Zostały one przedstawione w poniższej tabeli⁵¹.

Tabela 15. Konkursy dla szkół w Gminie Niechlów.

Lp.	Nazwa konkursu	Data	Étap
1.	Powiatowy Konkurs Plastyczny „Ja Patriota”	14.11.2018	powiatowy
2.	Konkurs Piosenki Patriotycznej 2018	25.10.2018	gminny
3.	Ogólnopolski konkurs „W zaczarowanym świecie baśni”	05.11.2018	ogólnopolski

⁵¹ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

4.	Ogólnopolski Bieg Niepodległości	10.11.2018	ogólnopolski
5.	Konkurs Plastyczny „Dbamy o czyste powietrze”	24.10.2018	gminny
6.	V Powiatowe Dyktando Ortograficzne „Nie tylko dla Orłów”	16.10.2018 18.10.2018	szkolny
7.	XIX Dolnośląski Konkurs Zdolny Ślązak Gimnazjalista – język angielski	17.10.2018	szkolny
8.	XIX Dolnośląski Konkurs Zdolny Ślązak Gimnazjalista – język niemiecki	18.10.2018	szkolny
9.	XIX Dolnośląski Konkurs Zdolny Ślązak Gimnazjalista – Blok przyrodniczy	23.10.2018	szkolny
10.	XIX Dolnośląski Konkurs Zdolny Ślązak Gimnazjalista – Blok matematyczno-fizyczny	24.10.2018	szkolny
11.	XIX Dolnośląski Konkurs Zdolny Ślązak Gimnazjalista – Blok humanistyczny	24.10.2018	szkolny
12.	V Powiatowe Dyktando Ortograficzne „Nie tylko dla Orłów”	29.10.2018	powiatowy
13.	XXIV Powiatowy Konkurs Historyczny „Góra i Ziemia Górowska –moja mała Ojczyzna”	06.11.2018	szkolny
14.	Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Archimedes Plus	07.11.2018	szkolny
15.	Dolnośląski Konkurs Patriotyczno- Plastyczny „Czerwień to miłość, biel serce czyste, piękne są nasze barwy ojczyste”	11.11.2018	wojewódzki
16.	Konkurs plastyczny „Święty Mikołaj – patron rzemieślników”	26.11.2018	
17.	XVI Powiatowy Turniej „Dzień Matematyki i Sportu”	23.11.2018	powiatowy
18.	XVI Powiatowy Turniej „Dzień Matematyki i Sportu”	30.11.2018	powiatowy
19.	Konkurs literacki „ Mistrz wiedzy o Henryku Sienkiewiczu „ w klasach II-III	11.2018	szkolny
20.	Konkurs literacki „ O pióro Henryka Sienkiewicza” w klasach IV-VI	22.11.2018	szkolny
21.	Konkurs literacki „ O pióro Henryka Sienkiewicza” kl. VII-VIII i III G	22.11.2018	szkolny
22.	Konkurs na plakat promujący czytelnictwo „Kto czyta książki żyje podwójnie”	20.11.2018	
23.	Konkurs Plastyczny „Pszczółki to skarb”	21.11.2018	gminny
24.	Gminny Turniej Tenisa Stołowego	07.12.2018	gminny
25.	IX Powiatowy Turniej Bankowy	12.12.2018	powiatowy
26.	17 Ogólnopolski Konkurs plastyczny na projekt kartki pocztowej „Ten magiczny czas...”	14.12.2018	szkolny
27.	XIV Konkurs Biblioteczny	19.12.2018	szkolny

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

1 265 mieszkańców Gminy Niechlów jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 645 kobiet oraz 620 mężczyzn). 16,6% mieszkańców zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,8% dziewczynek i 15,3% chłopców). Na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 25,2% ludności (25% dziewczynek i 25,5% chłopców). Wśród mieszkańców 12,6% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (11,6% dziewczyn i 13,5% chłopaków). Na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 17,5% mieszkańców (16,9% dziewczyn i 18,2% chłopaków). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 28,1% mieszkańców Gminy (28,7% kobiet i 27,4% mężczyzn)⁵².

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 9,4% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,5% wykształcenie policealne, 8,4% średnie ogólnokształcące, a 17,9% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 29% mieszkańców gminy, gimnazjalnym 6%, natomiast 24,4% podstawowym ukończonym. 2,3% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej⁵³.

W porównaniu do całego województwa dolnośląskiego mieszkańcy Gminy Niechlów mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (27%) oraz zasadnicze zawodowe (21,2%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (37,1%) oraz podstawowe ukończone (21,7%)⁵⁴.

⁵² GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 30.07.2019.

⁵³ GUS, 31.XII.2011 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 30.07.2019.

⁵⁴ GUS, 31.XII.2016 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 30.07.2019.

3.4.2. Kultura i rekreacja

W Gminie w 2018 r. funkcjonował Ośrodek Kultury i 19 Świetlic wiejskich. Budynek Gminnego Ośrodka Kultury był częściowo dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W 2018 r. zorganizowano następujące wydarzenia:

- konkursy,
- koncerty,
- obchody świąt państwowych,
- święta okolicznościowe,
- wydarzenia plenerowe; w tym następujące wydarzenia:
- WOŚP,
- promocja książki „Ocalić od zapomnienia”,
- bal karnawałowy dla dzieci,
- konkurs recytatorski „PEGAZIK”,
- spotkanie kresowe,
- Dzień Sołtysa,
- Dzień Kobiet,
- konkurs piosenki rozrywkowej,
- koncert patriotyczny z okazji 3 maja,
- Dzień Działacza Kultury,
- Dzień Matki i Dziecka,
- wycieczka młodzieży do muzeum etnograficznego,
- wycieczka seniorów,
- konkurs piosenki patriotycznej,
- koncert patriotyczny 100-lecie niepodległości,
- Dzień Seniora,
- teatrzyk Dorotki,
- wyjazdy na konkursy i przeglądy⁵⁵.

W świetlicach wiejskich zorganizowano: patriotyczne śpiewanie, spotkanie z Mikołajem, warsztaty z przygotowania dekoracji okolicznościowych, koncert kolęd. We wskazanych wydarzeniach wzięło udział 930 mieszkanek i mieszkańców. Wydarzenia te wiązały się z poniesieniem kosztów w wysokości 20 700,00 zł.

⁵⁵ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

W Gminnym Ośrodku Kultury w Niechlowie funkcjonowały następujące sekcje:

- sekcja plastyczna,
- sekcja muzyczna: gitarowo-wokalna,
- sekcja muzyczna: nauka gry na instrumentach klawiszowych + wokal,
- sekcja taniec z ogniem i kuglarstwo,
- sekcja mażoretki „Delicje”⁵⁶.

Sekcje zrzeszają około 60 osób w różnym wieku od dzieci poprzez młodzież i osoby starsze.

Przy Gminnym Ośrodku Kultury działa zespół ludowy „Wronowianki”, który bierze czynny udział w wydarzeniach na terenie Gminy, jak również w przeglądach i konkursach powiatowych, wojewódzkich i ogólnokrajowych. W działalność GOK czynnie włączają się też nowo powstała Młodzieżowa Rada Gminy i Rada Seniorów⁵⁷.

W Gminie realizowany był również projekt „Teraz My- aktywni seniorzy w Gminie Niechlów”, który był współfinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej z programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, priorytet 3 Aktywni obywatele. Projekt był realizowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gospodarczego i Kulturalnego Sołectwa Krzelów-Młoty „Jezierzyca” w partnerstwie poza finansowym z Gminą Niechlów. Celem projektu jest aktywizacja środowiska osób starszych i emerytów w Gminie Niechlów, zaangażowanie ich w życie społeczne i publiczne.

W Gminie w 2018 r. funkcjonowały **dwie biblioteki**. Księgozbiór na dzień 1 stycznia 2018 r. wynosił:

- w Gminnej Bibliotece w Niechlowie – **23 302 woluminów**,
- w Filii bibliotecznej w Sicinach – **19 523 woluminów**,

łącznie 42825 woluminów

zaś na koniec 2018 roku liczył:

- w Gminnej Bibliotece w Niechlowie – **22 561 woluminów**,
- w Filii bibliotecznej w Sicinach – **18 787 woluminów**,

łącznie 41348 woluminów- liczba ta zmalała

⁵⁶ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁵⁷ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Na koniec 2018 roku liczba czytelników Gminnej Biblioteki w Niechlowie wynosiła 317 osób, a w Filii biblioteczej w Sicinach 275 osób. Łączna liczba to 592 zarejestrowanych czytelników. W ciągu roku z usług poszczególnych bibliotek skorzystało⁵⁸:

- 644 czytelniczek i czytelników z Gminnej Biblioteki w Niechlowie,
- 470 czytelników z Filii biblioteczej w Sicinach.

łącznie skorzystało 1 114 czytelników i czytelniczek, którzy skorzystali łącznie z 10 263 woluminów.

Poszczególne biblioteki zatrudniały 7 pracowników. W ciągu roku struktura zatrudnienia zmniejszyła się o 1 pracownika z powodu wygaśnięcia umowy oraz zwiększyła się z powodu przydzielenia 1 pracownika na prace interwencyjne z Powiatowego Urzędu Pracy w Górze. W 2018 r. biblioteki gminne zorganizowały wydarzenia, które miały na celu promocję czytelnictwa. W wydarzeniach tych wzięło udział 790 mieszkańców. Biblioteki poniosły w związku z tymi wydarzeniami wydatki w kwocie 5 502,28 zł⁵⁹.

- Ferie Zimowe w Bibliotece,
- Warsztaty Wielkanocne,
- Odjazdowy Bibliotekarz,
- projekt „Z książką na walizkach”,
- Noc Bibliotek,
- Dzień Dziecka z Biblioteką,
- Wakacje w Bibliotece,
- Narodowe Czytanie,
- Halloween w Bibliotece,
- Andrzejki z Biblioteką,
- warsztaty bożonarodzeniowe,
- warsztaty patriotyczne dla dzieci,
- spotkania autorskie dla dzieci i dorosłych,
- konkursy dla dzieci,
- projekt „Mała książka – wielki człowiek”,
- lekcje biblioteczne dla młodzieży,
- głośne czytanie dla dzieci w ramach akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom”.

⁵⁸ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁵⁹ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

W Gminie funkcjonują dwa kluby sportowe tj. Gminny Uczniowski Klub Sportowy GKS „Sokół” Niechlów, który został założony w 1986 roku oraz Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „VICTORIA” Siciny⁶⁰.

Gmina Niechlów bogata jest w różnorodne zabytki w tym Pałac w Belczu Wielkim, w skład którego wchodzi: Pałac, Park pałacowy, Kaplica, Stajnie i obory, Gorzelnia, Spichlerz i Domy mieszkalne. Warty wymienienia jest również Pałac w Karkowie, który został wzniesiony w pierwszej połowie XIX wieku, na miejscu starszego założenia. W Naratowie zaś znajduje się Dwór barokowy, który został wzniesiony około 1735 roku oraz Kaplica mszalna pw. Św. Antoniego. W Sicinach znajduje się Kościół pw. Św. Marcina oraz Pałac, który był klasztorem wybudowanym przez cystersów. We Wronińcu pozostały ruiny kościoła ewangelickiego, który został zbudowany w latach 1601-1603, płyty nagrobne oraz Pałac. W Żabinie zaś znajduje się drewniana dzwonnica kościelna z końca XVIII wieku oraz kościół parafialny pw. Św. Michała Archanioła, który jest jednym z najstarszych kościołów regionu⁶¹.

Pałac w Belczu
Wielkim

Kościół pw. Św.
Marcina

Ruiny kościoła
ewangelickiego

⁶⁰ http://www.niechlow.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=36&menu=118&strona=1 dostęp: 30.07.2019.

⁶¹ http://www.niechlow.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=8&menu=12&strona=1 dostęp: 30.07.2019

3.5. Jednostki pomocowe na terenie Gminy Niechlów

Instytucją działającą na rzecz pomocy i integracji społecznej na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Podstawowym aktem prawnym na podstawie którego funkcjonuje Ośrodek jest ustawa o pomocy społecznej. Ponadto w Ośrodku realizowane są zadania wynikające z innych aktów prawnych, tj. ustawy: o wspieraniu rodziny i systemie pieczy, o pomocy społecznej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Kodeks rodzinny i opiekuńczy, o postępowaniu w sprawach nieletnich, o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, o przeciwdziałaniu narkomanii, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o systemie oświaty, o Karcie Dużej Rodziny, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, o dodatkach mieszkaniowych, Prawo energetyczne, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie w 2018 roku dążył do zmiany postrzegania go w świadomości społeczności lokalnej, gdyż nie jest już tylko instytucją wypłacającą świadczenia pieniężne, lecz dzięki nowym formom wsparcia o charakterze niepieniężnym, przyczynia się skutecznego usamodzielniania rodzin i przeciwdziałania społecznej marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Kierunki działań Ośrodka na przyszłe lata określa:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Niechlów na lata 2014-2020,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy 2016-2020,
- Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Niechlów na lata 2017-2019.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w GOPS zatrudnionych było 13 osób:

- Kierownik – specjalista organizacji pomocy społecznej 1 etat,
- Pracownik socjalny - specjalista pracy socjalnej 2 etaty,
- Pracownik socjalny 1 etat,
- Opiekunka środowiskowa 2 etaty,
- Inspektor do spraw świadczeń rodzinnych 1 etat ,
- Referent ds. świadczeń wychowawczych 500+ 1 etat,
- Referent do spraw funduszu alimentacyjnego i stypendium szkolnego 1 etat,
- Asystent rodziny 1 etat,

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

- Inspektor ds. administracyjnych księgowości i kadr 1 etat,
- Główna księgowa 3/4 etatu,
- Pomoc administracyjna 1 etat.

W celu podniesienia kwalifikacji pracowników oraz efektywności pracy, pracownicy GOPS brali udział w szkoleniach/seminariach/konferencjach. Uczestniczyli oni w 17 wyżej wymienionych szkoleniach. Były one finansowane zarówno z budżetu Gminy, jak i budżetu Państwa.

Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mogą otrzymać wsparcie ze strony gminy w postaci **Asystenta Rodziny**. Możliwość taka wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie zatrudnia jednego asystenta rodziny, który pracuje maksymalnie z 15 rodzinami. Wydatki na ten cel wyniosły: **31 597,54 zł**, z tego:

- środki własne wyniosły 24 954,84 zł,
- dotacja celowa 6 642,70 zł⁶².

W roku 2018 na terenie Gminy Niechlów asystenturą było objętych 15 rodzin, w tym: 36 dzieci (26 do 18 roku życia oraz 5 powyżej 18 roku życia uczących się oraz powyżej 18 roku życia nieuczących się)⁶³.

Tabela 16. Liczba osób objętych asystenturą rodziny w Gminie Niechlów.

Rok 2018	Liczba rodzin objętych asystenturą	Liczba dzieci w rodzinach
Liczba	15	36
W tym do 18 roku życia		26
powyżej 18 roku życia uczące się		5
powyżej 18 roku życia nie uczące się		5

Na terenie Gminy Niechlów działa **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy** powołany przez Wójta. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego przyjmują raz w miesiącu w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca w godzinach od 9 do 10 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Niechlowie.

W ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niechlowie w 2018 roku działał **Punkt Konsultacyjny**. Jest on otwarty dwa razy w miesiącu w godzinach od 12 do 16.

⁶² Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁶³ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

3.6. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Problemy społeczne, które dotyczą całe narody, państwa, miasta, gminy czy nawet małe wsie są nieodzownym elementem życia w społeczności stanowiącej pewnego rodzaju wspólny organizm. Kładąc nacisk właśnie na to, że życie gminy to przede wszystkim życie zamieszkujących w niej ludzi problem społeczny rozumieć możemy, jako: „taki stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa definiuje jako łamanie norm społecznych, będących dla nich szczególnie cennymi. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę dla efektywnego funkcjonowania państwa, utrudniają, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych. Problem społeczny stanowi rozdźwięk między uznanymi wzorami, a aktualnym stanem rzeczy. Warty podkreślenia jest fakt, że żadne warunki społeczne nie mogą być uznane za problem społeczny, jeśli nie zostaną one określone za pomocą uznanych wartości jako problem przez znaczącą liczbę ludności”⁶⁴.

3.6.1. Poziom przestępczości w Gminie Niechlów

Zaczynając analizę problemów społecznych należałoby w pierwszej kolejności zastanowić się nad poziomem przestępczości w Gminie Niechlów. Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Gminy Niechlów. W 2017 roku w Niechlowie stwierdzono **szacunkowo 97 przestępstw**. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 19,34 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa dolnośląskiego (25,10) oraz porównywalna do średniej dla całej Polski (19,62)⁶⁵.

Według GUS w Niechlowie stwierdzono szacunkowo:

- 63 przestępstwa o charakterze kryminalnym,
- 9 przestępstw i charakterze gospodarczym,
- 16 przestępstw drogowych,
- 2 przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu,
- 39 przestępstw przeciwko mieniu.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Niechlowie wynosi 75% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla

⁶⁴ *Leksykon Polityki Społecznej*. Barbara Rysz-Kowalczyk (red.). Warszawa: ASPRA-JR, 2001.

⁶⁵ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 31.07.2019.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

województwa dolnośląskiego (64%) oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski (72%)⁶⁶.

Z danych policji (według sprawozdania na dzień 10 grudnia 2018 r.) wynika, że na terenie Gminy Niechlów w roku 2018 zanotowano 48 przestępstw ogółem, a w tym:

- 13 pod wpływem alkoholu,
- 26 sprawców przestępstw ogółem, w tym pod wpływem alkoholu 13,
- 5 przestępstw przeciwko rodzinie,
- 17 interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie, w tym 9 zakończonych „Niebieskimi Kartami”,
- 15 interwencji publicznych, z tego 5 pod wpływem alkoholu⁶⁷.

3.6.2. Rynek alkoholowy w Gminie Niechlów

Na łączną liczbę 70 zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, odrębnych dla poszczególnych rodzajów alkoholu według stanu na dzień 30 listopada 2018 r. funkcjonowały 32 zezwolenia, przy czym:

- w detalu - 27 (alkohol sprzedawany jest na wynos),
- w gastronomii – 5 (alkohol sprzedawany jest do spożycia na miejscu)⁶⁸.

Na terenie Gminy 13 podmiotów gospodarczych posiada zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Alkohol sprzedawany jest w 14 punktach: w tym w 11 sklepach i 3 lokalach gastronomicznych (na dzień 30 listopada 2018 r.). Z funduszu korkowego w 2018 r. sfinansowane były następujące wydatki:

- na przeciwdziałanie alkoholizmowi **44 946,25 zł**,
- na przeciwdziałanie narkomanii **1 440,00 zł**.

W 2018 roku dokonano również 10 kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

3.6.3. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstawania. Osoba, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, innej niż wymienione w ustawie, ma prawo zwrócenia się do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie pomocy.

⁶⁶ GUS, 31.XII.2017 na postawie: www.polskawliczbach.pl, dostęp: 31.07.2019.

⁶⁷ Dane do diagnozy udostępnione przez GOPS w Niechlowie.

⁶⁸ Dane do diagnozy udostępnione przez GOPS w Niechlowie.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest jego współdziałanie w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej.

W 2018 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie wydał łącznie **2017 decyzji**:

- 747 w sprawie świadczeń rodzinnych, w tym 71 odmownych;
- 31 w sprawie dodatków mieszkaniowych, w tym 0 odmownych;
- 2 w sprawie dodatków energetycznych, w tym 0 odmownych;
- 41 w sprawie świadczeń alimentacyjnych, w tym 5 odmownych;
- 226 w sprawie pomocy społecznej, w tym 0 odmownych;
- 380 w sprawie Dobry Start 300+ , w tym 0 odmownych;
- 7 w sprawie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w tym 0 odmownych;
- 151 w sprawie stypendiów szkolnych, w tym 3 odmownych;
- 419 w sprawie świadczeń wychowawczych, w tym 25 odmownych
- 13 Karta Dużej Rodziny⁶⁹.

ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE

Od 1 kwietnia 2016 r. Gmina realizuje nowe zadanie w zakresie pomocy państwa w wychowaniu dzieci. Ustawa wprowadziła w życie rządowy program „Rodzina 500+”. W myśl ustawy świadczenia wychowawcze przysługują matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka – do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wysokość świadczenia wychowawczego wynosi 500,00 zł miesięcznie na dziecko. W omawianym okresie ze świadczeń wychowawczych korzystało **371 rodzin**, wydano **419 decyzji administracyjnych**⁷⁰.

Tabela 17. Wydatki na świadczenia wychowawcze w roku 2018 w Gminie Niechlów.

Lp.	Nazwa świadczenia	Liczba rodzin	Ilość świadczeń
1.	Rodziny, które otrzymały pomoc na pierwsze i kolejne dziecko	280	5 157
2.	Rodziny które otrzymały pomoc na drugie i kolejne dzieci (bez kryterium)	91	1 136
3.	Sprawy wypłacane z koordynacji	2	30
4.	Sprawy w koordynacji(do załatwienia)	5	0
	Razem	378	6 323

⁶⁹ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁷⁰ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

ŚWIADCZENIA RODZINNE

Kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych to **674 zł** na osobę w rodzinie **oraz 764 zł** na osobę w rodzinie w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko z niepełnosprawnością. W przypadku przekroczenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku rodzinnego świadczenia rodzinne przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami a kwotą o którą został przekroczony dochód. **W 2018 roku przyznano 12 566 świadczeń rodzinnych:**

- 7 512 świadczeń na zasiłki rodzinne z dodatkami,
- 34 świadczenia na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka,
- 307 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 99 specjalnych zasiłków opiekuńczych,
- 3 305 zasiłków pielęgnacyjnych,
- 201 świadczeń o składki emerytalno-rentowe ZUS i KRUS świadczenia pielęgnacyjne,
- 99 świadczeń o składki emerytalno-rentowe ZUS i KRUS specjalny zasiłek opiekuńczy⁷¹.

ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2018 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie realizował następujące świadczenia wynikające z ustawy o pomocy społecznej:

Świadczenia pieniężne:

- Zasiłek stały,
- Zasiłek okresowy,
- Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Świadczenia niepieniężne:

- Praca socjalna,
- Poradnictwo specjalistyczne,
- Interwencja kryzysowa,
- Składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- Posiłek.

⁷¹ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

W roku sprawozdawczym 2018 pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto w Gminie Niechlów **375 osób**⁷². W poniższej tabeli zostały przedstawione dane liczbowe dotyczące osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Pomocą zostało objęte 183 rodziny, w których jest łącznie 496 osób. Najwięcej świadczeń uzyskały rodziny jednoosobowe (69) oraz czteroosobowe (35), a najmniej rodziny sześćoosobowe (8) i pięcioosobowe (22). Pomocą zostało objęte 53 rodziny z dziećmi, a w tym: 21 rodzin z jednym dzieckiem, 15 rodzin z dwójką dzieci, 10 rodzin z trójką dzieci, 3 rodziny z czwórką dzieci oraz 4 rodziny z piątką dzieci. Przyznano również 10 świadczeń rodzinom niepełnym oraz 29 świadczeń dla rodzin emerytów i rencistów⁷³.

Tabela 18. Typy rodzin objętych pomocą na podstawie Ustawy o pomocy społecznej.

Wyszczególnienie	2018r.	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
RODZINY OGÓŁEM	183	496
o liczbie osób 1	69	69
o liczbie osób 2	25	50
o liczbie osób 3	24	72
o liczbie osób 4	35	140
o liczbie osób 5	22	110
o liczbie 6 i więcej	8	55
RODZINY Z DZIEĆMI OGÓŁEM	53	233
o liczbie dzieci 1	21	74
o liczbie dzieci 2	15	61
o liczbie dzieci 3	10	49
o liczbie dzieci 4	3	18
o liczbie dzieci 5	4	31
o liczbie dzieci 6	0	0
o liczbie dzieci 7 i więcej	0	0
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	10	44
o liczbie dzieci 1	3	8
o liczbie dzieci 2	2	6
o liczbie dzieci 3	3	13
o liczbie dzieci 4 i więcej	2	17
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	29	57
o liczbie osób 1	11	11
o liczbie osób 2	13	26
o liczbie osób 3	2	6
o liczbie osób 4 i więcej	3	14

⁷² Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁷³ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Dominującym powodem przyznania rodzinom pomocy w 2018 roku była niepełnosprawność, ubóstwo bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. Powyższe przyczyny korzystania z pomocy społecznej w wymienionym roku powtarzają się najczęściej i stanowią źródło problemów w rodzinach. Wśród innych powodów znajdują się kolejno: bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, bezdomność, przemoc w rodzinie, trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego oraz zdarzenia losowe. Szczegółowo zostało to przedstawione poniższej tabeli⁷⁴.

Tabela 19. Powody udzielania świadczeń w 2018 roku w Gminie Niechlów

Dysfunkcje	2018r.	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	86	217
sieroctwo	0	0
bezdomność	3	3
potrzeba ochrony macierzyństwa	19	100
w tym wielodzietność	14	78
bezrobocie	78	235
niepełnosprawność	88	199
długotrwała lub ciężka choroba	48	108
bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	21	65
w tym: rodziny niepełne	7	25
rodziny wielodzietne	2	13
przemoc w rodzinie	1	5
alkoholizm	9	20
narkomania	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	1	1
trudność w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0
zdarzenie losowe	1	4
sytuacja kryzysowa	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0

⁷⁴ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

POMOC MATERIALNA

→ Zasiłki stałe

Zasiłki stałe realizowane są w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zasiłek stały przysługuje osobie pełnoletniej niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód lub dochód na osobie w rodzinie, jest niższy od kryterium dochodowego wynikającego z ustawy o pomocy społecznej tj. 645zł dla osoby samotnie gospodarującej i 528 zł na osobę w rodzinie. Wysokość zasiłku stałego jest ściśle uzależniona od posiadanego dochodu. W 2018 roku przyznano 367 zasiłków stałych, z których skorzystało 38 rodzin liczących łącznie 43 osoby⁷⁵.

Tabela 20. Liczba przyznanych stałych zasiłków w 2018 roku w Gminie Niechlów.

FORMY POMOCY	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ZASIŁKI STAŁE OGÓLEM	39	367	38	43
z tego:	x	x	x	x
środkami własnymi	x	x	x	x
dotacja	x	x	x	x
w tym przyznane dla osoby:	3	328	34	34
samotnie gospodarującej	3	328	34	34
pozostającej w rodzinie	5	39	4	9

→ Zasiłki okresowe

Zasiłki okresowe należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Świadczenie przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej tj. 701,00 zł. Wysokość zasiłku okresowego dla osoby samotnie gospodarującej ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej rodziny, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 350,50 zł miesięcznie. W 2018 roku przyznano 365 zasiłków okresowych, z których skorzystało 53 rodziny liczące łącznie 154 osób⁷⁶.

⁷⁵ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁷⁶ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

Tabela 21. Liczba przyznanych okresowych zasiłków w 2018 roku w Gminie Niechlów.

FORMY POMOCY	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ZASIŁKI OKRESOWE OGÓŁEM	55	365	53	154
Z tytułu bezrobocia	48	322	46	133
Z tytułu długotrwałej choroby	3	25	3	10
Z tytułu niepełnosprawności	5	18	5	14
z tego: środki własne	x	x	x	x
dotacja	x	x	x	x

→ **Zasiłki celowe**

Zasiłki celowe należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zasiłek celowy stanowi jednorazowe świadczenie socjalne przyznane w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb tj. między innymi na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. Z zasiłku celowego w 2018 roku skorzystało 30 rodzin, w których łącznie jest 172 osoby⁷⁷.

Tabela 22. Liczba przyznanych celowych zasiłków w 2018 roku w Gminie Niechlów.

FORMY POMOCY	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	31	x	30	172
w tym: zasiłki specjalne celowe	10	16	10	21
Schronienie	1	104	1	1

REALIZACJA PROGRAMU „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”

W 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie otrzymał środki finansowe z dotacji celowej z budżetu państwa przeznaczone na realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W ramach Programu realizowana jest pomoc w zakresie dożywiania:

→ dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,

⁷⁷ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

- uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osób i rodzin znajdujących się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Wydatki dotyczące programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ogółem wyniosły **100 956,00 zł** z tego:

- 40 956,00 zł – środki z budżetu Gminy,
- 60 000,00 zł – środki z budżetu państwa.

W 2018 r. pomocą w ramach programu objęto: 153 mieszkańców Gminy, którzy korzystali z następujących form wsparcia:

- 84 dzieci korzystało z posiłków w stołówkach szkolnych i przedszkolnych, wydano 9 521 posiłków na kwotę: 39 506,00 zł,
- zasiłki celowe na zakup żywności otrzymało 58 rodzin na kwotę: 59 650,00 zł,
- dowóz posiłków do szkół na terenie gminy wyniósł: 1 800,00 zł⁷⁸.

POMOC POZAMATERIALNA

Poza pomocą finansową, w naturze oraz pomocą usługową, osoby i rodziny wymagające wsparcia objęte były szeroko rozumianą pracą socjalną oraz poradnictwem specjalistycznym. W 2018 roku 50 rodzin skorzystało z pomocy udzielonej w postaci pracy socjalnej. W ramach indywidualnej pracy socjalnej pracownicy socjalni podejmowali działania, które można podzielić na następujące grupy:

- praca socjalna na rzecz uzyskania niezbędnych środków materialnych,
- praca socjalna na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych,
- praca socjalna na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych,
- praca socjalna na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny,
- praca socjalna na rzecz osób zaburzonych psychicznie⁷⁹.

⁷⁸ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

⁷⁹ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

3.6.4. Profilaktyka

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, gdzie prowadzone są zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w domu. Współpraca jest również podejmowana ze szkołami, w których są apele, pogadanki z dziećmi na temat przemocy w rodzinie. W prasie lokalnej publikowane są informacje o instytucjach oraz możliwościach uzyskania tam pomocy. Oprócz tego rozdawane są ulotki dotyczące przemocy. Dzięki nim można dowiedzieć się do kogo zwrócić się o pomoc w razie jakichkolwiek problemów. Wobec osób doświadczających przemocy prowadzone takie działania profilaktyczne jak:

- wsparcie psychologa,
- objęcie wsparciem asystenta rodziny,
- objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

Wobec sprawców przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował następujące działania profilaktyczne:

- wniosek do Policji o podjęcie działań w stosunku do sprawców przemocy,
- skierowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- skierowanie do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- wsparcie psychologa⁸⁰.

⁸⁰ Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.

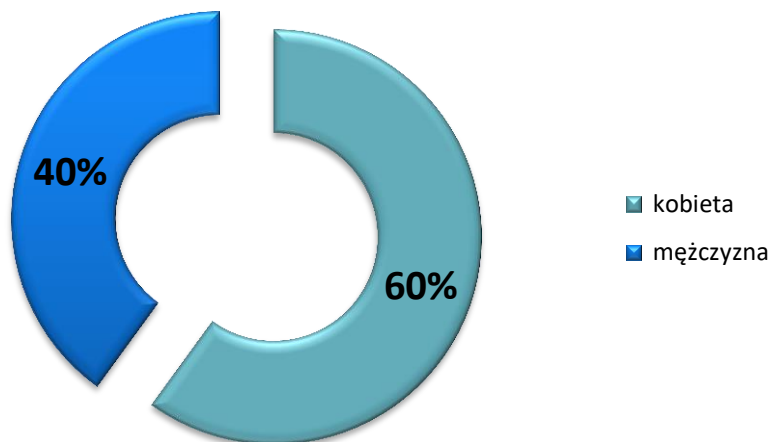
4.Badanie dorosłych mieszkańców Gminy Niechlów

W niniejszym rozdziale został przedstawiony problem uzależnień od alkoholu, papierosów i narkotyków oraz problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców Gminy. Badaniu poddane zostały takie kwestie jak opinie respondentów na temat form przemocy, skali tego zjawiska, pogląd mieszkańców na temat przemocy domowej, częstotliwość spożywania alkoholu, sięgania po papierosy i substancje psychoaktywne przez badanych, a także opinia respondentów na temat działań profilaktycznych.

4.1.Struktura badanej próby

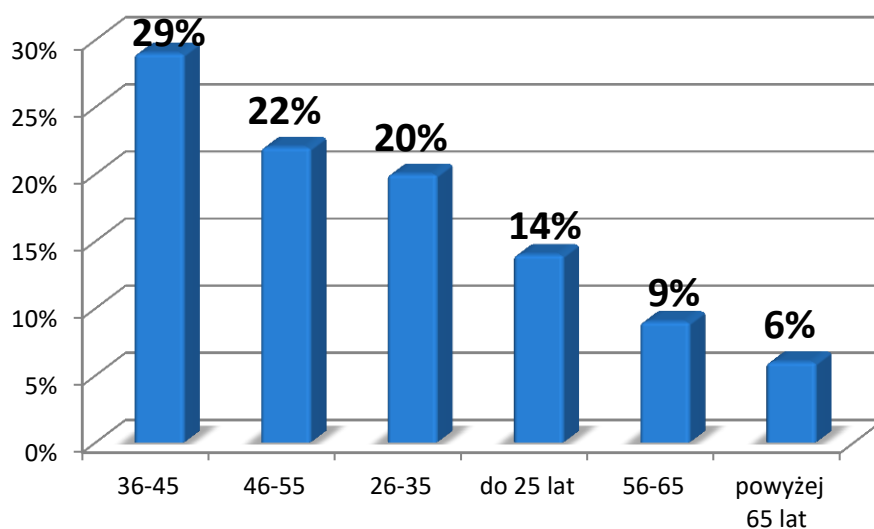
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Niechlów wzięło udział 100 mieszkańców. Kobiety stanowią 60% badanej grupy, a 40% to mężczyźni.

Wykres 3. Płeć:

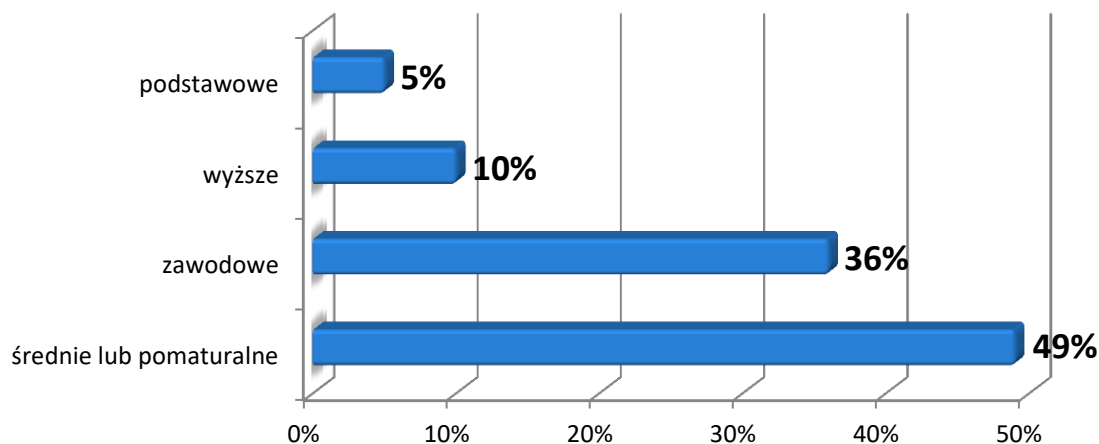
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż badani mieszkańcy są mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią respondenci między 36-45 rokiem życia (29%), między 46-55 rokiem życia (22%) oraz osoby w wieku 26-35 lat (20%). Mniejszą aktywnością w badaniu sondażowym wykazali się respondenci do 25 roku życia (14%) oraz między 56-65 rokiem życia (9%). Najmniejszą grupą osób biorących udział w badaniu są mieszkańcy w przedziale wiekowym powyżej 65 lat (6%).

Wykres 4. Wiek:

Najwięcej badanych posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne (49%). 36% respondentów legitymuje się wykształceniem zawodowym, a 10% wyższym. 5% ma wykształcenie podstawowe.

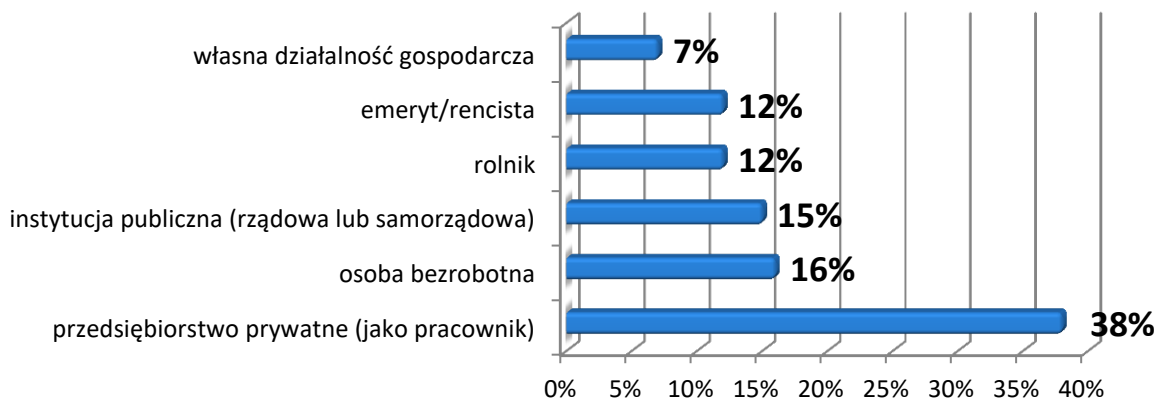
Wykres 5. Wykształcenie:

38% osób biorących udział w badaniu pracuje w przedsiębiorstwie prywatnym (jako pracownik), a 16% to osoby bezrobotne. 28% pracuje w instytucjach publicznych (samorządowych lub rządowych), a 12% to emeryci/renciści oraz rolnicy. 7% stanowią osoby, które prowadzą własną działalność gospodarczą.

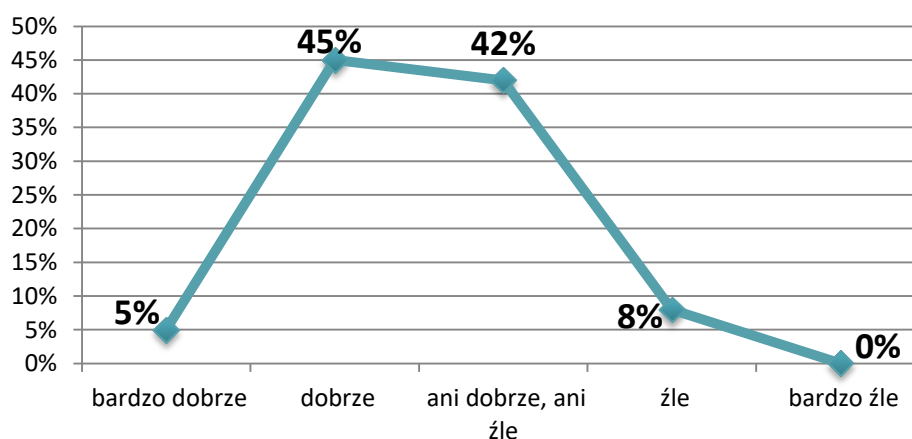

Wykres 6. Miejsce zatrudnienia:

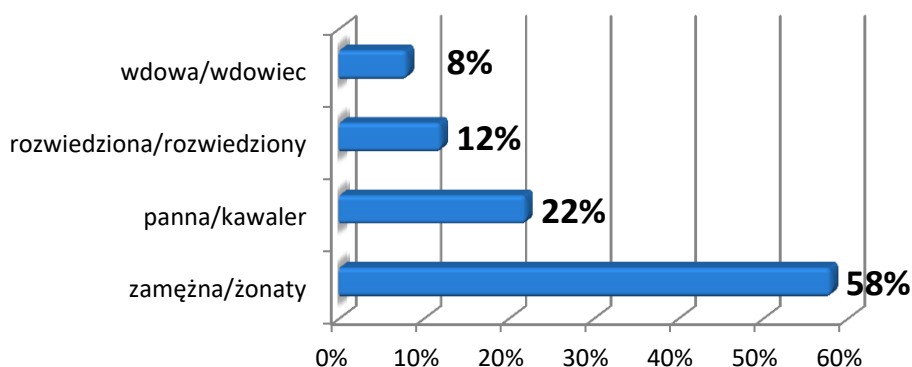
Większość badanych mieszkańców ocenia swoją sytuację materialną dobrze (45%). W opinii części respondentów jest ona ani dobra, ani zła (42%), a 8% badanych wskazało, iż jest ona zła. 5% respondentów określiło swoją sytuację jako bardzo dobrą, a nikt z badanych nie ocenił jej bardzo źle.

Wykres 7. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Większość mieszkańców biorących udział w badaniu jest zamężna/zonata (58%). 22% to panny/kawalerowie, 8% to wdowy/wdowcy, a 12% stanowią osoby rozwiedzione.

Wykres 8. Stan cywilny:

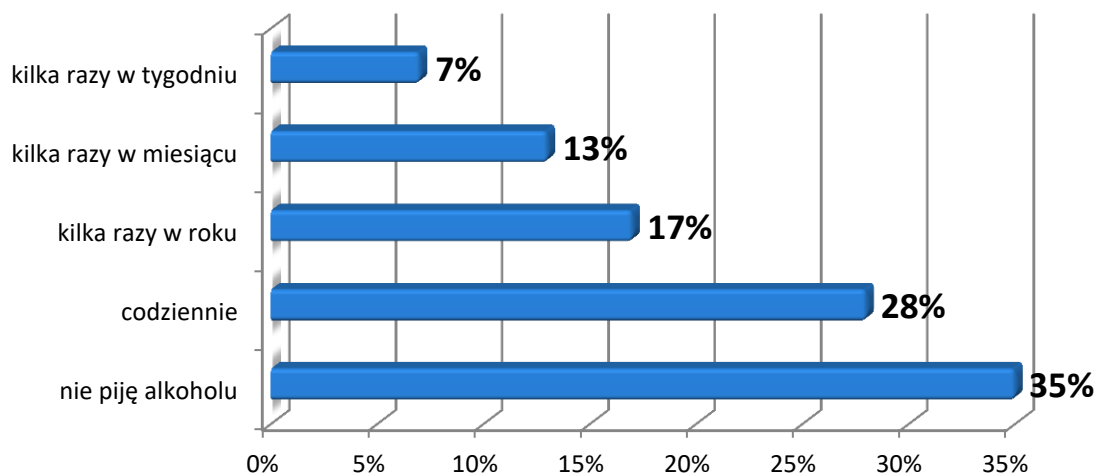

4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problemy związane z używaniem alkoholu, występują zarówno w obszarze zdrowia fizycznego jak i psychicznego. Negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko osoby uzależnione, ale także ich rodziny i osoby w środowisku lokalnym. Oprócz tego, że alkoholizm jest często przyczyną przemocy domowej, powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócanie porządku publicznego, przemoc, ubóstwo czy bezrobocie. W celu zapobiegania niekorzystnym konsekwencjom z tym związanych, konieczne jest sprawdzenie skali problemu wśród dorosłych ludzi oraz na tej podstawie zaprojektowanie działań profilaktycznych.

Pierwsza część pytań, skierowanych do dorosłych mieszkańców Gminy, dotyczyła spożywania alkoholu, celem rozpoznania skali problemu uzależnienia od napojów wysokoprocentowych. Dorosłym mieszkańcom, zadano pytanie o to, jak często spożywają alkohol. Największa część respondentów zadeklarowała, że piją alkohol codziennie (28%). 17% mieszkańców spożywa napoje wysokoprocentowe kilka razy w roku, 13% kilka razy w miesiącu, a 7% kilka razy w tygodniu. Abstynencję wykazało aż 35% mieszkańców.

Wykres 9. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

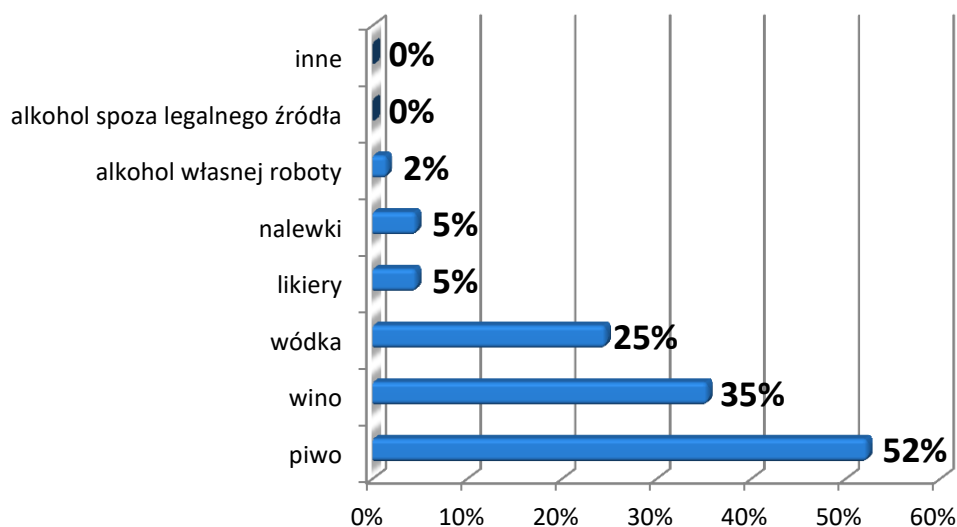

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

Następne pytanie dotyczyło rodzaju napoju, który mieszkańcy Gminy piją najczęściej. Większość ankietowanych wskazała na piwo (52%). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców Gminy było wino (35%) i wódka (25%). Najmniej badanych osób pija nalewki (5%), likiery (5%) oraz alkohol własnej roboty (2%).

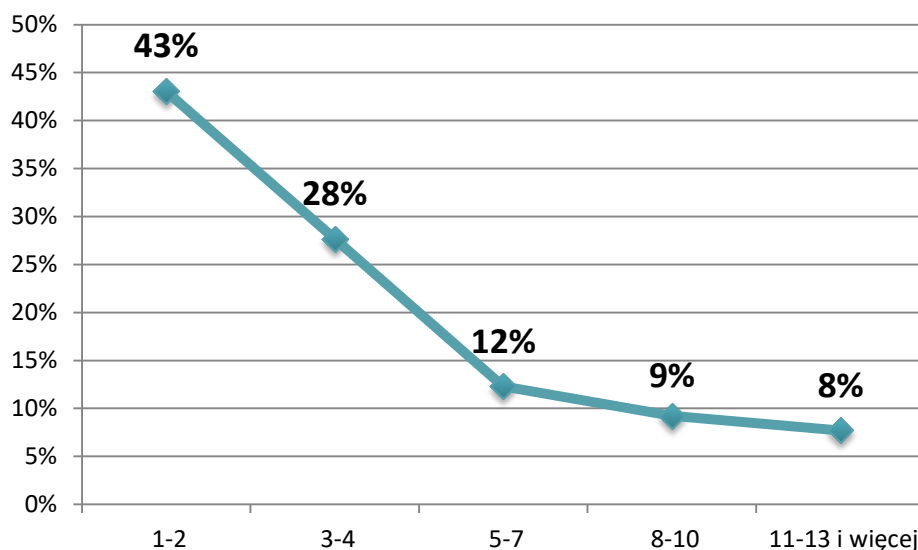
Wykres 10. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W diagnozie picia ryzykownego i szkodliwego, obok częstotliwości spożywanego trunków, istotnym wskaźnikiem tego problemu są także codzienne porcje spożycia alkoholu. Spożycie alkoholu opisywać można w gramach wypitego alkoholu lub też posługując się miarą porcji standardowej. Przyjmuje się, że w Europie porcja taka zawiera zwykle 10g czystego alkoholu. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%. Analiza materiału badawczego pokazuje, że większość mieszkańców w dniu, w którym spożywa alkohol, wypija 1-2 porcje tego napoju (43%). 28% wskazało na 3-4 porcje, 12% na 5-7 porcji, 9% na 8-10 porcji, a 8% na 11-13 i więcej porcji.

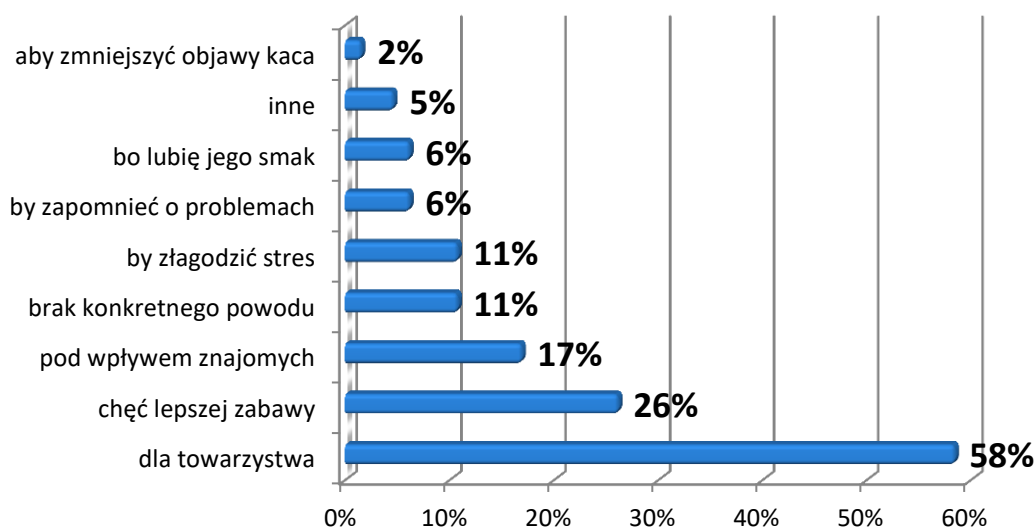
Wykres 11. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100ml), kieliszek wódki (30ml).

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Większość respondentów sięga po napoje wysokoprocentowe dla towarzystwa (58%). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na przyczyny takie jak: chęć lepszej zabawy (26%), pod wpływem znajomych (17%), brak konkretnego powodu (11%), by złagodzić stres (11%), by zapomnieć o problemach (6%), dobry smak alkoholu (6%) oraz aby zmniejszyć objawy kaca (2%). Wśród innych powodów mieszkańcy odpowiadali, że spożywali alkohol na weselach.

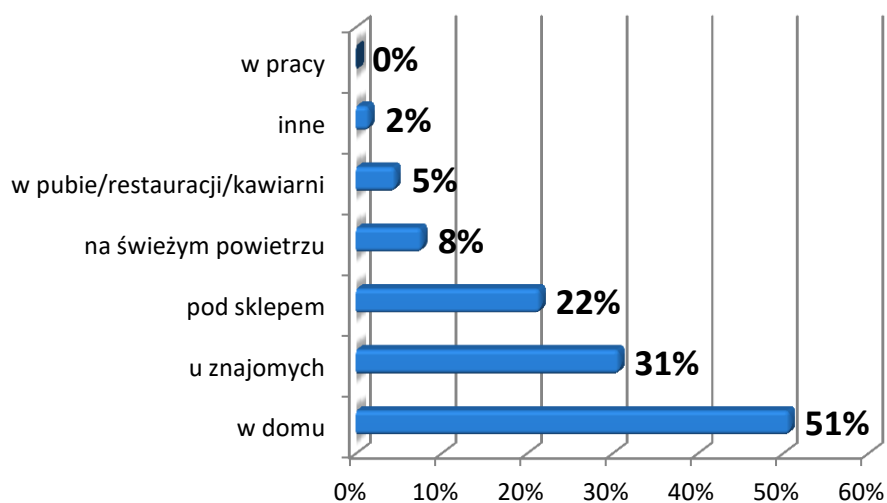
Wykres 12. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu (51%) oraz u znajomych (31%). Co piąty badany pije alkohol pod sklepem (22%), a 8% wskazało, że spożywa alkohol na świeżym powietrzu. Najmniej osób pije w pubie/restauracji/kawiarni (5%).

Wykres 13. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

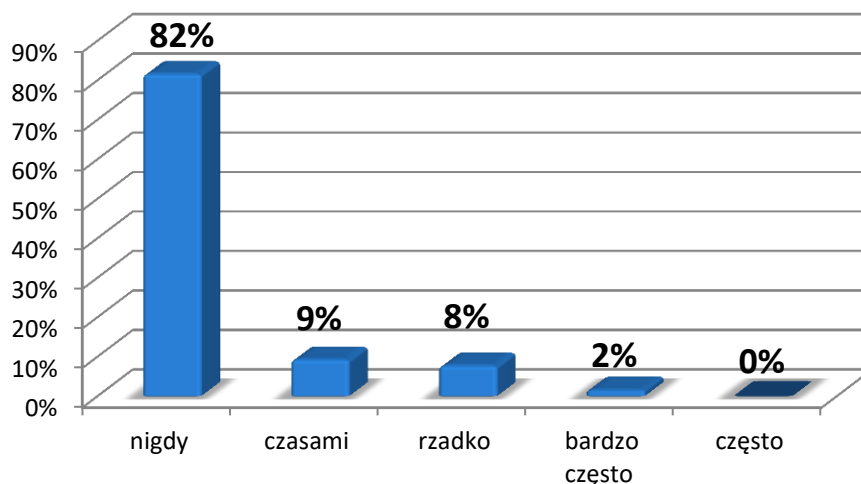

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

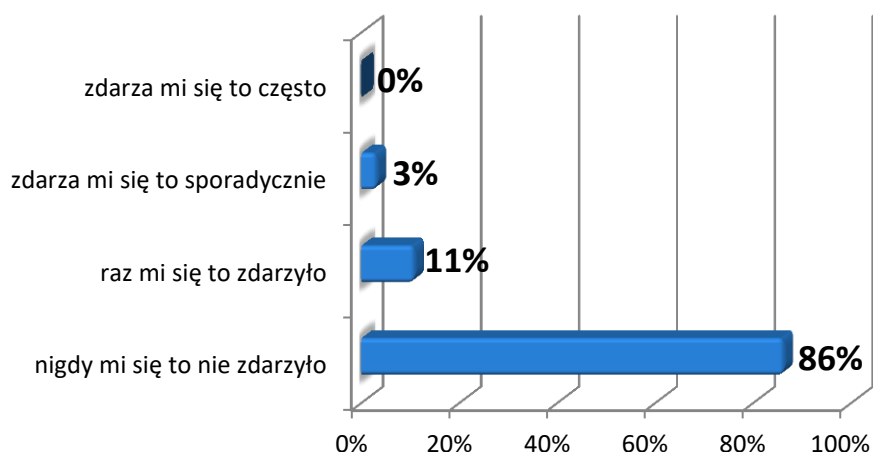
Następnie respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Większości nigdy się to nie zdarzyło (82%), a wśród 9% mieszkańców czasami dochodzi do takich sytuacji. 8% badanych zadeklarowało, że rzadko zdarza się, że wykonują obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, a 2% taka sytuacja ma miejsce bardzo często.

Wykres 14. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Następnie zapytaliśmy, czy zdarzyło się naszym respondentom kierować pojazdem pod wpływem alkoholu. Większość nigdy tego nie robiła (86%), a 11% raz zdarzyła się taka sytuacja, a 3% badanych zdarza się to sporadycznie.

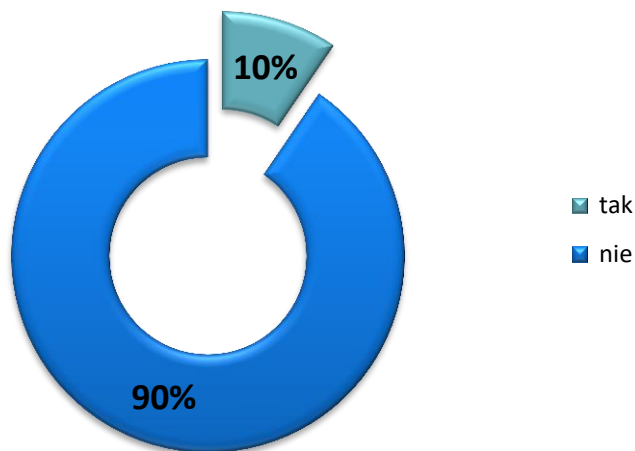
Wykres 15. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli odnieść się do pytania, czy kiedykolwiek zostali zatrzymani za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. 10% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie.

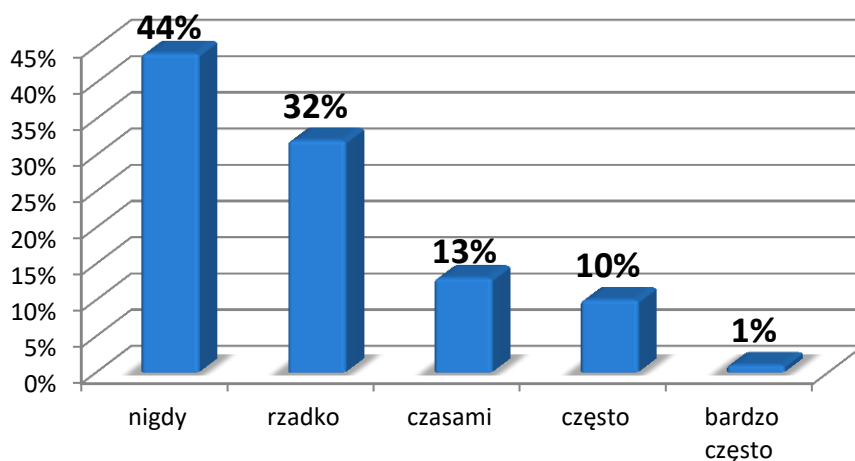
Wykres 16. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Następne pytania dotyczą całości grupy badawczej.

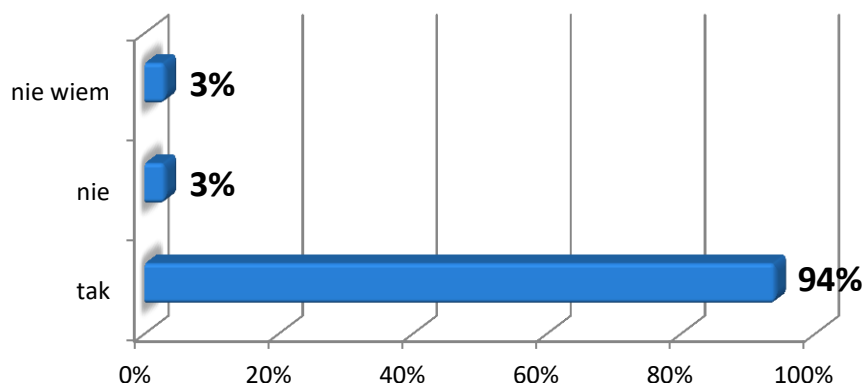
Aż 66% mieszkańców było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, przy czym 32% widziało to rzadko, 13% czasami, 10% często, a 1% bardzo często.

Wykres 17. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

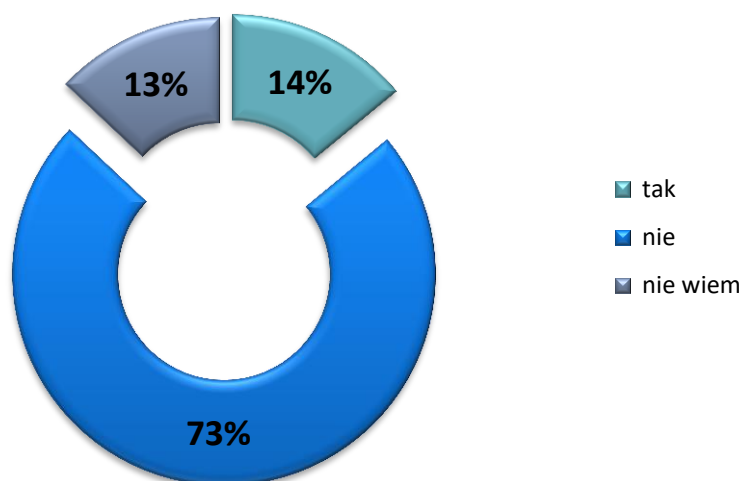
W celu sprawdzenia wiedzy mieszkańców Gminy, na temat konsekwencji spożywania alkoholu, zostali oni poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy picie napojów wysokoprocentowych w ciąży, ma wpływ na rozwój dziecka. Pozytywny jest fakt, że zdecydowana większość mieszkańców odpowiedziała twierdząco na to pytanie (94%). 3% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie lub uważa, że picie alkoholu nie ma wpływu na rozwój dziecka.

Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

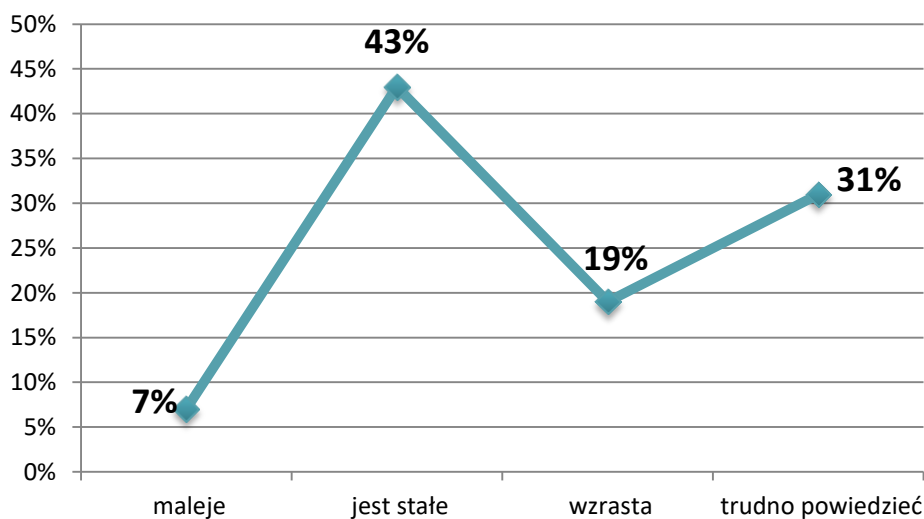
Respondenci mieli również określić, czy zauważyli kiedykolwiek na terenie ich miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. 73% deklaruje, że nigdy nie było świadkiem takiej sytuacji, a 13% ankietowanych nie umiało odpowiedzieć na to pytanie. 14% mieszkańców przyznaje, iż widziało kobiety pijące napoje wysokoprocentowe na terenie Gminy.

Wykres 19. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Według 19% mieszkańców, spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat na terenie ich miejscowości wzrasta. 43% ankietowanych uważa, że picie przez mieszkańców jest na stałym poziomie, a tylko 7% badanych stwierdziło, iż ono maleje. 31% mieszkańców nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

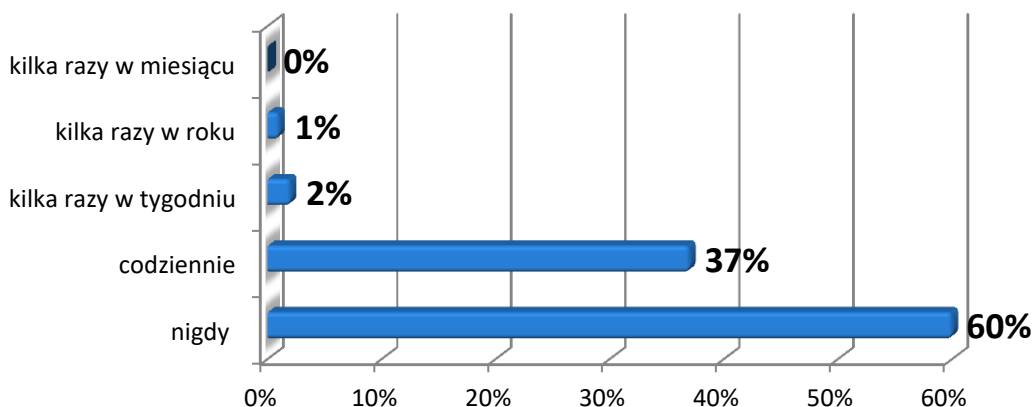
Wykres 20. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

4.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejna część ankiety miała na celu zbadanie skali zjawiska palenia papierosów przez mieszkańców. Spośród badanych osób 60% przyznaje, że nigdy tego nie robi, a aż 37% deklaruje, że sięga po papierosa codziennie. 1% osób pali kilka razy w roku, a 2% kilka razy w tygodniu.

Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy?

Na kolejne pytanie dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą papierosy.

Wśród palących papierosy mieszkańców, 40% wypala 6-15 sztuk, a 30% respondentów poniżej 5 sztuk. 13% palących mieszkańców wypala 16-25 papierosów lub nie liczy ile wypala, a 5% trudno było odpowiedzieć na to pytanie, gdyż osoby te nie palą codziennie.

Tabela 23. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
6-15 sztuk	40%	16
poniżej 5 sztuk	30%	12
16-25 sztuk	13%	5
nie wiem, nie liczę	13%	5
trudno powiedzieć, nie palę codziennie	5%	2

Najwięcej osób sięga po papierosy przy alkoholu (40%), w stresie (26%) oraz ze znużenia/zabicia czasu (26%). Kolejne wskazania padły na palenie papierosów dla przyjemności (17%) oraz dla towarzystwa (14%).

Tabela 24. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
przy alkoholu	40%	14
w stresie	26%	9
ze znużenia/zabicia czasu	26%	9
dla przyjemności	17%	6
dla towarzystwa	14%	5
inne	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Respondenci, którzy palą papierosy zostali zapytani o to, czy kiedykolwiek próbowali rzucić palenie. 55% badanych nigdy nie próbowało, ale zamierza spróbować, 19% nigdy nie próbowało, a 15% starało się raz zerwać z nałogiem, ale się nie udało. 3% mieszkańców zadeklarowało, że próbowało rzucić palenie wiele razy, ale z negatywnym skutkiem.

Tabela 25. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

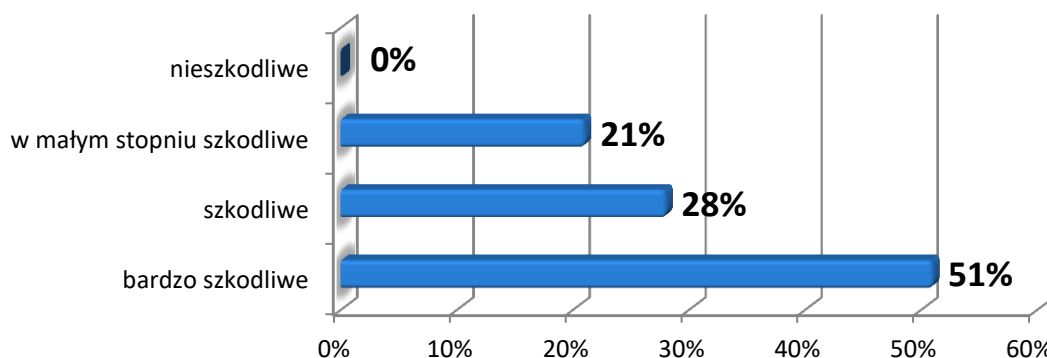
<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie, ale zamierzam spróbować	55%	18
nigdy nie próbowałem	27%	9
tak, raz, ale nie udało mi się	15%	5
tak, wiele razy, ale nie udało mi się	3%	1

Następne pytania dotyczą całości grupy badawczej.

Większość mieszkańców ocenia palenie papierosów za bardzo szkodliwe (51%). W ocenie 28% jest ono szkodliwe, a zdaniem 21% - w małym stopniu szkodliwe. Nikt z badanych nie uważa, aby palenie tytoniu było nieszkodliwe dla zdrowia.

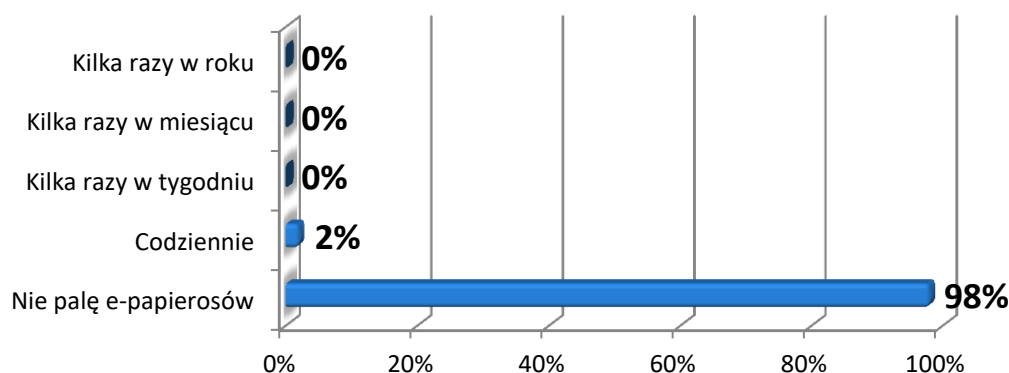

Wykres 22. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

Następnie zapytaliśmy mieszkańców, czy palą papierosy elektroniczne tzw. e-papierosy. Większość nigdy tego nie robiła (98%), ale 2% badanych sięga po nie codziennie (2 osoby).

Wykres 23. Jak często pali Pan/i e-papierosy?

Na kolejne pytanie dotyczące palenia e-papierosów odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż je palą.

Wszystkie osoby, które sięgnęły po e-papierosa zapytaliśmy o ich przyczyny palenia. Mieszkańcy odpowiedzieli, że chcieli spróbować czegoś nowego (1 osoba) oraz z innych niewskazanych powodów (1 osoba).

Tabela 26. Z jakiego powodu sięgnął/ęła Pan/i po raz pierwszy po e-papierosa?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
Chciałem/am spróbować czegoś nowego	50%	1
Z innego powodu	50%	1
Chciałem/am sprawdzić czym e-papieros różni się od tradycyjnych papierosów	0%	0
Chciałem/am spróbować bezpieczniejszej alternatywy dla tradycyjnych papierosów	0%	0
Chciałem/am zerwać z nałogiem palenia tradycyjnych papierosów	0%	0

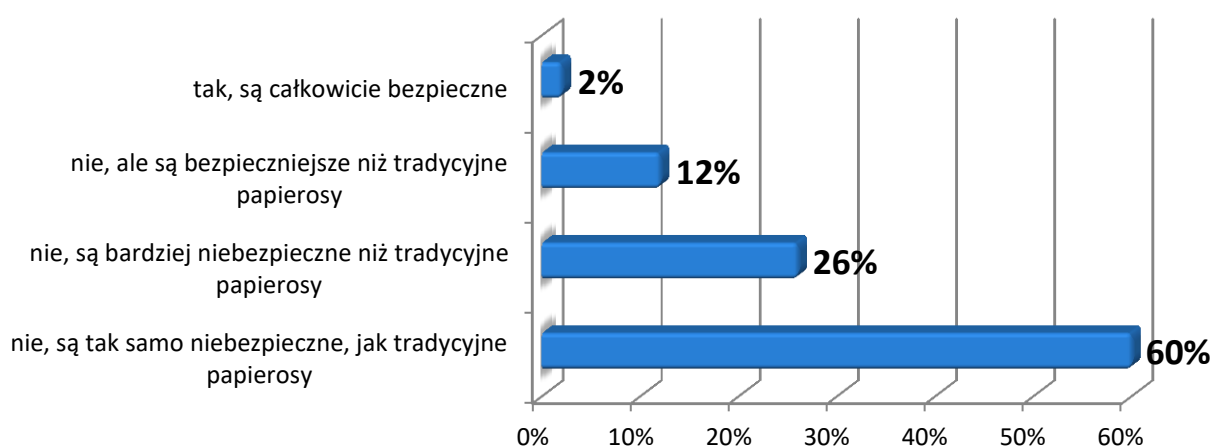
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następne pytania dotyczą całości grupy badawczej.

Ostatnie pytanie dotyczące bezpieczeństwa e-papierosów, skierowane było do wszystkich mieszkańców, nie tylko tych, którzy je palą. 60% badanych uważa, że papierosy elektroniczne są tak samo szkodliwe jak tradycyjne papierosy, 26% jest zdania, że elektroniczna wersja papierosa jest bardziej szkodliwa niż tradycyjna, 12% mieszkańców uważa, że są one bezpieczniejsze niż tradycyjne papierosy, a 2% jest zdania, że są całkowicie bezpieczne.

Wykres 24. Czy uważa Pan/i, że e-papierosy są bezpieczne dla Pana/i zdrowia?

4.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejnym ważnym zagadnieniem, który został poddany zbadaniu, był problem uzależnienia od środków psychoaktywnych. W celu sprawdzenia, czy dany problem występuje, respondentom zadano pytanie o to, jak często zażywają tego typu substancje. Nikt z mieszkańców nigdy nie zażywał środków psychoaktywnych.

Tabela 27. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

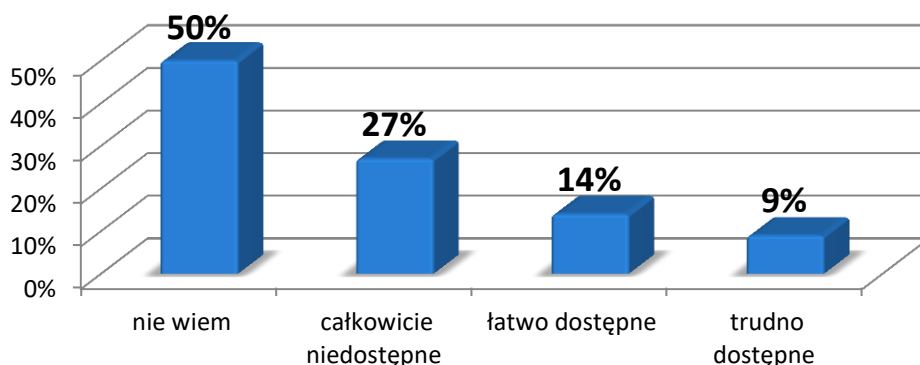
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywam	100%	100
codziennie lub prawie codziennie	0%	0
raz w tygodniu	0%	0
raz w miesiącu	0%	0
kilka razy w miesiącu	0%	0
kilka razy w roku	0%	0
zażywałem/am jednokrotnie	0%	0

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

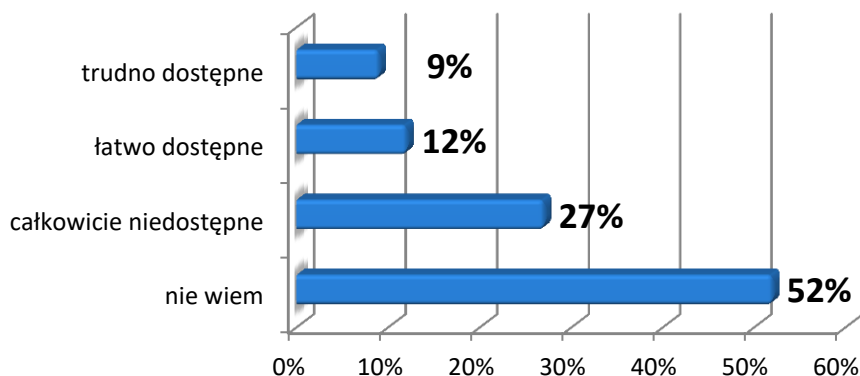
W zamierzeniu diagnozy problemu narkotykowego w gminie, było również sprawdzenie dostępności środków psychoaktywnych w społeczności lokalnej. W tym celu poproszono wszystkich badanych o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie ich miejscowości. Znaczny odsetek badanych nie ma wiedzy na ten temat (50%). Zdaniem 27% narkotyki są całkowicie niedostępne, według 14% łatwo je zdobyć, a 9% twierdzi, że są one trudno dostępne.

Wykres 25. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Kolejne pytanie było podobne do poprzedniego, ale dotyczyło dopalaczy. Wyniki kształtują się podobnie jak w przypadku dostępności narkotyków. 52% mieszkańców nie wie, jaka jest możliwość pozyskania takich substancji, a 27% uważa, że są one całkowicie niedostępne. W opinii 12% mieszkańców, dopalacze na terenie ich miejscowości są łatwo dostępne, a 9% twierdzi, że trudno jest je zdobyć.

Wykres 26. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Respondentom zostało również zadane pytanie, o znajomość miejsc na terenie ich miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Większość nie zna takich miejsc (93%), ale 2% deklaruje, iż może je zakupić na dyskotecę. 1% jest zdania, że kupi środki psychoaktywne na osiedlu lub zna konkretną osobę, u której może je zakupić.

Tabela 28. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie znam takich miejsc	93%	93
inne	3%	3
na dyskotecę	2%	2
na osiedlu	1%	1
znam konkretną osobę	1%	1
w centrum miejscowości	0%	0
w siłowni	0%	0
w szkole, przed szkołą	0%	0

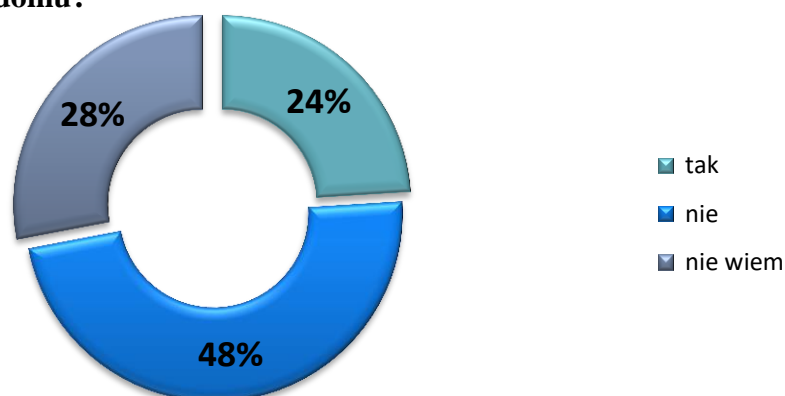
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

4.5. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejny blok tematyczny dotyczy problemu przemocy. Zbadaniu poddane zostały takie kwestie jak skala występowania tego problemu, a także stosunek respondentów do stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

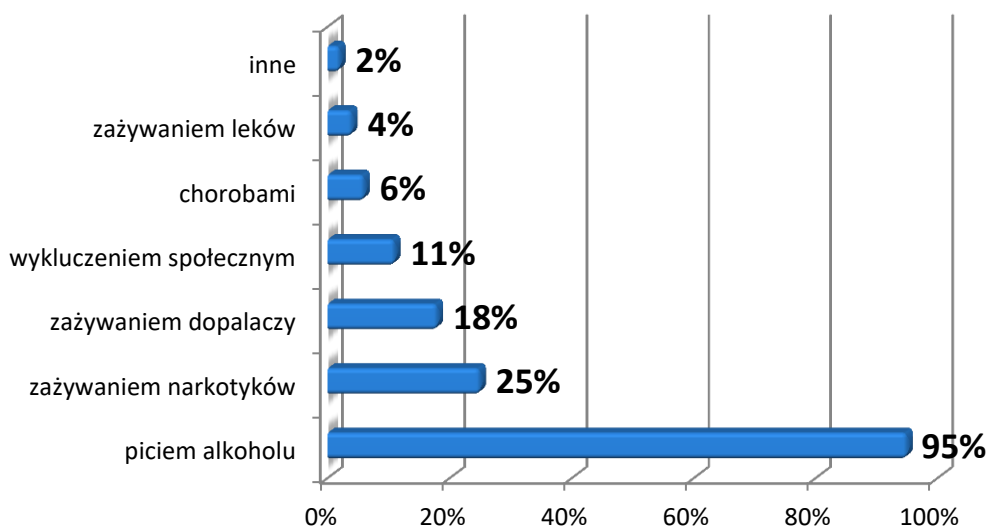
Mieszkańców poproszono o określenie, czy znają kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. 48% odpowiedziało przecząco na to pytanie, zaś 28% nie ma wiedzy na ten temat. Prawie co czwarty badany zna osobę, która doświadcza przemocy w swoim domu (24%).

Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Zdaniem większości mieszkańców problem przemocy w rodzinie związany jest z piciem alkoholu (95%). Część respondentów uważa, że jej źródłem jest: zażywanie narkotyków (25%), zażywanie dopalaczy (18%) oraz wykluczenie społeczne (11%). 8% badanych uważa, że problem stosowania przemocy związany jest z chorobami, a 4% z zażywaniem leków.

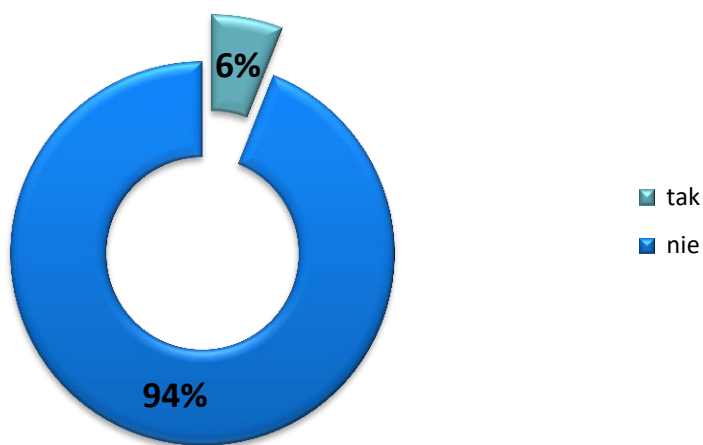
Wykres 28. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu respondenci mieli odpowiedzieć na pytanie, czy doznali kiedyś przemocy. 6% mieszkańców Gminy przyznaje, że jej doświadczyło (6 osób).

Wykres 29. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne pytanie dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Mieszkańcy, którzy zadeklarowali, że doznali kiedyś przemocy, zostali poproszeni o określenie jej rodzaju. Zdecydowana większość wskazała na przemoc psychiczną (83%) i fizyczną (83%). Co trzeci badany, który doznał przemocy odpowiedział, iż była to przemoc ekonomiczna (33%), a w stosunku do jednej osoby zastosowano zaniedbanie.

Tabela 29. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
psychiczna	83%	5
fizyczna	83%	5
ekonomiczna	33%	2
zaniedbanie	17%	1
seksualna	0%	0
nie wiem	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na pytanie o osobę stosującą przemoc, respondenci wskazali na: mamę (4 osoby), tatę (4 osoby), partnera/partnerkę (3 osoby) oraz dziadków (1 osoba).

Tabela 30. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mama	67%	4
tata	67%	4
partner/partnerka	50%	3
dziadkowie	17%	1
dziecko/dzieci	0%	0
siostra	0%	0
brat	0%	0
inne osoby	0%	0

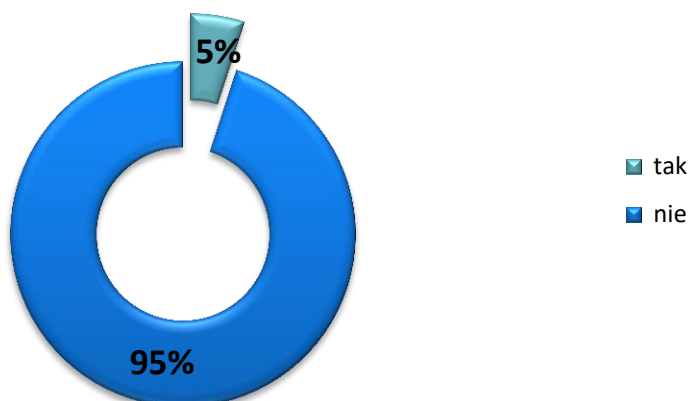
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następne pytanie dotyczy całości grupy badawczej.

Interesowało nas również, czy respondenci stosowali kiedykolwiek przemoc wobec drugiej osoby. 5% mieszkańców odpowiedziało na to pytanie twierdząco (5 osób). Pozytywny jest fakt, że większość nigdy nie stosowała przemocy.

Wykres 30. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Na kolejne pytanie dotyczące stosowania przemocy odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, że stosowały zachowania przemocowe wobec innych osób.

Pięciu badanych zastosowało przemoc psychiczną, a dwóch przemoc fizyczną. Nikt z mieszkańców nie stosował przemocy seksualnej, ekonomicznej ani zaniedbania.

Tabela 31. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
psychiczna	100%	5
fizyczna	40%	2
seksualna	0%	0
ekonomiczna	0%	0
zaniedbanie	0%	0
nie wiem	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zachowania przemocowe, do których przyznają się respondenci, zastosowane były w stosunku do rodziców (4 osoby), rodzeństwa (2 osoby) oraz dziecka/dzieci (1 osoba).

Tabela 32. W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzice	80%	4
rodzeństwo	40%	2
dziecko/dzieci	20%	1
dziadkowie	0%	0
partner/partnerka	0%	0
inne osoby	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W momencie stosowania przemocy nikt z mieszkańców nie był pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych.

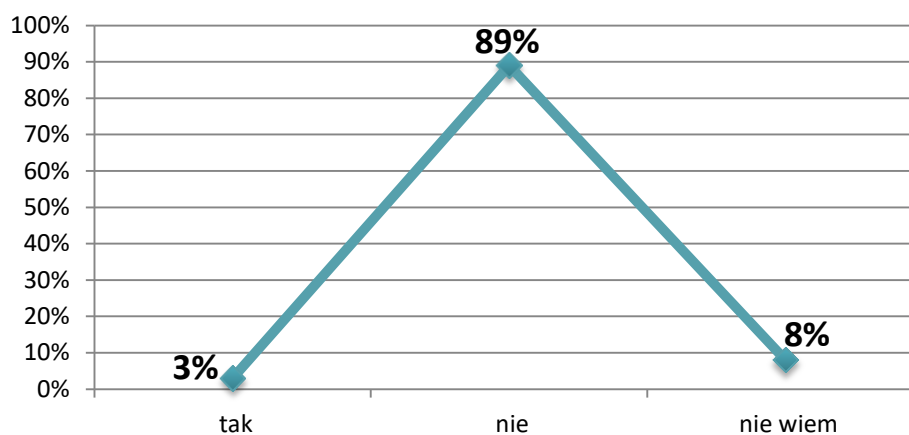
Tabela 33. Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie byłem/am pod wpływem	100%	5
alkohol	0%	0
narkotyki	0%	0
dopalacze	0%	0
inne	0%	0

Następne pytania dotyczą całości grupy badawczej.

Większość mieszkańców stwierdziło, że nie ma żadnych okoliczności usprawiedliwiających stosowanie przemocy (89%), a 8% trudno było odpowiedzieć na to pytanie. 3% badanych uznaje, że są okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy.

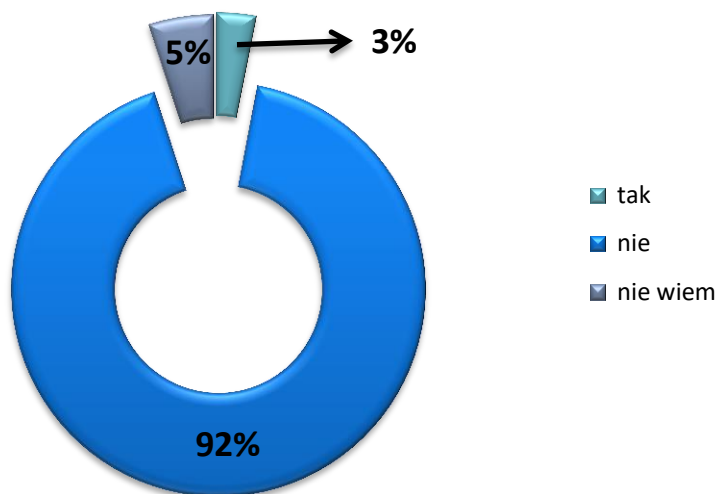
Wykres 31. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Respondenci zostali zapytani również o to, czy ich zdaniem kary fizyczne zastosowane wobec dzieci, są dobrą metodą wychowawczą. Zdaniem większości ankietowanych nie jest to dobry sposób (92%). 5% mieszkańców nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, a 3% uznaje, że kary fizyczne w stosunku do dzieci są dobrą metodą wychowawczą.

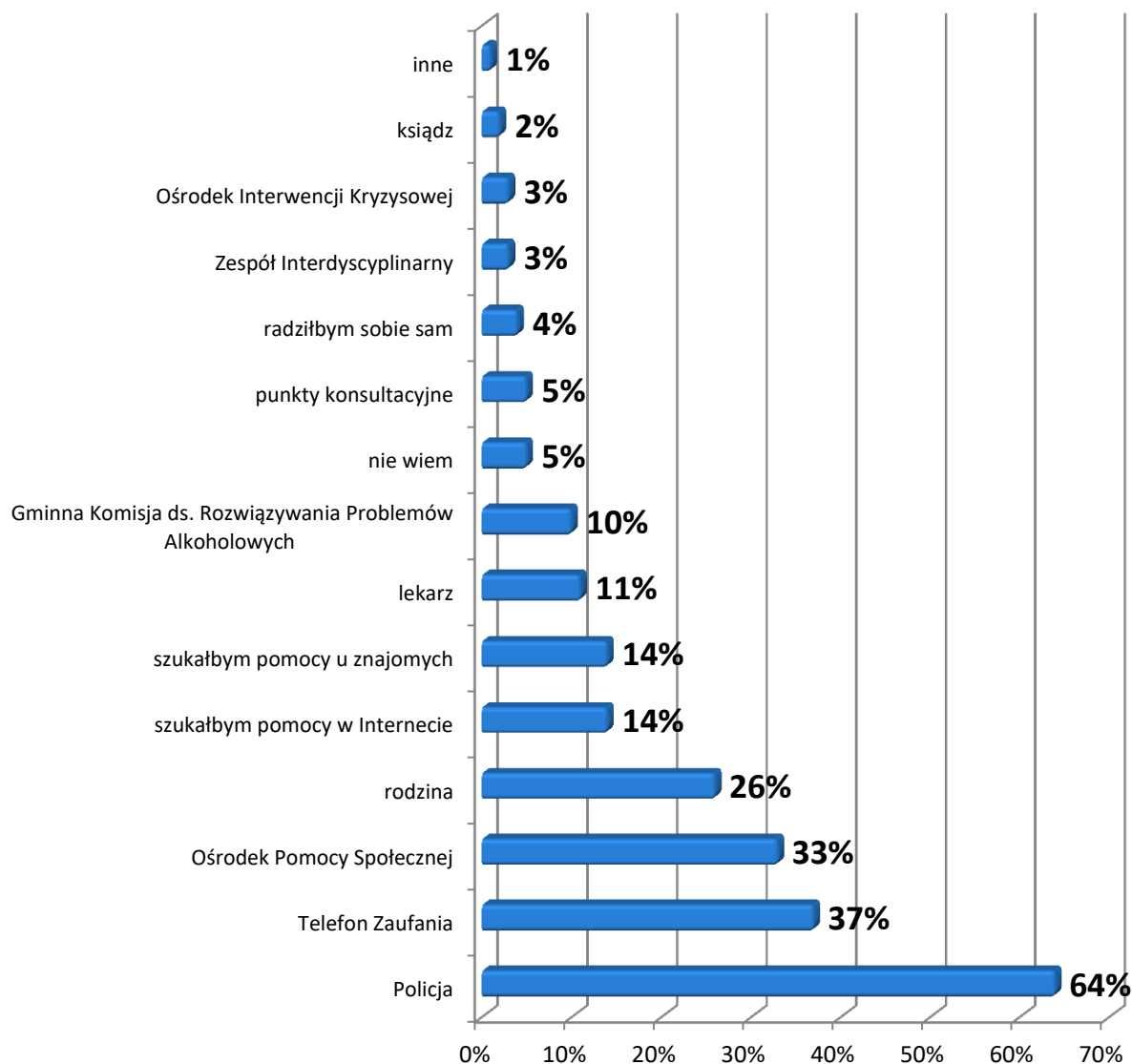
Wykres 32. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

4.6. Działania profilaktyczne z perspektywy dorosłych mieszkańców

W celu pozyskania wiedzy na temat zaufania mieszkańców do określonych miejsc, zapytano ankietowane osoby o to, gdzie zwróciłyby się w razie takich problemów. Największym zaufaniem wśród respondentów cieszy się Policja (64%). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na Telefon Zaufania (37%), Ośrodek Pomocy Społecznej (33%) oraz rodzinę (26%). Mniej badanych szukałoby pomocy w Internecie (14%), u znajomych (14%), u lekarza (11%), w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (10%), w punktach konsultacyjnych (5%) oraz radziłby sobie sam z problemem (4%). Najmniej mieszkańców zgłosiłby się do Zespołu Interdyscyplinarnego (3%), Ośrodka Interwencji Kryzysowej (3%) lub księdza (2%).

Wykres 33. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

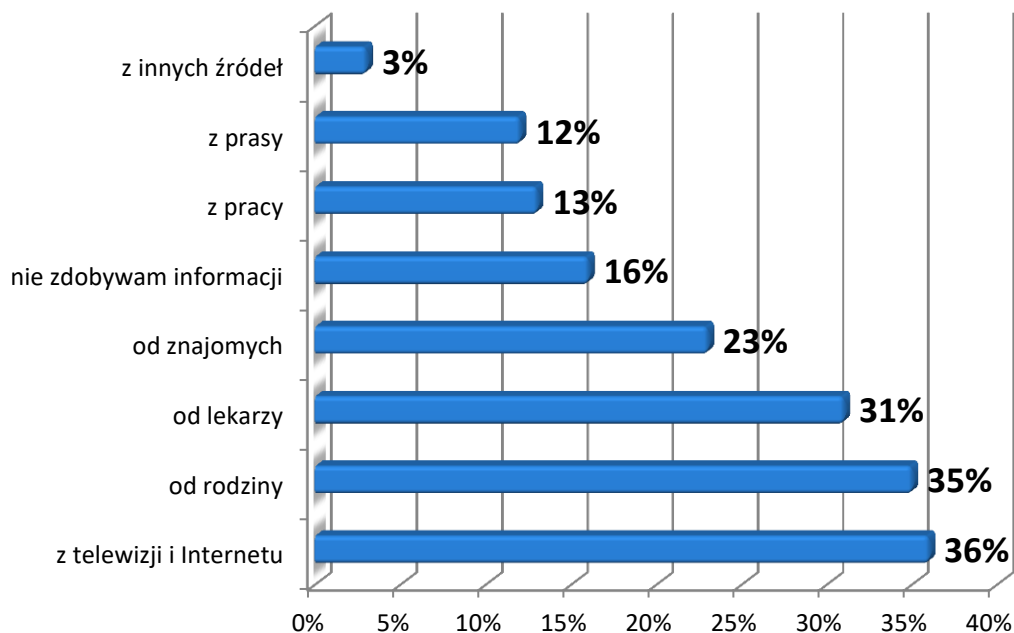

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy Gminy czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych głównie z telewizji i Internetu (36%) oraz od rodziny (35%). 31% wskazało na lekarzy, a 23% na znajomych. Mniej respondentów pozyskuje wiedzę z pracy (13%) i prasy (12%). 16% badanych stwierdziło, iż nie zdobywa takich informacji.

Wykres 34. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

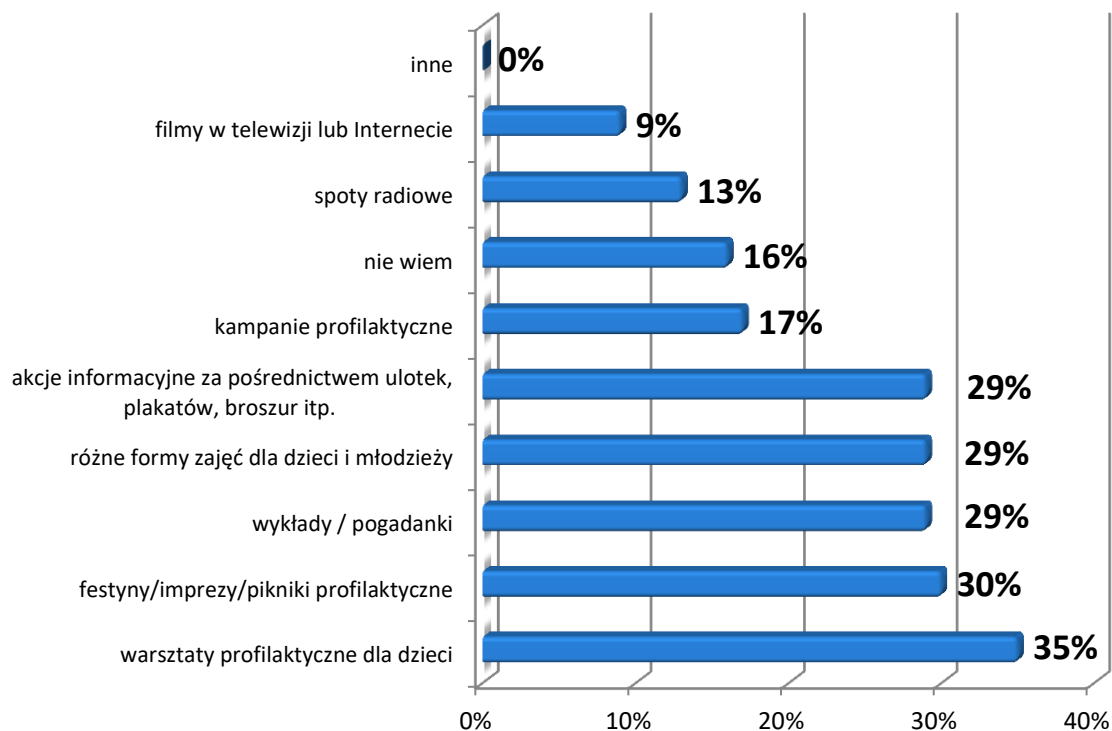

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

35% badanych wie, że Gmina organizuje warsztaty profilaktyczne dla dzieci. Nieco mniejszy odsetek respondentów wskazał na festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne (30%), wykłady/pogadanki (29%), różne formy zajęć dla dzieci i młodzieży (29%), akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp. (29%), kampanie profilaktyczne (17%), filmy w telewizji lub Internecie (9%) oraz spoty radiowe (13%). 16% badanych nie wie jakie działania podejmuje Gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy.

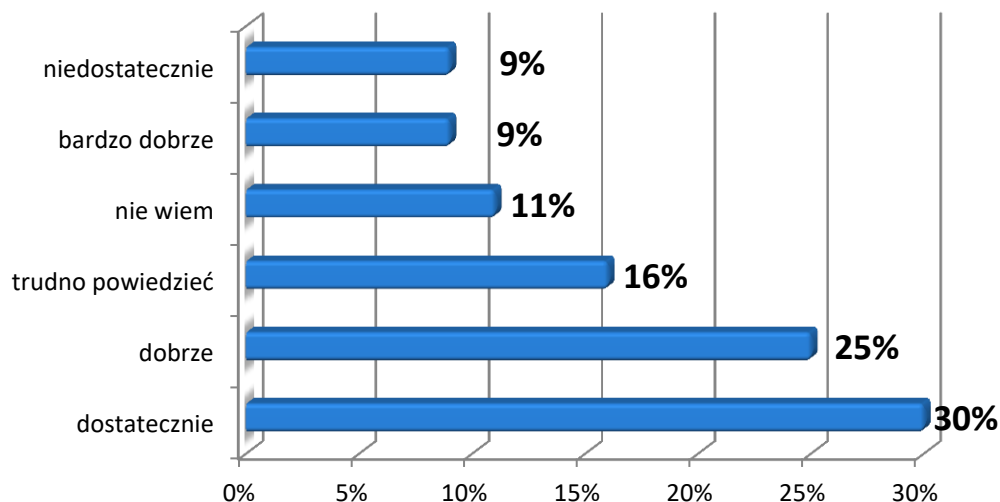
Wykres 35. Jakie działania według Pana/i podejmuje gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy Gminy zostali również poproszeni o ocenę stopnia zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. Zdaniem 9% działania te prowadzone są niedostatecznie, a 25% dobrze. 11% respondentów nie ma wiedzy na ten temat, a 16% trudno odpowiedzieć na to pytanie. 30% badanych ocenia poczynania w tym zakresie jako dostateczne.

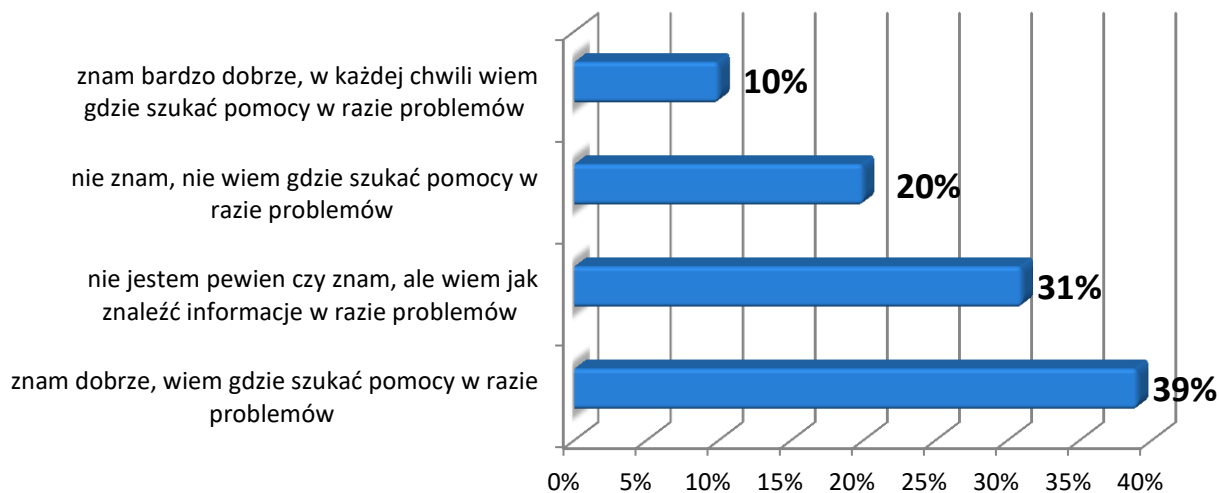
Wykres 36. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Większość mieszkańców biorących udział w badaniu zna dobrze dane kontaktowe do instytucji pomocowych, do których można się zgłosić w razie problemów (39%). 31% nie jest pewnych czy zna dane kontaktowe do instytucji pomocowych, ale wie jak znaleźć informację w razie problemów, 20% nie zna adresów, ani telefonów do miejsc, w których można uzyskać pomoc i nie wie, gdzie jej szukać, a 10% zna je bardzo dobrze.

Wykres 37. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

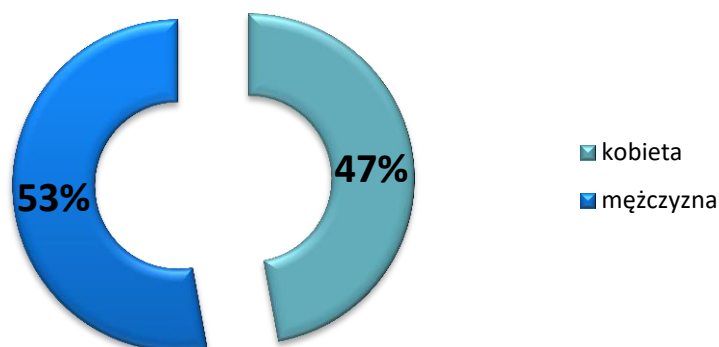
5.Badanie uczniów na terenie Gminy Niechlów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy uczniów szkół podstawowych. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu zbadanie opinii respondentów na temat alkoholu i narkotyków, oszacowanie skali występowania problemu uzależnień wśród młodych mieszkańców oraz sprawdzenie skali przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.

5.1.Struktura badanej próby

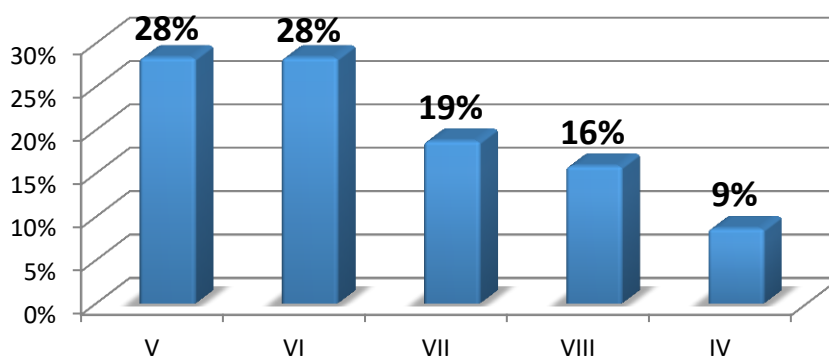
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Niechlów wzięło udział 208 uczniów. Badania zostały przeprowadzone wśród uczniów szkół podstawowych. Kwestionariusze ankiety wypełniło 47% dziewczynek i 51% chłopców.

Wykres 38. Płeć:

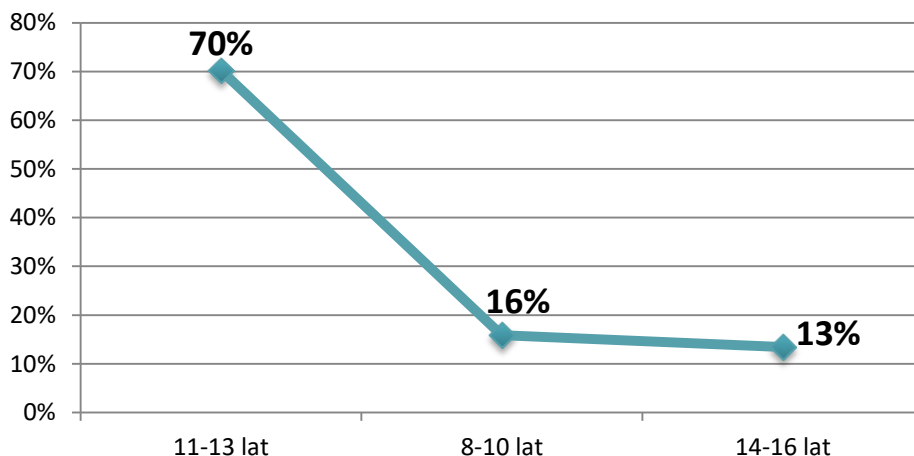
Największą grupą respondentów są uczniowie V klasy (28%) i VI klasy (28%) szkoły podstawowej. Mniejszy udział w badaniu mają uczniowie klasy VII (19%) i VIII (16%). Najmniej ankietowanych uczęszcza do IV klasy (9%).

Wykres 39. Klasa:

70% uczniów biorących udział w badaniu ma 11-13 lat. Wiek 16% respondentów mieści się w przedziale 8-10 lat, a 13% w przedziale 14-16 lat.

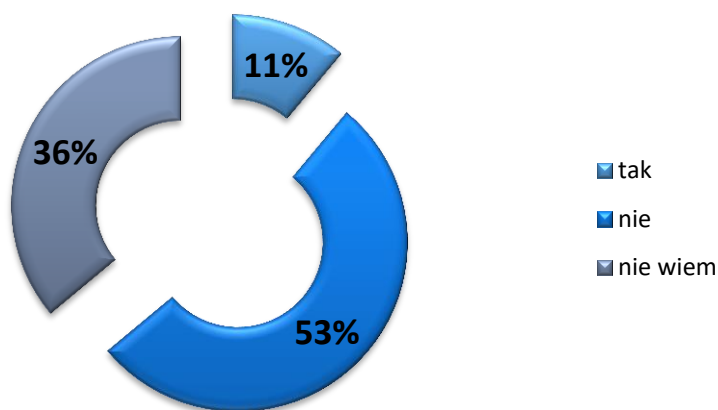
Wykres 40. Wiek:

5.2. Problem alkoholowy z perspektywy uczniów

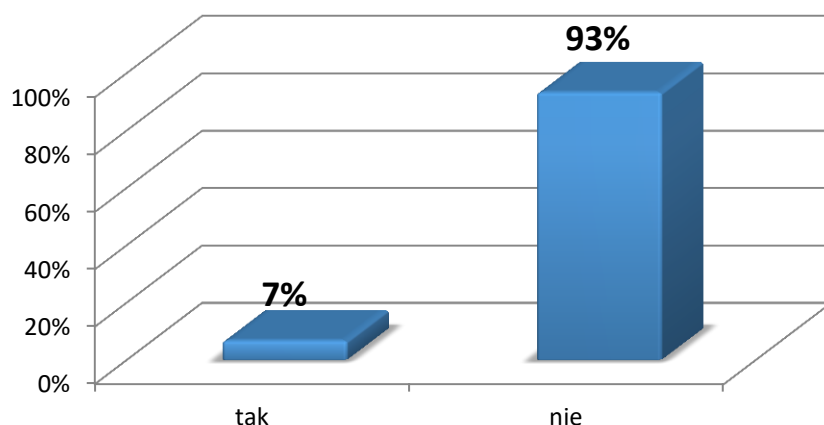
Pierwszy blok tematyczny dotyczył problemu alkoholowego wśród uczniów. W celu oszacowania skali problemu spożywania napojów wysokoprocentowych przez młodych mieszkańców Gminy, zadano pytanie, czy ich rówieśnicy piją alkohol. 11% odpowiedziało twierdząco na to pytanie, a 53% przecząco. 36% uczniów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 41. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następne pytanie odnosiło się do tego, czy badani uczniowie próbowali pić alkohol. Tylko 7% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie, natomiast 93% deklaruje, że nigdy nie próbowało pić alkoholu.

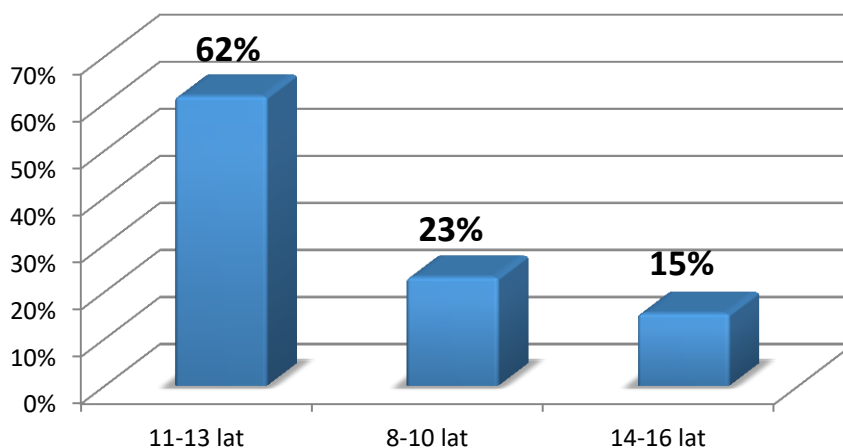
Wykres 42. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

Uczniowie, którzy mają za sobą inicjację alkoholową, w większości po raz pierwszy spożywali alkohol w wieku 11-13 lat (62%). Co piąty badany miał wówczas 8-10 lat (23%), a 15% było w wieku 14-16 lat.

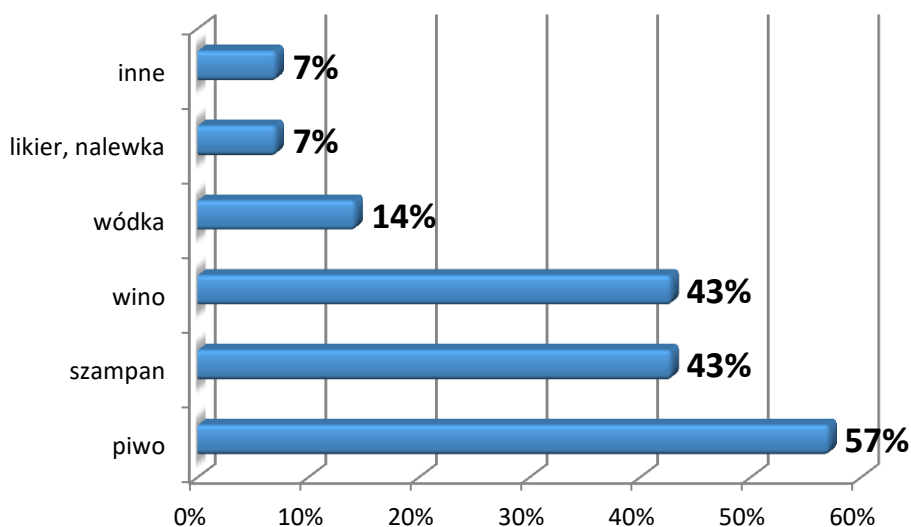
Wykres 43. W jakim wieku zacząłeś pić alkohol?

Zdecydowana większość uczniów próbowała pić piwo (57%). Respondenci sięgali również po szampana (43%), wino (43%), wódkę (14%) oraz likiery i nalewki (7%). 7% uczniów wskazało na inny rodzaj alkoholu, a w odpowiedziach wymieniają piwo bezalkoholowe.

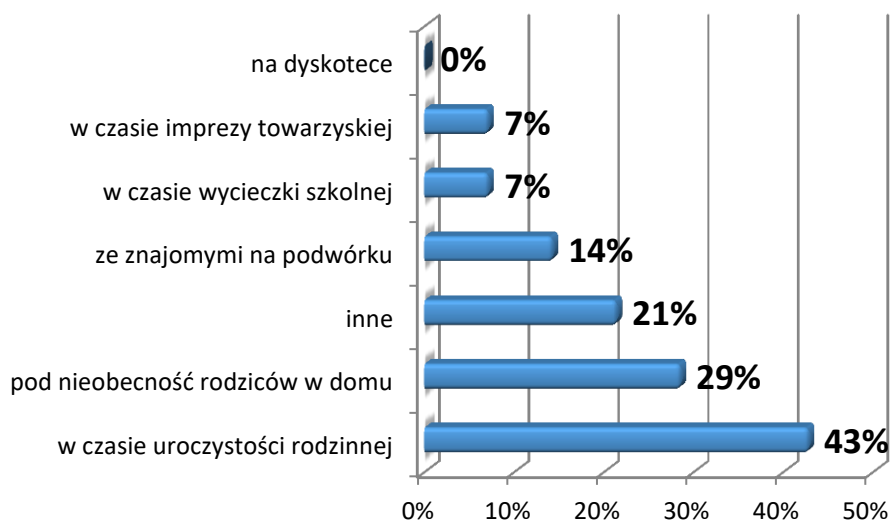
Wykres 44. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejne pytanie dotyczyło okoliczności spożywania po raz pierwszy alkoholu przez uczniów. Większość respondentów miało inicjację alkoholową w czasie uroczystości rodzinnej (43%). Mniejszy odsetek badanych wskazał również na spożywanie alkoholu pod nieobecność rodziców w domu (29%), ze znajomymi na podwórku (14%), w czasie wycieczki szkolnej (7%) oraz w czasie imprezy towarzyskiej (7%). Wśród innych odpowiedzi uczniowie wskazywali, że pili alkohol na weselu oraz podczas sylwestra.

Wykres 45. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

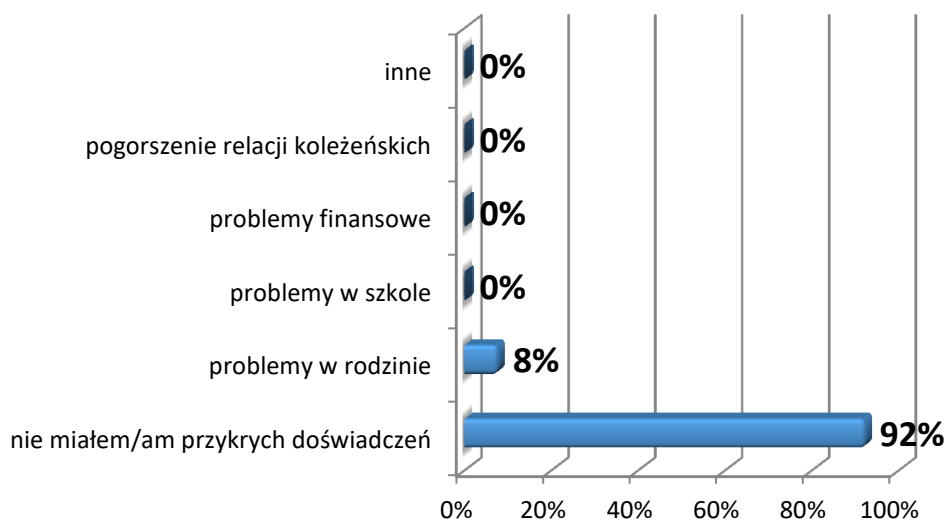

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zdecydowana większość uczniów nie miała przykrych doświadczeń związanych ze spożywaniem alkoholu (92%). 8% badanych wskazało na problemy rodzinne.

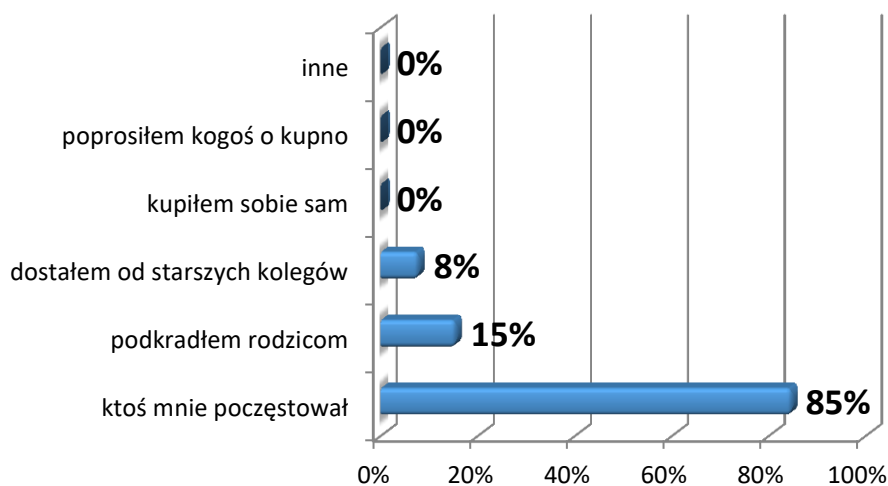
Wykres 46. Czy miałeś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie w jaki sposób otrzymali lub zdobyli alkohol. Znaczna część respondentów (85%) – została nim poczęstowana, 15% uczniów podkraść alkohol rodzicom, a 8% dostało od starszych kolegów.

Wykres 47. Jak otrzymałeś/zdobyłeś alkohol?

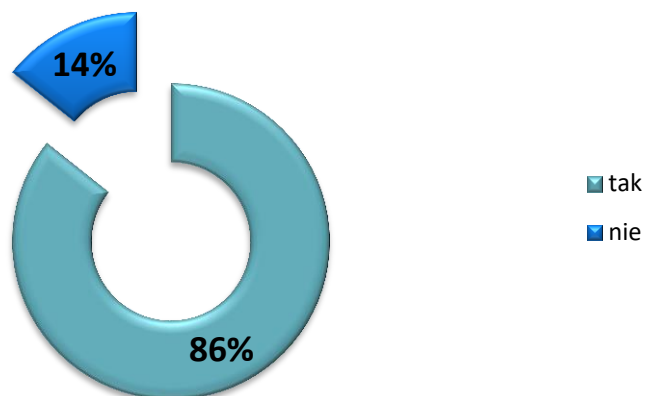

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez uczniów, aż 86% przyznało, że ich rodzice wiedzą, że próbowali pić alkohol, a 14% nie wie o tym fakcie.

Wykres 48. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś pić alkohol?

Spośród rodziców, którzy wiedzą, że ich dzieci spożywały alkohol, 58% nie zareagowało, 25% przeprowadziło z uczniem rozmowę, 8% zdenerwowało się i wyznaczyło dziecku karę.

Tabela 34. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

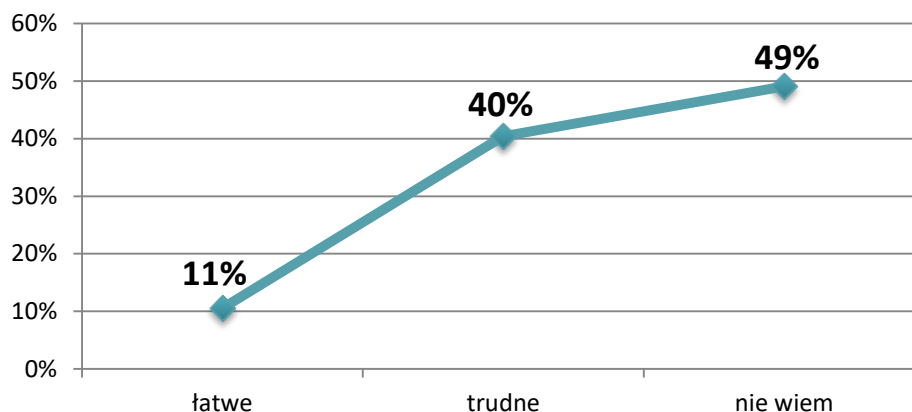
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zareagowali, mimo że wiedzieli	58%	7
przeprowadzili ze mną rozmowę	25%	3
inne	17%	2
zdenerwowali się i wyznaczyli karę	8%	1
szukali pomocy u specjalisty	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następne pytania dotyczą całej grupy badawczej.

Następne pytanie miało na celu sprawdzenie dostępności alkoholu dla młodych ludzi w Gminie. 11% uważa, że zdobycie napojów wysokoprocentowych byłoby łatwe, a 49% nie ma wiedzy na ten temat. Zdaniem 40% uczniów uzyskanie alkoholu na terenie ich miejscowości byłoby trudne.

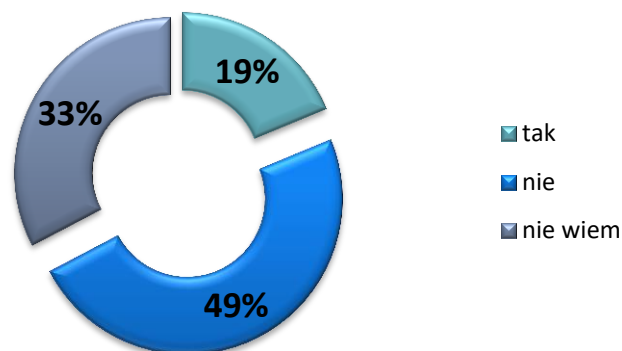
Wykres 49. Gdybyś chciał zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

5.3. Problem nikotynowy z perspektywy uczniów

Kolejne pytania dotyczyły problemu palenia papierosów przez uczniów. W celu oszacowania skali tego zjawiska, poproszono uczniów o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy ich rówieśnicy palą papierosy. 19% badanych odpowiedziało twierdząco na to pytanie, a 49% przecząco. Co trzeciemu respondentowi trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 50. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

Następnie zapytaliśmy, ile razy w życiu uczniom zdarzyło się próbować palić papierosy. Zdecydowana większość nigdy tego nie robiła (97%), trzech uczniów próbowało kilka razy, a jeden pali od czasu do czasu.

Tabela 35. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy nie paliłem/am	97%	204
próbowałem kilka razy	2%	3
palę od czasu do czasu	1%	1
palę regularnie /codziennie	0%	0

Na kolejne pytanie dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą papierosy.

Spośród osób, które deklarują, że paliły papierosy 2 uczniów sięgnęło po nie w ciągu ostatnich 30 dni 1-2 razy lub parę razy (3-5).

Tabela 36. Jak często pali(a)ś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-2 razy	50%	2
parę razy (3-5)	50%	2
nie palę papierosów	0%	0
wiele razy (więcej niż 6)	0%	0
palę codziennie	0%	0

Następne pytania dotyczą całej grupy badawczej.

W kolejnych pytaniach zapytaliśmy uczniów, czy próbowali palić papierosy elektroniczne (e-papierosy). Większość odpowiedziała na to pytanie przecząco (91%), a 7% próbowało palić kilka razy. Dwóch uczniów pali e-papierosy regularnie/codziennie, a jeden zadeklarował, że często.

Tabela 37. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy nie paliłem/am	91%	190
próbowałem kilka razy	7%	15
palę regularnie /codziennie	1%	2
palę często	1%	1

Na kolejne pytanie dotyczące palenia e--papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż je palą.

Spośród uczniów, którzy deklarują, że palili e-papierosa 5 uczniów sięgnęło po niego w ciągu ostatnich 30 dni parę razy (3-5), 4 paliło 1-2 razy, a po jednym wskazaniu padło na odpowiedzi wiele razy (więcej niż 6) oraz palę codziennie.

Tabela 38. Jak często palił(a)ś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie palę e-papierosów	39%	7
parę razy (3-5)	28%	5
1-2 razy	22%	4
wiele razy (więcej niż 6)	6%	1
palę codziennie	6%	1

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli określić skąd mieli e-papierosa. 7 badanych dostało go od koleżanki/kolegi, 6 uczniów dostało od kogoś z rodziny, a jedna osoba ma go na własność.

Tabela 39. Skąd miałeś/aś e-papierosa?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dostałem/am od kolegi/koleżanki	44%	7
dostałem od kogoś z rodziny (brata, siostry, kuzyna)	38%	6
od innej osoby	13%	2
kupiłem/am (mam na własność)	6%	1

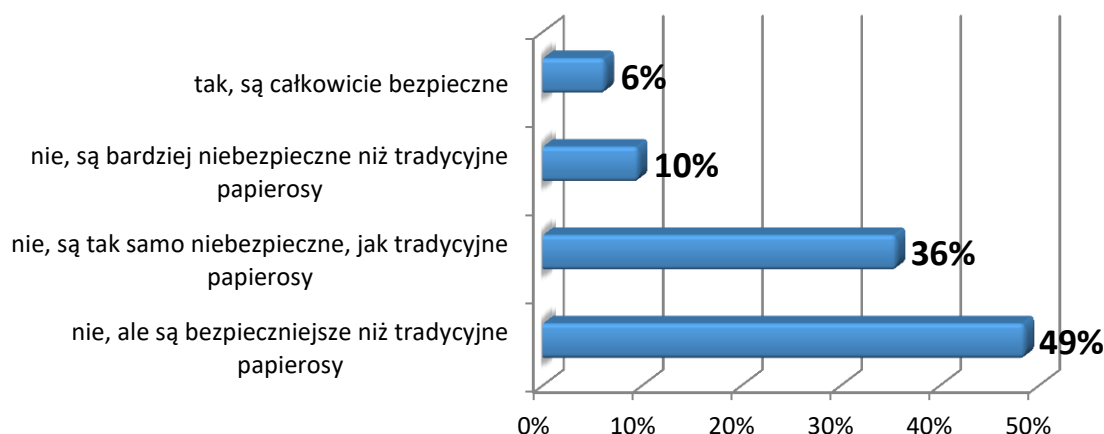
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następne pytania dotyczą całej grupy badawczej.

W ostatnim pytaniu uczniowie mieli określić swoje stanowisko w kontekście bezpieczeństwa papierosów elektronicznych dla zdrowia. Prawie połowa respondentów uważa, że e-papierosy są bezpieczniejsze niż tradycyjne papierosy (49%), a 36% myśli, że są tak samo niebezpieczne, jak zwykłe papierosy. 10% twierdzi, że e-papierosy są bardziej szkodliwe, a 6% uważa, że są całkowicie bezpieczne.

Wykres 51. Czy uważasz, że e-papierosy są bezpieczne dla zdrowia?

5.4. Problem narkotykowy z perspektywy uczniów

Kolejny blok pytań dotyczył używania przez młodzież substancji psychoaktywnych. W pierwszym pytaniu uczniowie zostali zapytani o to, czy kiedykolwiek próbowali zażywać narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne. Odpowiedzi na postawione pytanie pokazują, że żaden uczeń z Gminy nie zażywał żadnych środków psychoaktywnych.

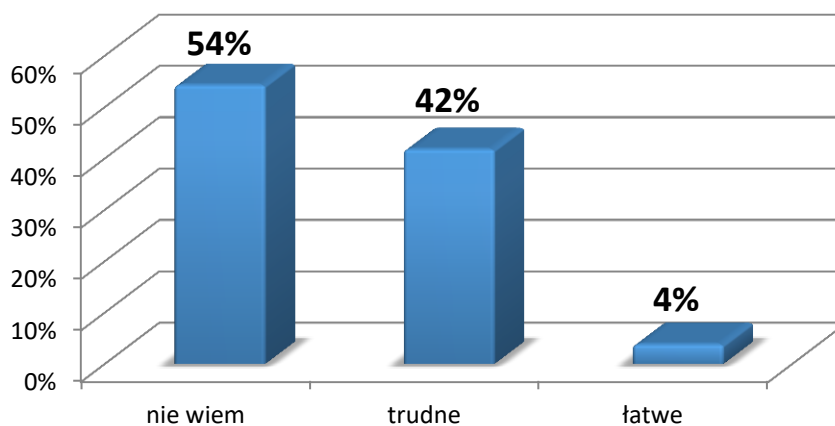
Tabela 40. Czy próbowałeś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie	100%	208
tak	0%	0

Następne pytanie miało na celu sprawdzenie dostępności narkotyków na terenie Gminy Niechlów. Znaczna część respondentów stwierdziła, że nie ma wiedzy na ten temat (54%). 42% uczniów uważa, że zdobycie takich substancji byłoby trudne, a 4% określa to jako łatwe.

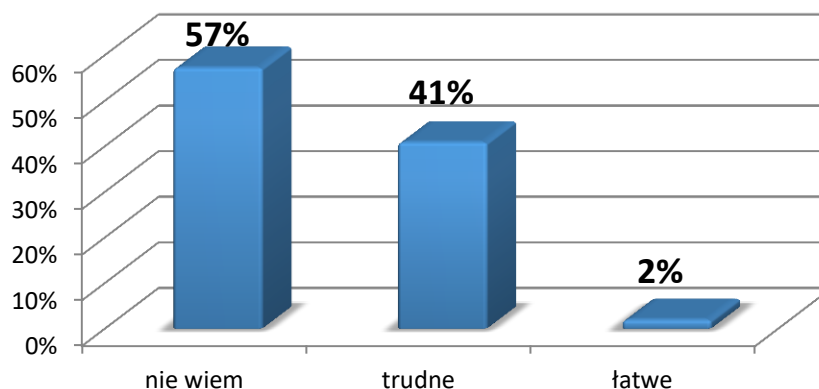

Wykres 52. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki w swojej miejscowości byłoby to:

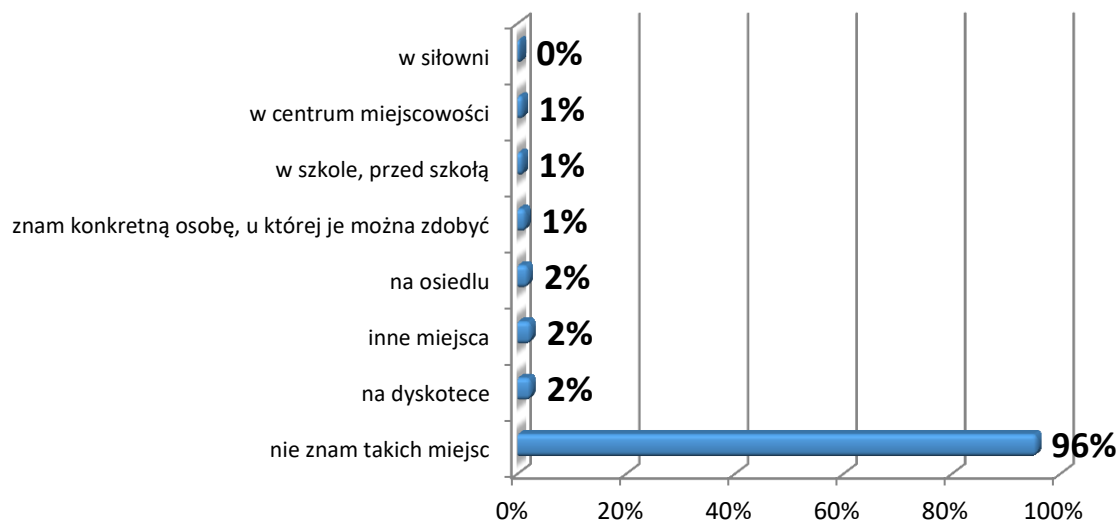
Uczniowie zostali również poproszeni o określenie stopnia dostępności dopalaczy w ich miejscowości. Podobnie jak w przypadku pytania o dostępność narkotyków – tylko 2% twierdzi, że zdobycie takich substancji byłoby łatwe, 41% określa jako trudne, a 57% nie ma zdania na ten temat.

Wykres 53. Gdybyś chciał zdobyć dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Przeważająca część respondentów nie zna miejsc w swojej miejscowości, gdzie mogłaby kupić narkotyki lub dopalacze (96%). 2% osób wskazuje, że może kupić środki psychoaktywne na osiedlu oraz na dyskotecce, a 1% zna konkretną osobę, u której może zakupić powyższe substancje, zdobędzie substancje w szkole/przed szkołą lub w centrum miejscowości.

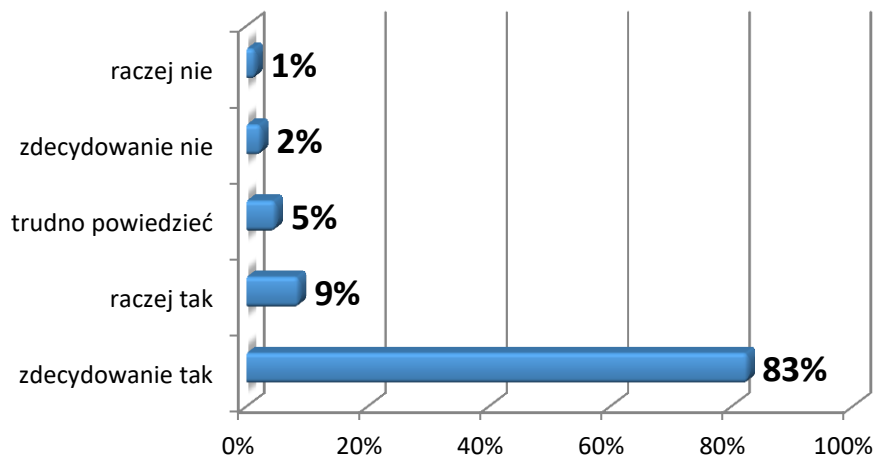
Wykres 54. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Większość uczniów uważa, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe dla zdrowia. 83% udzieliło odpowiedzi zdecydowanie tak, a 9% - raczej tak. 5% uczniów trudno to ocenić, 2% ocenia te substancje jako zdecydowanie nieszkodliwe, a 1% jako raczej nieszkodliwe.

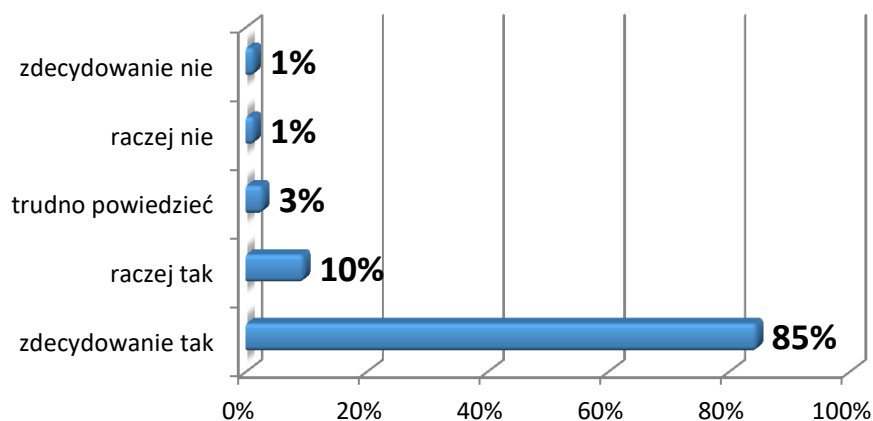
Wykres 55. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe dla zdrowia?

W przypadku pytania o szkodliwość dopalaczy, 85% respondentów stwierdziło, że takie substancje są zdecydowanie szkodliwe, a zdaniem 10% - raczej szkodliwe. 1% respondentów udzieliło odpowiedzi „raczej nie” lub „zdecydowanie nie”, a 3% uczniów trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

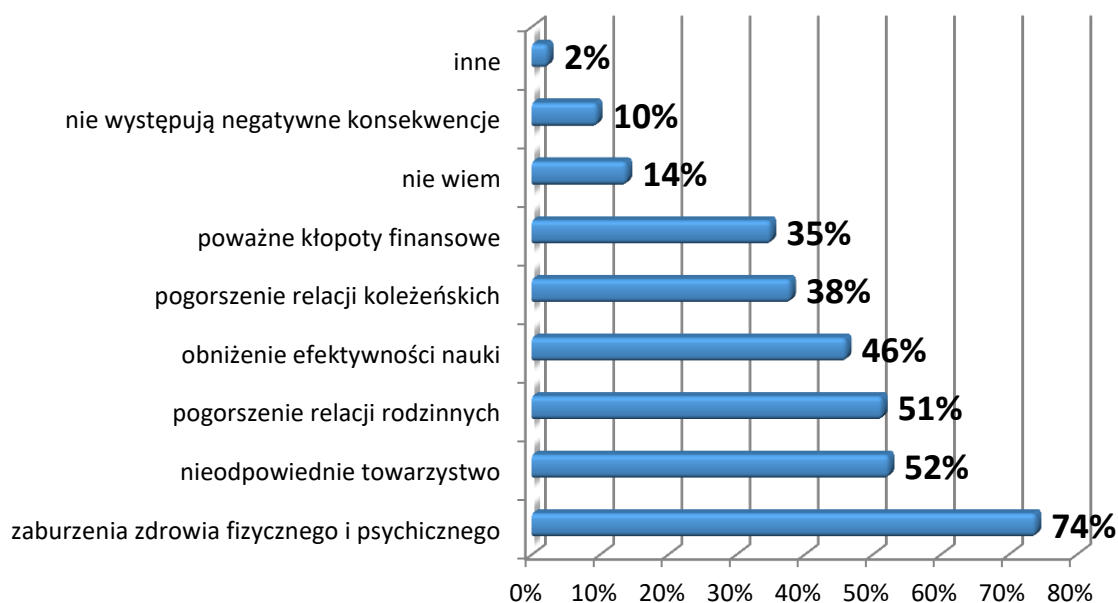

Wykres 56. Czy uważasz, że zażywanie dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Uczniów poproszono również o odpowiedź na pytanie, jakie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów. Respondenci najczęściej wskazywali na zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (74%). Innymi konsekwencjami według badanych są kolejno według liczby wskazań: nieodpowiednie towarzystwo (52%), pogorszenie relacji rodzinnych (51%), obniżenie efektywności nauki (46%), pogorszenie relacji koleżeńskich (38%) oraz poważne kłopoty finansowe (35%). Warto zwrócić uwagę na to, że 14% nie wie jakie mogą być negatywne konsekwencje, a 10% uważa, że takie nie występują. Wśród innych odpowiedzi uczniowie wymieniali pogorszenie stanu zdrowia, a w konsekwencji śmierć.

Wykres 57. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?

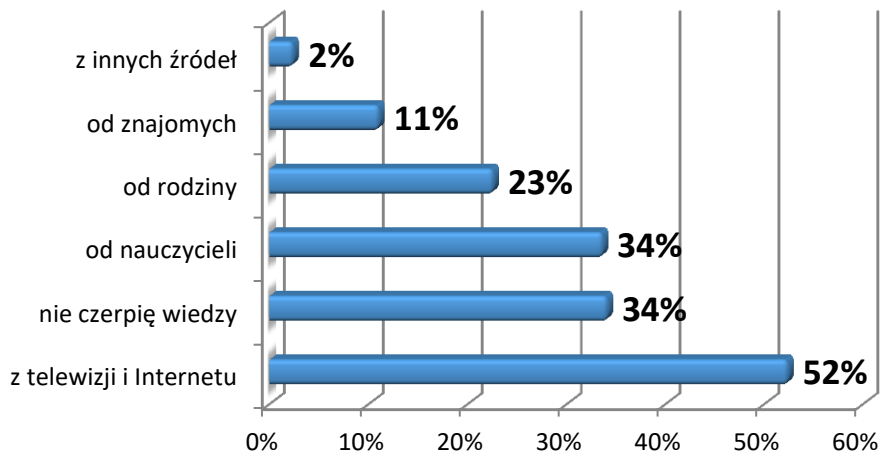
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Badani uczniowie czerpią wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy głównie od z telewizji i Internetu (52%). 34% pozyskuje informacje na ten temat od nauczycieli, 23% od rodziny, a 11% od znajomych. Warto zwrócić uwagę na to, że co trzeci uczeń nie zdobywa wiedzy na temat tych substancji.

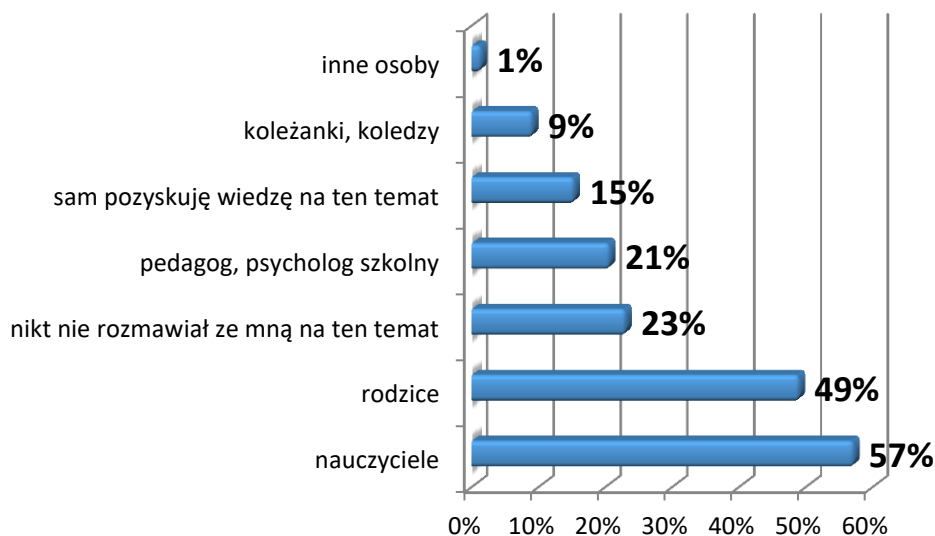
Wykres 58. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze i papierosy, uczniowie rozmawiali głównie z nauczycielami (57%) i rodzicami (49%). Mniej osób wskazało na pedagoga, psychologa szkolnego (21%). Część badanych sama pozyskuje wiedzę (15%) lub czerpie ją od koleżanek/kolegów (9%). 23% przyznaje, iż nikt z nimi o tym nie rozmawiał.

Wykres 59. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?

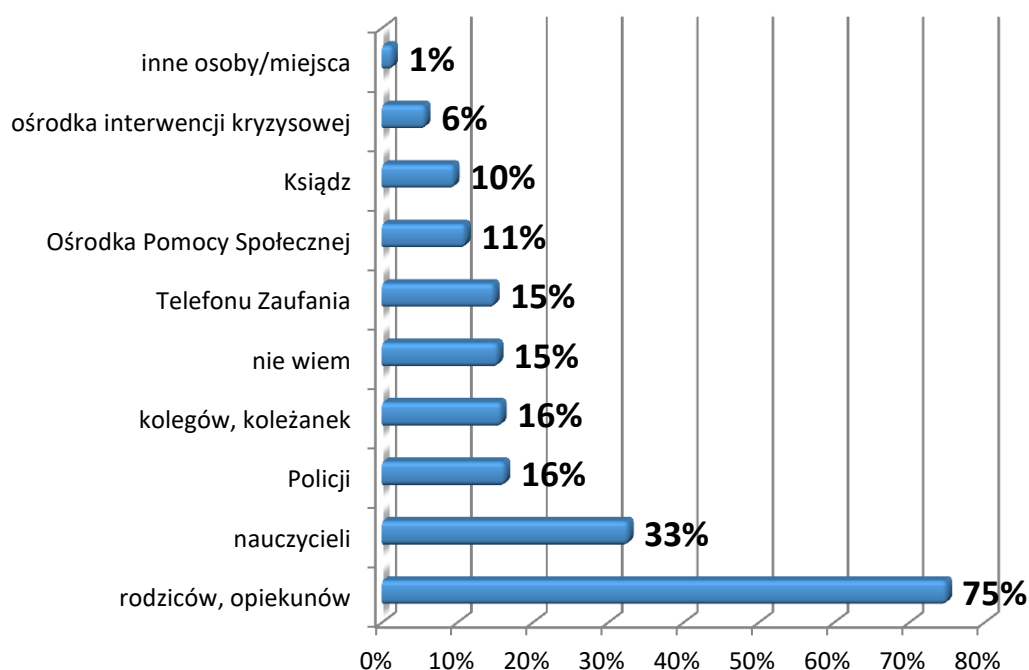
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

W przypadku problemów związanych z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami, większość uczniów zwróciłoby się do rodziców/opiekunów (75%). Co trzeci uczeń poprosiłoby o pomoc nauczycieli, a 16% zgłosiłoby się na Policję lub do koleżanek, kolegów. Mniejszą popularnością cieszy się Telefon Zaufania (15%), Ośrodek Pomocy Społecznej (11%), ksiądz (10%) oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej (6%). Znaczna część osób nie wie gdzie zwróciłaby się mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami (15%).

Wykres 60. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

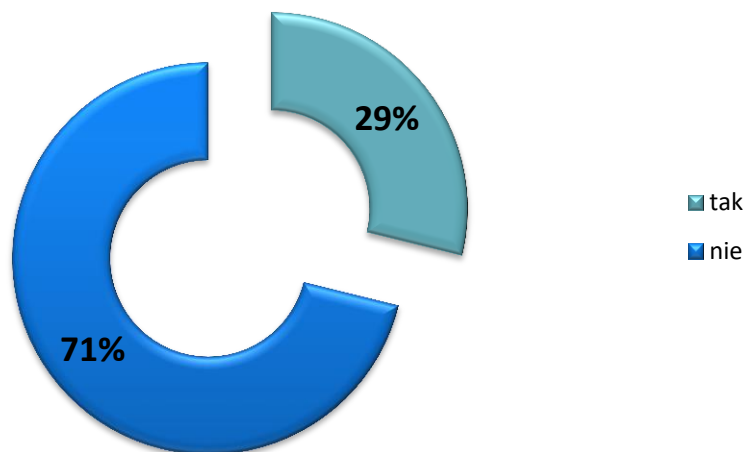
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

5.5. Problem przemocy z perspektywy uczniów

Kolejny blok tematyczny dotyczył problemu przemocy. Pierwsze pytanie miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży w Gminie. Uczniów spytano więc o to, czy zdarzyło im się doświadczyć przemocy. 29% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie.

Wykres 61. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Na kolejne pytanie dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że spośród uczniów, którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie, ponad połowa doświadczyła przemocy ze strony kolegów ze szkoły (62%). 22% wskazało na znajomych, 14% na brata, 12% na siostrę, 10% na tatę, a 7% na mamę.

Tabela 41. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
koledzy ze szkoły	62%	36
znajomi	22%	13
brat	14%	8
siostra	12%	7
inne osoby	12%	7
tata	10%	6
mama	7%	4

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Często zdarza się, że osoba, która stosuje przemoc, znajduje się pod wpływem substancji psychoaktywnych, spytano więc uczniów o ich doświadczenia z tym związane. 76% respondentów stwierdziło, że osoba, która stosowała przemoc nie była pod wpływem żadnej substancji, a 17% nie zna odpowiedzi na to pytanie. 3% uczniów wskazało, że osoba stosująca wobec niej przemoc była pod wpływem alkoholu, narkotyków, dopalaczy, a 2% pod wpływem leków.

Tabela 42. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

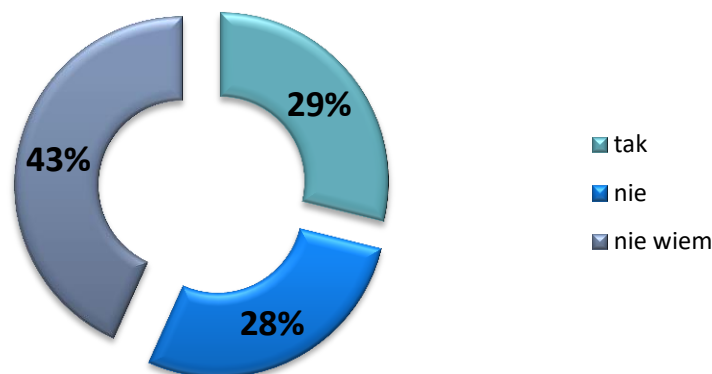
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie była pod wpływem substancji	76%	44
nie wiem	17%	10
inne	5%	3
alkoholu	3%	2
narkotyków	3%	2
dopalaczy	3%	2
leków	2%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następne pytania dotyczą całości grupy badawczej.

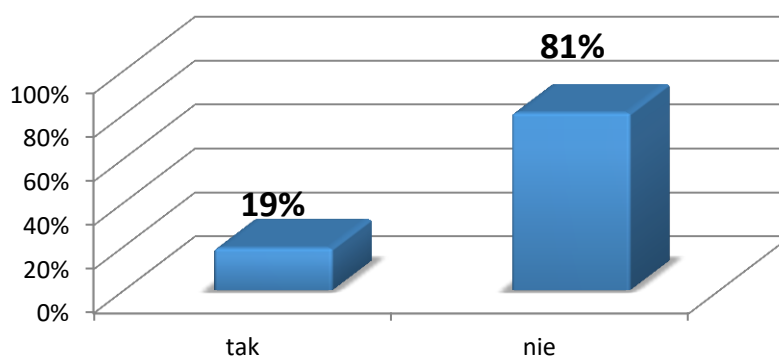
Niepokojący jest fakt, że w opinii aż 29% uczniów - w ich szkole występuje przemoc. Duża część respondentów stwierdziła, iż nie ma wiedzy na ten temat (43%), a 28% twierdzi, że przemoc w ich szkole nie występuje.

Wykres 62. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Uczniowie zostali zapytani również o to, czy stosowali przemoc wobec innych. Znaczna część badanych odpowiedziała przecząco (81%), jednak 19% przyznało się do stosowania przemocy.

Wykres 63. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Na kolejne pytanie dotyczące stosowania przemocy odpowiedź mogli udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, że stosowały zachowania przemocowe wobec innych osób.

Spośród osób, które odpowiedziały twierdząco na poprzednie pytanie, najwięcej deklaruje stosowanie przemocy wobec rówieśników (61%). 45% uczniów stosowało przemoc wobec rodzeństwa, a 8% wobec innych osób spośród których wymieniają kolegów i koleżanki.

Tabela 43. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

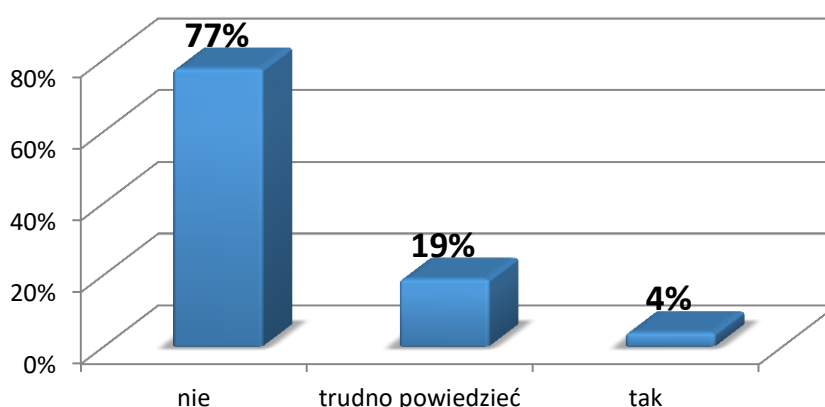
Odpowiedź	%	Liczba odp.
wobec rówieśników	61%	23
wobec rodzeństwa	45%	17
innych osób	8%	3
wobec rodziców	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Następne pytania dotyczą całości grupy badawczej.

W celu oszacowania skali przemocy w rodzinie w Gminie Niechlów uczniowie zostali zapytani o to, czy znają kogoś, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. Większość respondentów nie zna takiej osoby (77%). 4% uczniów deklaruje, że zna kogoś kto jest ofiarą przemocy, a 19% trudno odpowiedzieć na to pytanie.

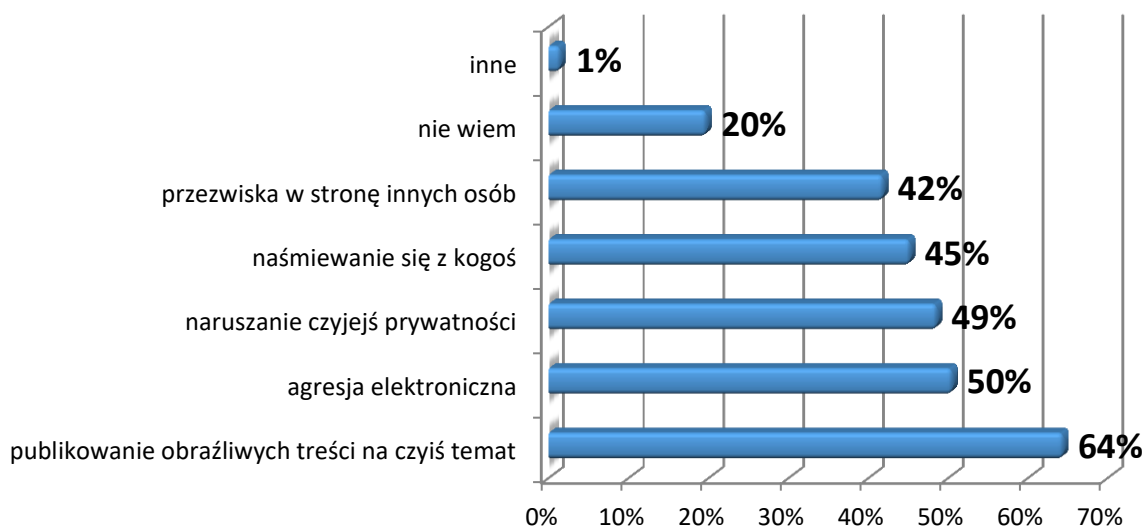
Wykres 64. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Kolejne pytania dotyczyły zjawiska cyberprzemocy. Według większości uczniów, cyberprzemoc jest to publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat (64%), agresja elektroniczna (50%) oraz naruszanie czyjejś prywatności (49%). Wielu respondentów wskazało również na naśmiewanie się z kogoś (45%) oraz przewiska w stronę innych osób (42%). Warto zwrócić uwagę na to, że co piąty uczeń nie ma wiedzy na ten temat.

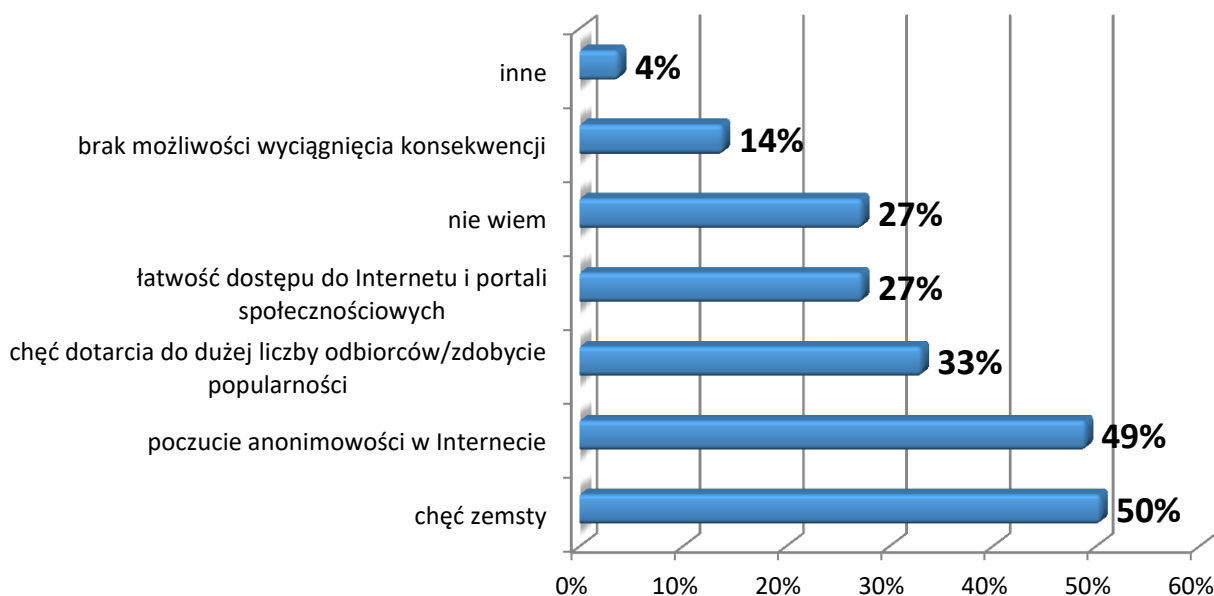
Wykres 65. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie zostali również poproszeni o odpowiedź na pytanie, co według nich przyczynia się do powstawania cyberprzemocy. Najwięcej odpowiedzi padło na chęć zemsty (50%). W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na poczucie anonimowości w Internecie (49%), chęć dotarcia do dużej liczby odbiorców/zdobycie popularności (33%) oraz łatwość dostępu do Internetu i portali społecznościowych (27%). W 14% uczniowie twierdzą, że to brak możliwości wyciągnięcia konsekwencji przyczynia się do powstawania cyberprzemocy. Warto zwrócić uwagę na to, że 27% badanych respondentów nie wie, co jest przyczyną cyberprzemocy.

Wykres 66. Co według Ciebie przyczynia się do powstawania cyberprzemocy?

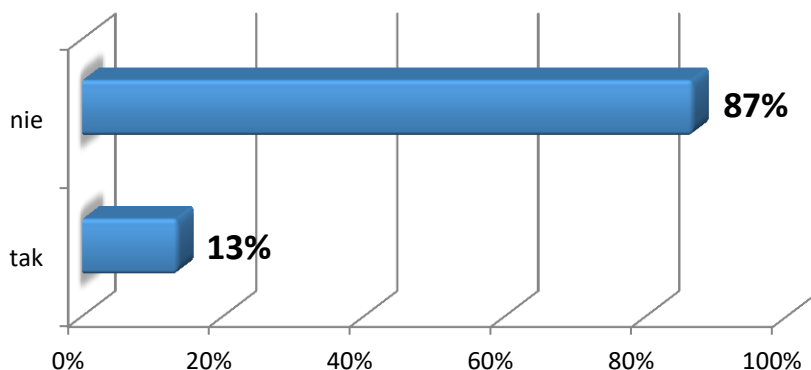

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

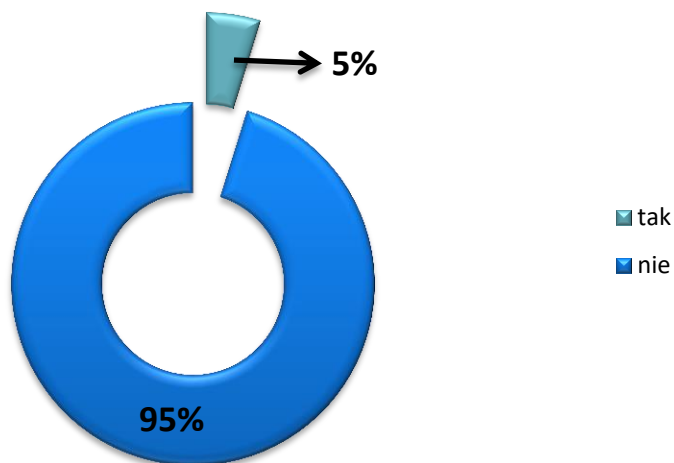
Następnie badanym zostało zadane pytanie, czy zdarzyło im się doświadczyć cyberprzemocy. Warto zwrócić uwagę na fakt, że 13% uczniów deklaruje, iż doznało aktów przemocy w sieci.

Wykres 67. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?

W celu oszacowania skali zjawiska, uczniom zadano również pytanie o to, czy stosowali kiedykolwiek cyberprzemoc. Fakt ten przybiera w Gminie Niechlów stosunkowo małe rozmiary, jednak wymaga podjęcia działań, gdyż 5% uczniów deklaruje, iż stosowało cyberprzemoc.

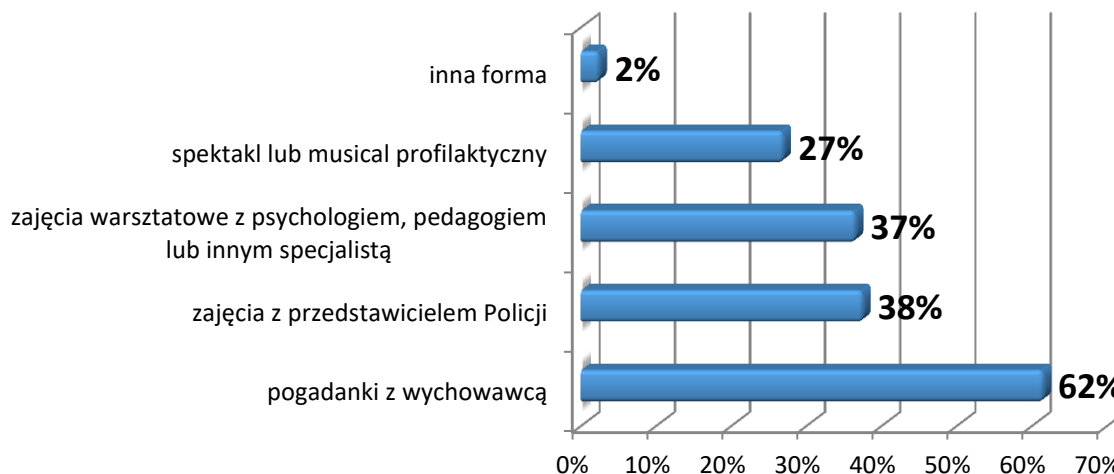
Wykres 68. Czy stosowałeś cyberprzemoc?

5.6. Działania profilaktyczne z perspektywy uczniów

Ostatni blok tematyczny dotyczył spostrzegania działań profilaktycznych przez uczniów. W pierwszym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie najciekawszych i najefektywniejszych według nich zajęć. Najwięcej odpowiedzi padło na pogadanki z wychowawcą (62%) oraz zajęcia z przedstawicielem Policji (38%). W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (37%) i spektakle lub musicale profilaktyczne (27%).

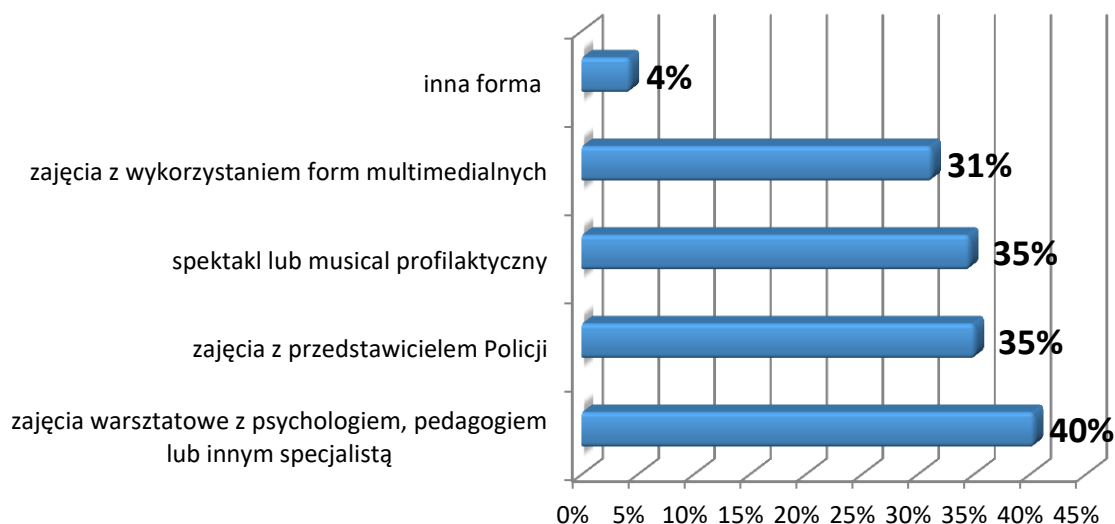
Wykres 69. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu realizacji jak najskuteczniejszych działań profilaktycznych, uczniów spytano również o to, jakich zajęć profilaktycznych brakuje w ich szkole. Według 40% badanych nie ma wystarczającej ilości zajęć warsztatowych z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą, 35% brakuje zajęć z przedstawicielem Policji lub spektakli/musicali profilaktycznych, a 31% chciałoby zajęć z wykorzystaniem form multimedialnych.

Wykres 70. Jakiego rodzaju zajęć profilaktycznych brakuje w Twojej szkole?

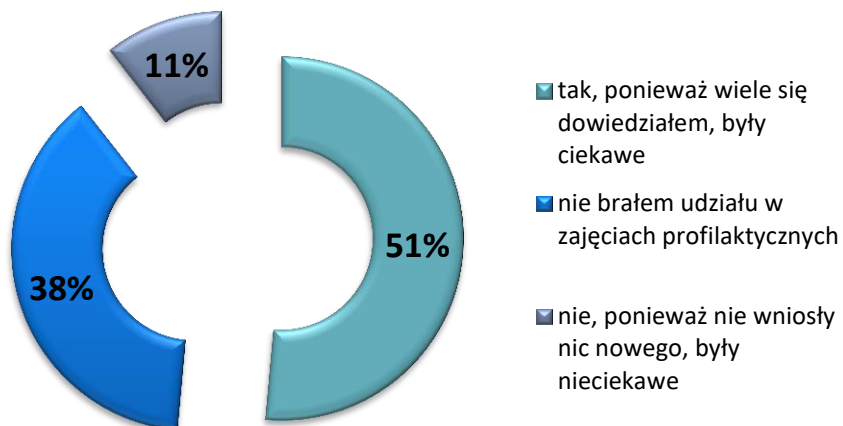

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdaniem 51% uczniów prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie ponieważ badani wiele się dowiedzieli i były one ciekawe. Warto zwrócić uwagę, że 38% respondentów nie brało udziału takich zajęciach, a 11% uważa, że nie wniosły one nic nowego i były nieciekawe.

Wykres 71. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie?

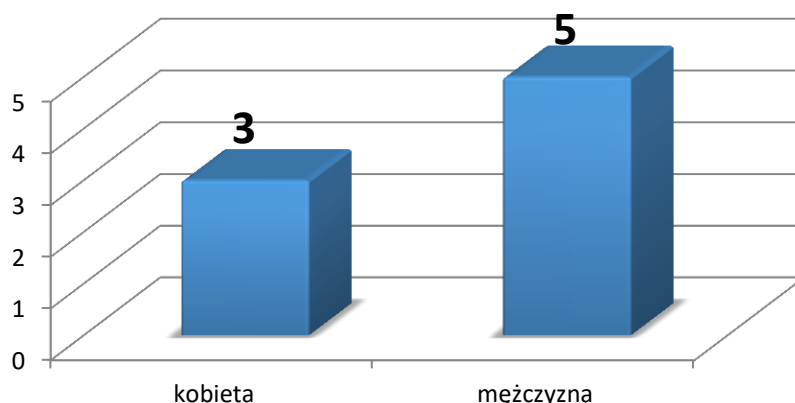

6.Badanie sprzedawców na terenie Gminy Niechlów

6.1.Struktura badanej grupy

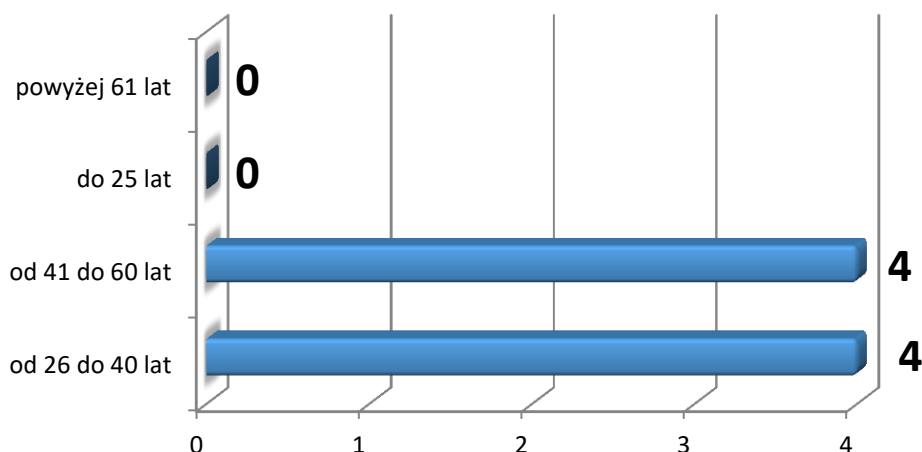
W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Niechlów wzięło udział 8 sprzedawców- 3 kobiety i 5 mężczyzn. Ich wiedza jest cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się z osobami kupującymi napoje alkoholowe.

Wykres 72. Płeć:

Następnie zapytaliśmy o wiek naszych respondentów. Najwięcej osób biorących udział w badaniu jest w przedziale wiekowym 26-40 lat (4 osoby) oraz 41 do 60 lat (4 osoby).

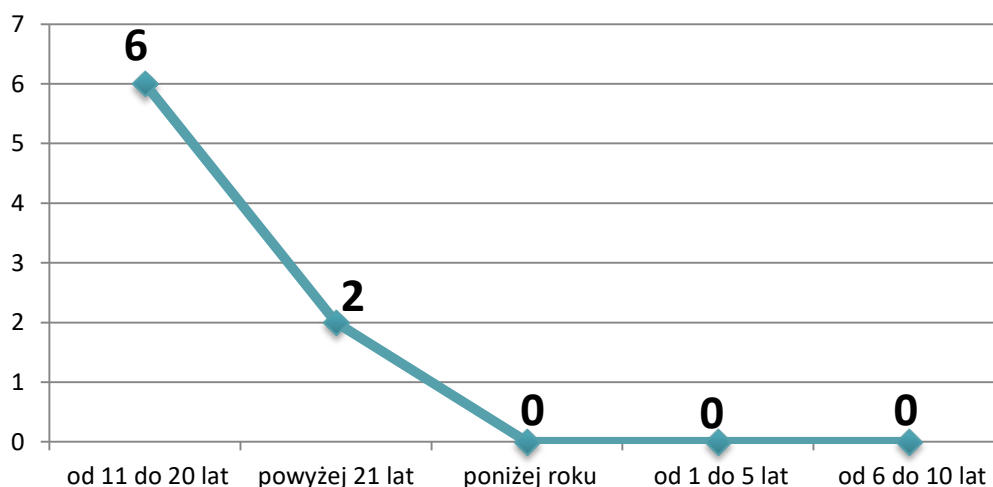
Wykres 73. Pana/i wiek mieści się w przedziale:

W następnym pytaniu sprzedawcy mieli określić ile lat pracują w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu. Większość pracuje w sklepie od 11 do 20 lat. Dwa głosy padły na odpowiedzi ankietowanych, którzy obsługują w sklepie powyżej 21 lat.

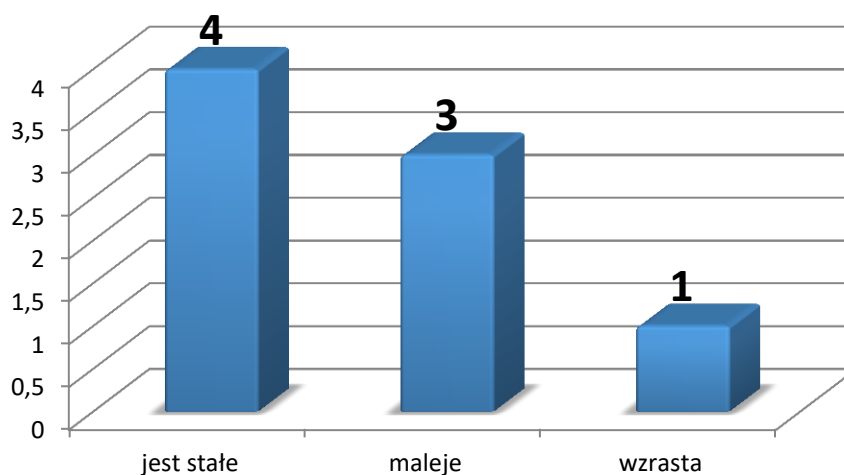
Wykres 74. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?

6.2. Problem uzależnień w Gminie

W pierwszym pytaniu sprzedawców poproszono o oszacowanie skali spożycia alkoholu w Gminie Niechlów na przestrzeni ostatnich kilku lat. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, trzech ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu na terenie Gminy maleje. Jeden sprzedawca uważa, że spożycie alkoholu wzrasta, a czterech jest zdania, że spożycie alkoholu w Gminie jest na stałym poziomie.

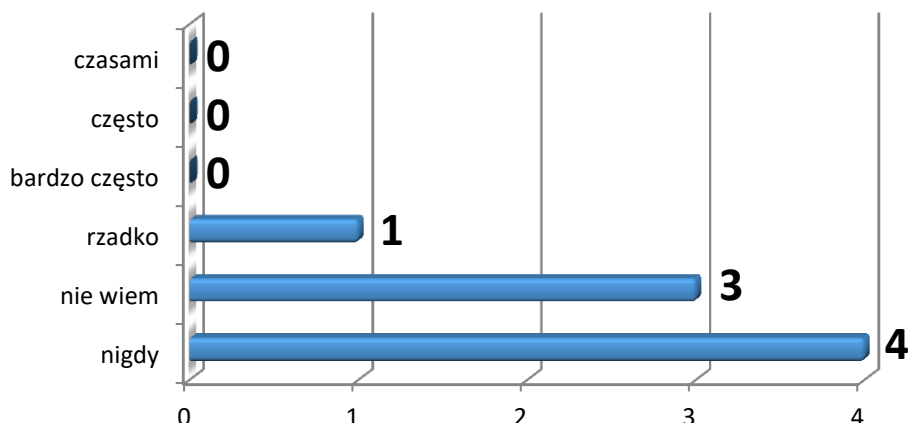
Wykres 75. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:

Następnie ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem alkohol w Gminie sprzedawany jest osobom niepełnoletnim. Cztery głosy ankietowanych padły na odpowiedź, że nigdy nie dochodzi do takich sytuacji. Trzem respondentom trudno było odpowiedzieć na to pytanie, a jeden uważa, że takie sytuacje mają miejsce rzadko.

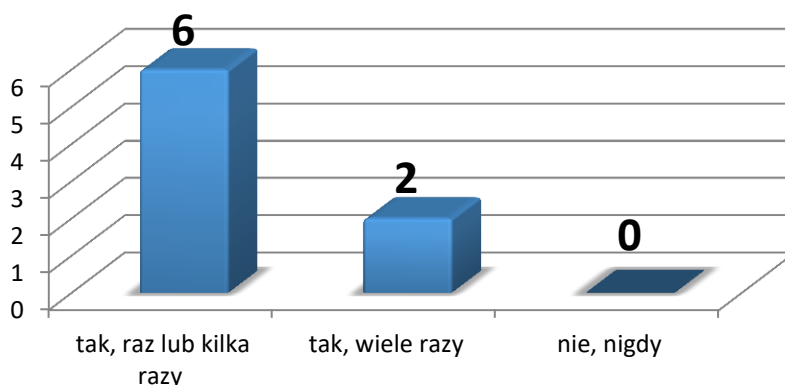

Wykres 76. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

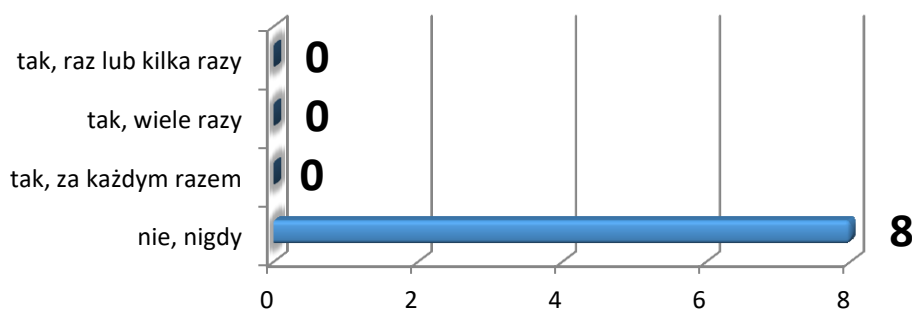
Większości sprzedawców zdarzyło się raz lub kilka razy, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie (6 osób). Dwóm sprzedawcom przytrafiło się to wiele razy.

Wykres 77. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

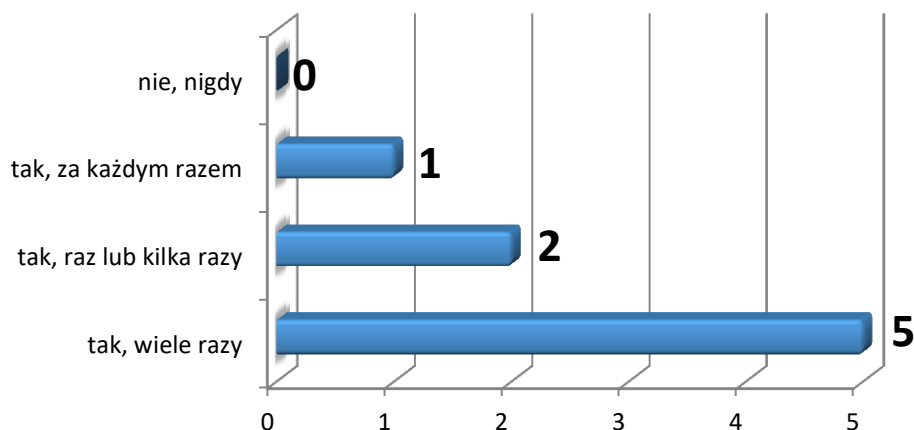
Następnie zapytaliśmy, czy zdarzyło się ankietowanym sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatniego roku. Wszyscy ekspedienty odpowiedzieli, że nigdy nie podali alkoholu osobie, która nie ukończyła 18 roku życia (8 osób).

Wykres 78. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

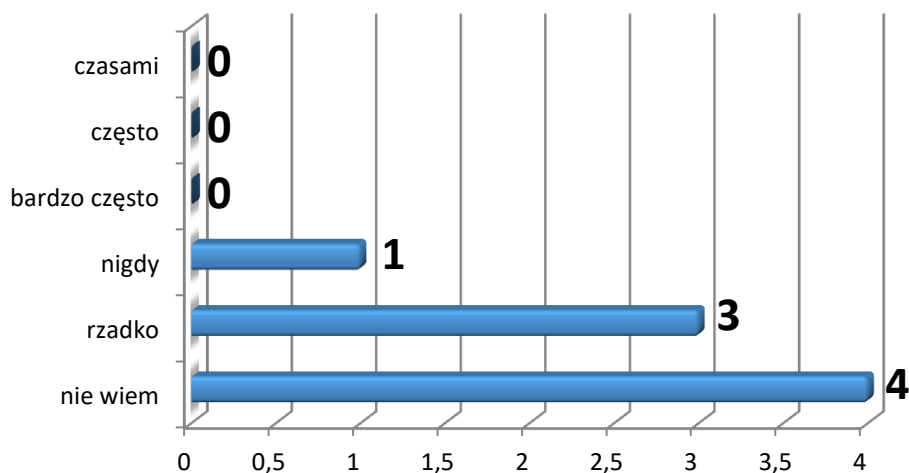
Jak wynika z deklaracji sprzedawców, większość sprawdzała dowody tożsamości wiele razy (5 osób). Dwóch badanych robiło to raz lub kilka razy, a jeden za każdym razem.

Wykres 79. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, jeden ze sprzedawców uważa, iż w Gminie jazda po wypiciu alkoholu nigdy się nie zdarza. Trzech badanych jest zdania, że do takich sytuacji dochodzi rzadko, a czterem sprzedawcą trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

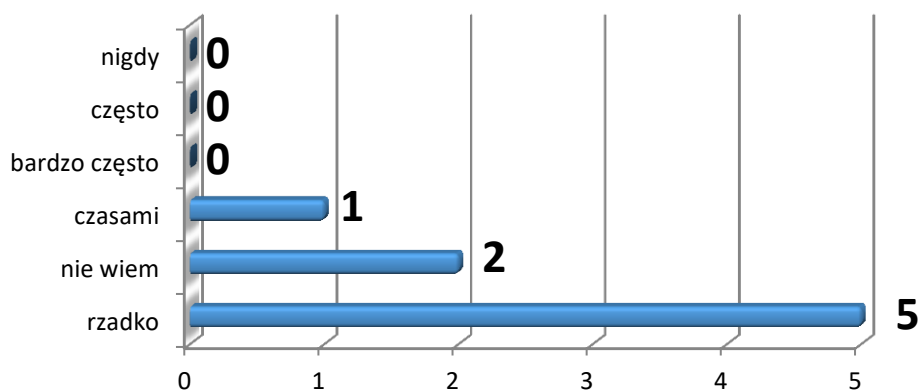
Wykres 80. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości?

Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, podobnie jak sprzedaż osobom niepełnoletnim jest niezgodna z prawem. W kwestionariuszu zapytaliśmy o to, jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Gminie. Jeden badany twierdzi, że takie sytuacje mają miejsce czasami, a pięciu uważa, że rzadko dochodzi do takich sytuacji. Dwóm osobom trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

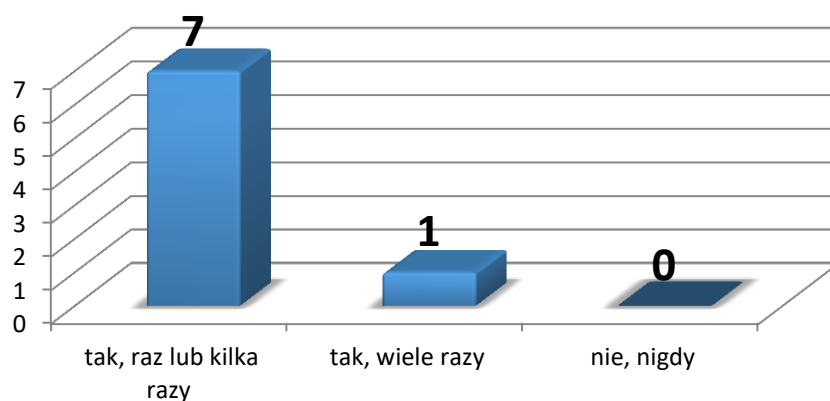

Wykres 81. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

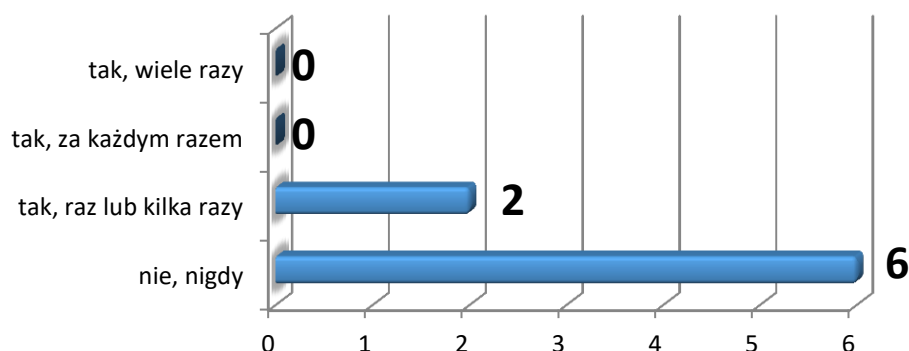
Siedmiu osobom zdarzyło się raz lub kilka razy, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol. Jeden z ekspedientów doświadczył takiej sytuacji wiele razy.

Wykres 82. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

W kolejnym pytaniu sprzedawcy mieli odpowiedzieć, czy zdarzyło im się sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej. Jak wynika z analizy danych, większość ankietowanych odpowiedziało, że nigdy nie sprzedało alkoholu nietrzeźwemu klientowi (6 osób), a dwóm osobom zdarzyło się to raz lub kilka razy.

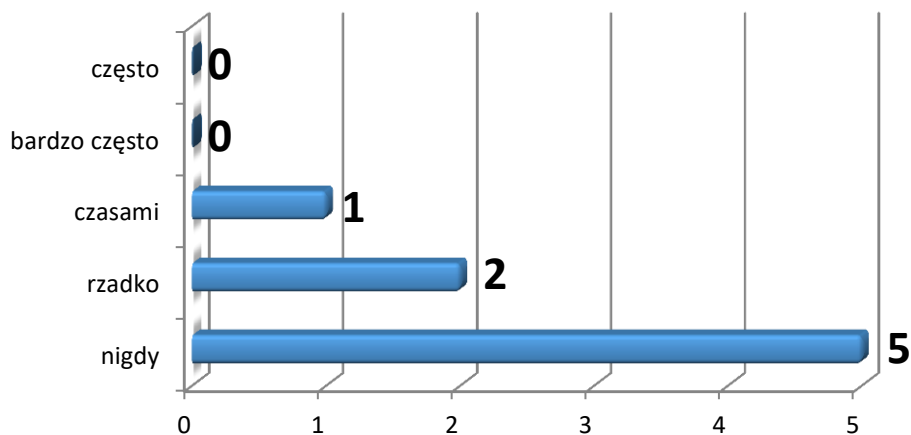
Wykres 83. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

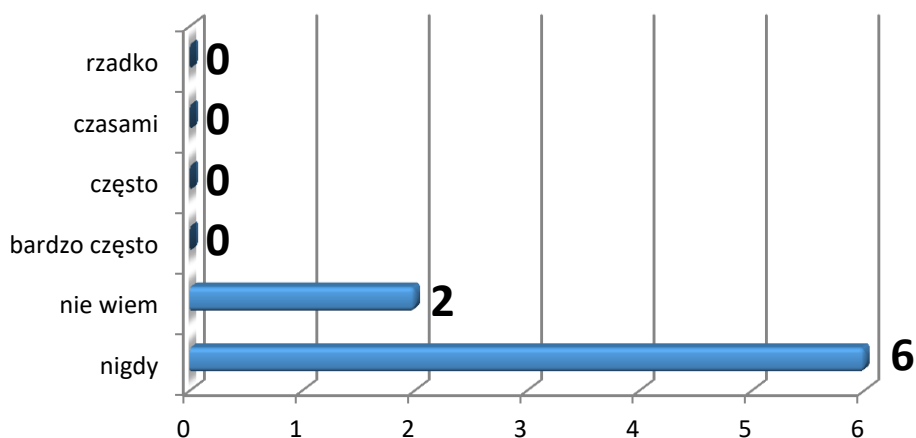
Dwóch respondentów przyznało, że rzadko wzywa policję do punktu sprzedaży alkoholu z powodu zakłócania porządku przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu, a jednej osobie zdarza się to czasami. Większość badanych jednak nigdy nie wzywało policji do punktu sprzedaży.

Wykres 84. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Sprzedaż wyrobów tytoniowych osobom nieletnim jest czynem niezgodnym z prawem. Sześciu badanych uważa, że w Gminie nigdy nie sprzedaje się wyrobów tytoniowych osobom niepełnoletnim, a dwóch sprzedawców nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

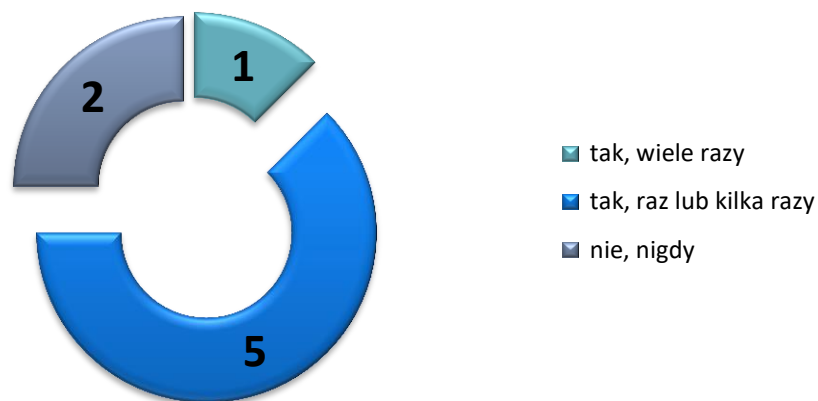
Wykres 85. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

Większości sprzedawców zdarzyło się raz lub kilka razy, że osoba niepełnoletnia chciała kupić w punkcie papierosy (5 osób). Jednej osobie przydarzyła się taka sytuacja wiele razy, a dwóm nigdy.

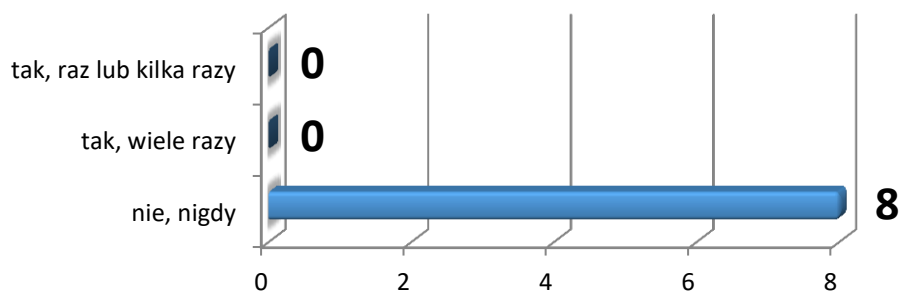

Wykres 86. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić papierosy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

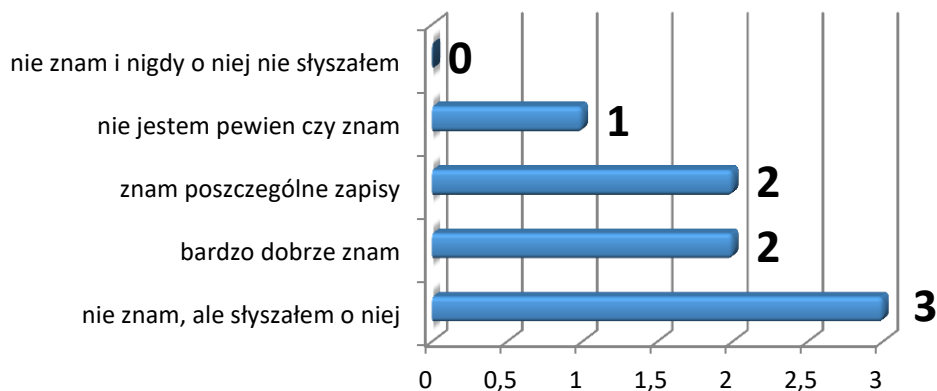
W kolejnym pytaniu sprzedawcy mieli odpowiedzieć na pytanie, czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy sprzedali papierosy osobie niepełnoletniej. Pozytywny jest fakt, że wszyscy badani nigdy tego nie zrobili.

Wykres 87. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

W kolejnym pytaniu respondenci mieli określić, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dwóch sprzedawców twierdzi, iż zna ją bardzo dobrze lub zna jej poszczególne zapisy. Jeden badany nie jest pewny, czy zna wspomniany zapis, a trzech nie zna ustawy, ale o niej słyszał.

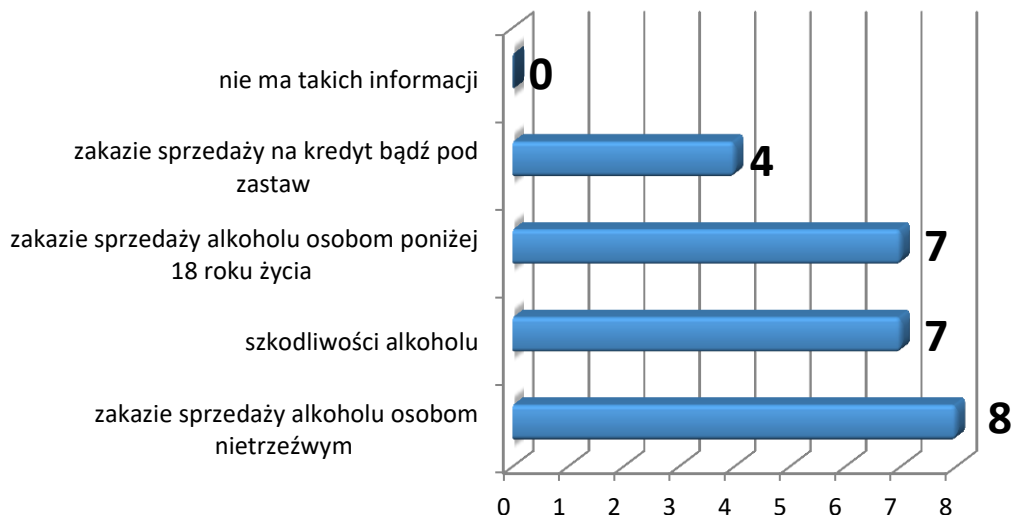
Wykres 88. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Następne pytanie do sprzedawców odnosiło się do informacji znajdujących się w sklepie dotyczących alkoholu. We wszystkich punktach sprzedaży jest informacja o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. W siedmiu sklepach widnieje informacja dotycząca zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia oraz szkodliwości alkoholu. Zawieszka dotycząca zakazu sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw jest w 4 sklepach.

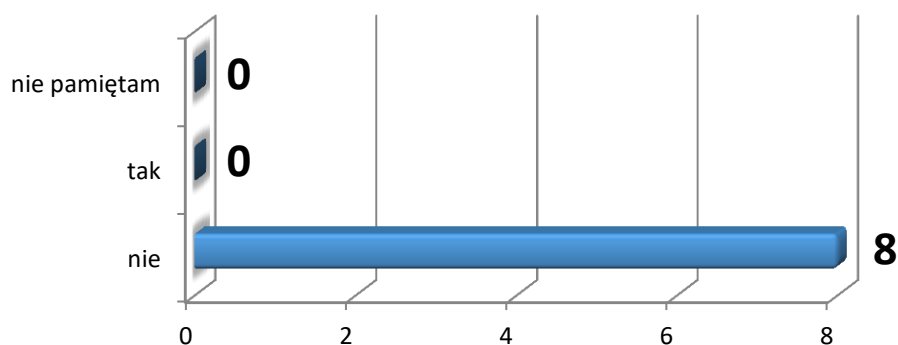
Wykres 89. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do liczby badanych sprzedawców (8)

Przed rozpoczęciem pracy w punkcie sprzedaży alkoholu, każda osoba powinna przejść szkolenie z odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, które przygotowuje ich do pracy. Niestety żaden ze sprzedawców nie został przeszkolony z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

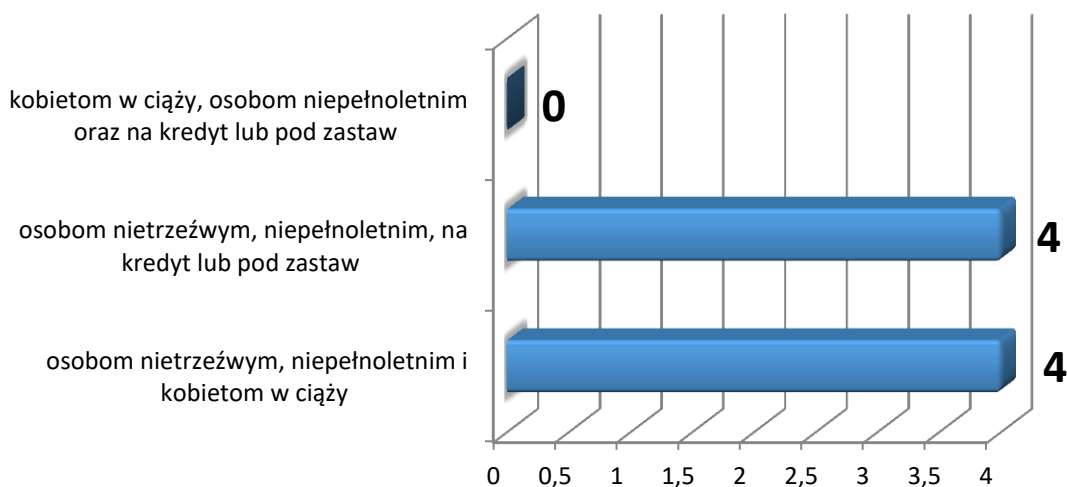
Wykres 90. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi napojów alkoholowych zabrania się sprzedawać osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw. Ostatnie pytanie miało na celu zweryfikować wiedzę badanych związaną ze znajomością wymienionej ustawy. Połowa badanych wykazała wiedzę odnośnie wymienionego aktu prawnego, a druga połowa sprzedawców twierdzi, że ustawa ta obejmuje również kobiety w ciąży.

Wykres 91. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

7. Analiza SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- **Mocne strony** (ang. *strengths*, wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.
- **Słabe strony** (ang. *weaknesses*, wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- **Szanse** (ang. *opportunities*, zewnętrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.
- **Zagrożenia** (ang. *threats*, zewnętrzne czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> → Położenie między takimi miastami jak Głogów, Leszno, Rawicz, Lubin. → Korzystne położenie komunikacyjne. → Rozwinięta działalność Gminnego Centrum Kulturowego oraz pobliskich świetlic wiejskich. → Duża liczba imprez szkolnych, konkursów i uroczystości. → Rozwinięta oferta edukacyjna Gminy, w tym szkoły, przedszkola. → Zajęcia oraz projekty dla uczniów. → Współpraca pracowników jednostek i instytucji w zakresie polityki społecznej. → Dobrze rozwinięta praca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i form pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> → Niewystarczająca oferta Centrum Kultury. → Słabo rozwinięta sfera rekreacyjno-sportowa. → Słabo rozwinięta turystyka, pomimo dobrego położenia Gminy. → Wzrost liczby osób starszych. → Ujemny przyrost naturalny. → Wysokie bezrobocie. → Ujemne saldo migracji. → Brak żłobka. → Ubóstwo mieszkańców. → Rzadko otwarty Punkt Konsultacyjny. → Duża część mieszkańców deklarujących bycie świadkiem prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu na terenie Gminy

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

<ul style="list-style-type: none"> → Szkolona kadra GOPS. → Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, w tym: Asystent Rodziny, Punkt Konsultacyjny, wsparcie psychologa. → Współpraca GOPS-u z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, szkołami oraz organizacjami. → Istniejące tereny pod zagospodarowanie. → Niski procent uczniów sięgał po alkohol i papierosy (wynik diagnozy). → Żaden uczeń i dorosły mieszkaniec Gminy nie zażywał środków psychoaktywnych (wynik diagnozy). 	<p>(wynik diagnozy).</p> <ul style="list-style-type: none"> → Duży odsetek uczniów stwierdzających występowanie na terenie ich szkoły zjawiska przemocy (wynik diagnozy). → Aż 28% mieszkańców pije codziennie (wynik diagnozy). → 37% mieszkańców pali codziennie papierosy (wynik diagnozy). → Co czwarty mieszkaniec zna kogoś, kto doświadcza przemocy w swoim domu (wynik diagnozy).
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> → Współpraca ze stowarzyszeniami, instytucjami oraz indywidualnymi osobami. → Rozwój turystyki. → Promocja Gminy → Wzbogacenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej. → Rozwój oferty skierowanej do seniorów. → Prowadzenie działań profilaktycznych dla uczniów, nauczycieli i rodziców. → Możliwość pozyskania środków pomocowych, głównie unijnych. → Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. → Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. → Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy. → Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> → Migracja zarobkowa mieszkańców. → Obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej uczniów. → Występujący problem przemocy domowej i rówieśniczej. → Starzejące się społeczeństwo. → Ryzyko wzrostu liczby osób wymagających opieki i pielęgnacji związane z procesami demograficznymi. → Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych. → Narastanie zjawiska „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczzonej bezradności.

8. Wnioski i rekomendacje profilaktyczne

Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy dotyczących mieszkańców Gminy Niechlów w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców.

Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie Gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- ✓ rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz wybranych problemów społecznych,
- ✓ zapoznanie się z problemami uczniów szkoły podstawowej, szczególnie ich postaw i doświadczeń związanych z wybranymi zagrożeniami społecznymi oraz uzależnieniami,
- ✓ poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje. Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego aktualne problemy alkoholowe, narkotykowe oraz przemocy wśród uczniów szkół podstawowych na terenie Gminy Niechlów. W następnej części pojawią się również rekomendacje, co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do uczniów i mieszkańców Gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

Dorośli mieszkańcy

PROBLEM ALKOHOLOWY

SKALA SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	Spożywanie alkoholu zadeklarowało 65% mieszkańców. 17% pije okazjonalnie (kilka razy w roku), 13% kilka razy w miesiącu, 7% kilka razy w tygodniu, a aż 28% codziennie.
RODZAJ SPOŻYWANEGO ALKOHOLU	Mieszkańcy Gminy najczęściej spożywają piwo, ale znaczna część badanych sięga również po wino i wódkę.
WYKONYWANIE OBOWIĄZKÓW SŁUŻBOWYCH POD WPŁYWEM ALKOHOLU	18% osób przyznało, że wykonywało swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu.
PROWADZENIE POJAZDÓW POD WPŁYWEM ALKOHOLU	14% respondentów zadeklarowało, że prowadziło pojazd pod wpływem alkoholu. 56% mieszkańców było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu.
SPOŻYWANIE ALKOHOLU W CIĄŻY	3% mieszkańców uważa, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływ na rozwój dziecka. 14% respondentów przyznało, że widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie ich miejscowości.

Wnioski

- Problem alkoholowy w Gminie występuje w umiarkowanym natężeniu – abstynencje zadeklarował co trzeci mieszkaniec, natomiast duża część pije z częstotliwością wskazującą na nadużywanie alkoholu bądź uzależnienie.
- Większość mieszkańców sięga po alkohol dla towarzystwa, ale część respondentów pije by złagodzić stres, czy też zapomnieć o problemach.
- Zebrany materiał badawczy wykazał widoczny problem wykonywania obowiązków służbowych pod wpływem alkoholu – przyznało się do takiego zachowania 18% osób.
- Warto mieć na uwadze również to, iż 14% mieszkańców spośród tych, którzy spożywali alkohol, kierowała pojazdem pod wpływem alkoholu.
- Na mogący się zaostrzać problem alkoholowy w Gminie wskazało, aż 19% mieszkańców – stwierdzili oni, że spożycie alkoholu na przestrzeni lat wzrasta.
- Podczas realizacji działań profilaktycznych warto poszerzyć wiedzę mieszkańców dotyczącą alkoholu. Badania wykazały bowiem, że aż 56% respondentów było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Przeprowadzenie **kampanii informacyjnej** dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto rozpocząć nadawanie spotów reklamowych bądź audycji na temat problemu uzależnienia od alkoholu. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w Ośrodku Pomocy Społecznej, Ośrodku Zdrowia, Komisariacie Policji, parafii, punkcie konsultacyjnym, szkołach itp.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się **inicjować współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami** działającymi w obszarze uzależnień, organizować szkolenia i kursy mające na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Kampania powinna uwzględniać również informację dla mieszkańców Gminy, na temat **możliwych form pomocy** w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

- Część mieszkańców spośród tych deklarujących spożywanie alkoholu, przekracza standardową porcję alkoholu [porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100 ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia]. Aby zapobiegać rozwijaniu się

uzależnienia u tych osób, zaleca się **tworzenie kampanii mających na celu informowanie oraz edukowanie mieszkańców** na temat konsekwencji spożywania dużych ilości alkoholu.

- **Prowadzenie punktów konsultacyjnych** dla osób uzależnionych i ich rodzin. Warto mieć przy tym na uwadze rekomendacje *Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*:

„Punkty konsultacyjne mogą być prowadzone przez samorząd terytorialny, stowarzyszenia abstynenckie i inne podmioty pozarządowe. Powinny być dostępne dla klientów w godzinach popołudniowych i wieczornych, a warunki lokalowe gwarantować osobom zgłaszającym się do punktu dyskrecję i komfort psychiczny. Jeśli punkt znajduje się w urzędzie gminy czy w ośrodku pomocy społecznej, należy zadbać o oddzielne pokoje, do których nikt nie będzie wchodził i przeszkadzał w czasie rozmowy oraz nie będą dzwoniły telefony służbowe. Rekomendowanym rozwiązaniem jest zatrudnienie na kilka godzin w tygodniu specjalisty psychoterapii uzależnień lub instruktora terapii uzależnień, który pracuje w placówce leczenia uzależnienia. Ważną umiejętnością osób zatrudnianych w punktach konsultacyjnych jest skuteczne motywowanie klientów do zmiany szkodliwych zachowań.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

- Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej **programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI)** wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie. Ważnym aspektem jest przy tym finansowanie szkoleń dla personelu medycznego (lekarzy, pielęgniarek) w zakresie WRKI oraz zaopatrzenie personelu POZ w materiały do wykonywania badań przesiewowych, materiały dla pacjentów (brozury, ulotki), książki i materiały na temat problemów alkoholowych oraz listy teleadresowej do placówek leczenia uzależnienia.
- **Szkolenia dla lekarzy i pielęgniarek** w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Implikacje prawne zawarte są w *Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* z dnia 26 października 1982 r., gdzie art. 17 ust.1

mówi: **Kierownik zakładu pracy lub osoba przez niego upoważniona mają obowiązek niedopuszczenia do pracy pracownika, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że stawił się on w pracy w stanie po spożyciu alkoholu albo spożył alkohol w trakcie pracy.** Okoliczności stanowiące podstawę decyzji powinny być podane pracownikowi do wiadomości. Ustawodawca określa również, kto przeprowadza kontrolę stanu trzeźwości, art. 17 ust. 3 wyżej wymienionej ustawy: Na żądanie kierownika zakładu pracy, osoby przez niego upoważnionej, a także na żądanie pracownika, o którym mowa w ust. 1, badanie stanu trzeźwości pracownika przeprowadza uprawniony organ powołany do ochrony porządku publicznego. Zabiegu pobrania krwi dokonuje fachowy pracownik służby zdrowia. Do badania stanu trzeźwości stosuje się przepisy, wydane na podstawie art.47 ust.2.

- Podjęcie działań skierowanych zarówno do pracodawców jak i pracowników, których celem będzie **przedstawienie konsekwencji prawnych** podejmowania pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji.
- **Szkolenia dla kadry kierowniczej** w zakresie adekwatnego reagowania i interwencji wobec pracowników.
- **Przeprowadzenie kampanii informacyjnej** na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. Podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez umacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- **Przeprowadzenie zajęć profilaktycznych w szkołach** (wśród starszych uczniów) na terenie gminy, poświęconych bezpieczeństwu na drogach, z uwzględnieniem właściwych zachowań i postaw wobec uczestnictwa w ruchu drogowym pod wpływem napojów alkoholowych.
- Przy realizacji działań profilaktycznych pomocne mogą być **materiały i filmy** udostępnione na stronie internetowej *Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*.
Link - <http://www.krbrd.gov.pl/pl/nasze-kampanie/>
- **Nawiązanie współpracy z Ośrodkami Ruchu Drogowego** w celu przeprowadzenia szkoleń dla przyszłych kierowców na temat wpływu alkoholu na organizm i zdolności poznawcze kierowcy.
- **Nawiązanie współpracy z policją** w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.

- Przeprowadzenie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu. Przydatne mogą być **plakaty lub ulotki**, które będą zawierać informację na ten temat.

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

- Dostarczanie wiedzy lekarzom, psychologom, pedagogom oraz wszystkim osobom, które zajmują się pomocą dzieciom z FASD oraz ich rodzinom.
- Szkoleniami z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi warto objąć również **księży**, ponieważ mają oni stały kontakt z niektórymi mieszkańcami i mogą mieć znaczący wpływ na zapobieganie podejmowania pewnych zachowań przez mieszkańców oraz na motywowanie ich do pojęcia leczenia. Wszelkie informacje przydatne w realizacji tego znajdują się na stronie: www.motywujmydozmiany.pl.

PROBLEM NIKOTYNOWY

SKALA PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	37% respondentów zadeklarowało codzienne palenie papierosów. 16 osób (spośród 40 respondentów deklarujących palenie papierosów) przyznało, że wypala dziennie 6-15 sztuk papierosów.
PRÓBY RZUCENIA PALENIA PRZEZ MIESZKAŃCÓW	Ponad połowa mieszkańców deklarujących palenie papierosów nigdy nie próbowała zerwać z nałogiem, ale zamierza spróbować (18 osób).
WIEDZA NA TEMAT PALENIA PAPIEROSÓW	21% respondentów nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia i jest zdania, że palenie jest w małym stopniu szkodliwe.
SKALA PALENIA E-PAPIEROSÓW PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	2% respondentów zadeklarowało palenie e-papierosów, robiąc to codziennie.
POWÓD SIĘGANIA PO E-PAPIEROSA	Osoby palące e-papierosy chciały spróbować czegoś nowego.
WIEDZA NA TEMAT PALENIA E-PAPIEROSÓW	60% uważa, że e-papierosy są tak samo niebezpieczne, jak tradycyjne papierosy, a 12% twierdzi, że e-papierosy są bezpieczniejsze.

Wnioski

- Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, że codziennie pali papierosy co trzeci mieszkaniec Gminy Niechlów.
- Warto zwrócić uwagę na to, że ponad połowa mieszkańców palących papierosy nigdy nie podejmowała próby zerwania z nałogiem.
- Papierosy elektroniczne nie są popularne wśród mieszkańców- sięga po nie tylko 2% badanych.
- W większości mieszkańcy uważają, że e-papierosy są tak samo szkodliwe, jak tradycyjne papierosy.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Rozpowszechnianie **ulotek, broszur i plakatów**, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Należy podjąć działania profilaktyczne wykorzystując przy tym **strategię informacyjną**, mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.

PROBLEM NARKOTYKOWY

SKALA ZAŻYWANIA NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	Żaden z mieszkańców nie zażywał narkotyków, dopalaczy oraz leków w celu odurzenia.
DOSTĘPNOŚĆ	14% oceniło narkotyki jako łatwo dostępne na terenie Gminy, a 12% sądzi tak o dopalaczach.

Wnioski

- Zebrany materiał badawczy wykazał, iż problem zażywania substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Niechlów nie występuje, gdyż nikt nie zażywał żadnych substancji psychoaktywnych.
- Warto zwrócić uwagę na to, że 14% mieszkańców Gminy uważa, że narkotyki są łatwe do zdobycia, a 7% zna miejsca w swojej miejscowości, gdzie może je zakupić.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Działania profilaktyczne na **poziomie uniwersalnym**, dotyczące konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Działania powinny mieć szeroki zasięg, który będzie możliwy do zrealizowania za pomocą **kampanii informacyjno-edukacyjnej przy użyciu ulotek, plakatów i artykułów** umieszczanych w lokalnej prasie, mediach oraz miejscach publicznych.
- Rozpowszechnianie ulotek na temat **możliwych form pomocy** w przypadku doświadczania problemów z nadużywaniem lub uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Ulotki powinny być pozostawione w miejscach publicznych takich jak: kościół, szpitale, przychodnie itp.

PROBLEM PRZEMOCY

SKALA PRZEMOCY	24% badanych zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu.
	6% mieszkańców doświadczyło przemocy, a 5% przyznało, że było sprawcą przemocy.
	4 osoby doznały przemocy ze strony mamy i taty, 3 respondentów ze strony partnera/partnerki, a jeden ze strony dziadków.
STOSOWANIE KAR FIZYCZNYCH WOBEC DZIECI	5% respondentów nie wie, czy stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, a 3% ma pozytywny stosunek do takiej formy kary.
	Według 89% badanych nie ma okoliczności usprawiedliwiających stosowanie przemocy.
OPINIA MIESZKANCÓW NA TEMAT PRZEMOCY	Według większości mieszkańców problem przemocy domowej związany jest z pićem alkoholu.

Wnioski

- Problem przemocy w Gminie Niechlów nie jest dostrzegalny, bo tylko 6% doświadczyło przemocy, ale należy zwrócić na niego część uwagi, gdyż prawie co czwarty badany zna kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu.
- Warto poszerzyć wiedzę mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
- Pozytywny jest fakt, że 92% mieszkańców uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- **Zorganizowanie dla mieszkańców warsztatów**, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc ofiarom przemocy. Zaleca się również, aby podczas warsztatów mieszkańcy uczeni byli w jaki sposób reagować, jeśli znają osobę doświadczającą przemocy.
- Skutecznym rozwiązaniem może być również **prowadzenie w placówkach opieki zdrowotnej, wstępnej diagnozy** zjawiska przemocy domowej u nowych pacjentów, bowiem badania pokazują, że w rodzinach z problemem uzależnienia od alkoholu, nierzadko dochodzi do przemocy. W **załączniki nr 1** znajduje się *kwestionariusz*

oceny ryzyka występowania przemocy wobec dorosłego i propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej, który można rozpowszechnić wśród pracowników ochrony zdrowia.

- **Upowszechnienie informacji** o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, za pomocą ulotek, plakatów, broszur i stron internetowych.

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

- Pracę podmiotów i organizacji biorących udział w procedurze „**Niebieskie Karty**” może ułatwić plakat udostępniony na stronie www.niebieskalinia.pl. Ilustruje on schemat przebiegu całej procedury i ma za zadanie ułatwić szybką orientację w kolejnych etapach jej realizacji. Plakat ten może służyć jako pomoc również osobom dotkniętym problemem przemocy. Znajduje się on w **załączniku nr 2**, jednak można go zamówić pisząc na adres sekretariat@niebieskalinia.pl **lub pod numerem tel. 22 824-25-01**.
- **Nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości**, która ma na celu kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie lub środowisku lokalnym do uczestnictwa w oddziaływaniach zmierzających do zniwelowania problemu. Pomocne może być przeprowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb.
- Ważne w zapobieganiu problemom przemocy jest również **podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji** realizujących działania zapobiegawcze tego typu problemom. Zaleca się również organizowanie i finansowanie szkoleń dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji w przypadku przemocy w rodzinie.

„Rekomenduje się również, aby gminy zadbały o to, aby profesjonaliści pracujący z członkami rodzin z problemem przemocy posiadali certyfikat specjalisty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie nadany przez dyrektora PARPA, który można otrzymać w ramach Programu potwierdzania kwalifikacji osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

- Warto tworzyć, wspierać i finansować miejsca pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych. Zaleca się utworzenie grup samopomocowych dla osób doznających przemocy.
- **Zwiększenie świadomości dorosłych mieszkańców** na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.
- Prowadzenie **lokalnych kampanii społecznych**, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
- Włączanie się w **ogólnopolskie akcje/kampanie społeczne** mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

PROFILAKTYKA

OPINIA NA TEMAT DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH PRZEZ GMINĘ	34% mieszkańców ocenia zaangażowanie władz lokalnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych pozytywnie (9% bardzo dobrze i 25% dobrze). 9% ocenia zaangażowanie władz niedostatecznie.
ZNAJOMOŚĆ MIEJSC, DO KTÓRYCH MOŻNA SIĘ UDAĆ PO POMOC W PRZYPADKU DOŚWIADCZENIA PROBLEMÓW	5% respondentów stwierdziło, że nie zna terenie Gminy miejsc, do których można się udać po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu. Po pomoc w przypadku doświadczenia przemocy, czy uzależnienia większość mieszkańców zgłosiłoby się do Policji lub Telefonu Zaufania.
DANE KONTAKTOWE DO INSTYTUCJI POMOCOWYCH	39% zna dobrze dane kontaktowe do instytucji pomocowych, 31% nie jest pewna, czy je zna, a 20% nie zna danych i nie wie gdzie szukać pomocy.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Niezwykle istotne jest włączanie i angażowanie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Rekomenduje się także włączanie we wszystkie działania edukacyjne i informacyjne lokalnych i regionalnych VIP-ów (osoby, które są znane w środowisku lokalnym, sportowców, artystów i innych autorytetów).
- Zaleca się prenumeratę lub zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji, czy też materiałów multimedialnych, w celu wspierania rozwoju zawodowego i kompetencji osób pracujących zawodowo w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
- Ważna jest interaktywna komunikacja ze społecznością lokalną oraz reagowanie na jej potrzeby i oczekiwania. W tym celu konieczne jest systematyczne przeprowadzanie badań i sondaży oraz tworzenie lokalnych diagnoz.
- Skuteczne może okazać się stałe rozpowszechnianie wiedzy z zakresu rozwiązywania problemów społecznych na przykład poprzez wydawanie biuletynu, dodatku do gazety, stałej rubryki informacyjnej w lokalnej gazecie, czy też na stronie internetowej Gminy.

Uczniowie szkół

PROBLEM ALKOHOLOWY

SKALA SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ	7% uczniów przyznało, że spożywało alkohol.
WIEK INICJACJI ALKOHOLOWEJ	Większość uczniów (spośród tych, którzy pili alkohol) sięgnęło po napoje wysokoprocentowe po raz pierwszy w wieku 11-13 lat (62%). 23% respondentów deklaruje, że zaczęło pić mając 8-10 lat, a 15% osób miało wówczas 14-16 lat.
RODZAJ SPOŻYWANEGO ALKOHOLU	Przeważająca część respondentów próbowała piwo (57%), ale szampan (43%) i wino (43%) również były spożywane przez wielu badanych uczniów.
OKOLICZNOŚCI SPOŻYCIA ALKOHOLU PO RAZ PIERWSZY	Większość uczniów spożywała alkohol w czasie uroczystości rodzinnej (43%). Duża część młodych mieszkańców Gminy została poczęstowana alkoholem (85%). Z deklaracji większości uczniów wynika, że ich rodzice wiedzą o tym, że próbowali pić alkohol (stwierdziło to 86% badanych).
DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOLETNICH	11% wszystkich respondentów oceniło możliwość zdobycia alkoholu jako łatwe.

Wnioski

- Problem spożywania alkoholu wśród młodych mieszkańców Gminy nie jest znaczny. Świadczy o tym między innymi fakt, że 7% uczniów spożywało alkohol.
- Znaczna część uczniów sięgnęła po alkohol po raz pierwszy podczas uroczystości rodzinnej.
- Co czwarty uczeń spośród tych, którzy spożywali alkohol, sięgnął po niego bardzo wcześnie, to znaczy przed ukończeniem 10 roku życia.
- 8% uczniów, spośród tych którzy spożywali alkohol, doświadczyło z tego powodu negatywnych konsekwencji.
- Większość rodziców wie, że ich dzieci spożywały alkohol – niepokojące jest to, że znaczna część rodziców w ogóle nie zareagowała na ten fakt.

Rekomendowane działania profilaktyczne

Projektując sieć profilaktyki należy w pierwszej kolejności korzystać z profesjonalnych działań – programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii. Mając na uwadze rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku żadne działania o charakterze jednorazowym, akcyjnym (np. pogadanki, spektakle, festyny) nie zastąpią działań profesjonalnych i mogą stanowić jedynie ich uzupełnienie. W związku z takim założeniem formy profilaktyczne wymienione przez uczniów jako atrakcyjne powinny stanowić jedynie spójny element zaplanowanego i zintegrowanego procesu oddziaływań profilaktycznych.

- Zaleca się podjęcie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym wśród dzieci i młodzieży, w związku z tym zaleca się **przeprowadzenie programu rekomendowanego** przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) – „Fantastyczne możliwości”. Głównym celem programu jest opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz ograniczanie problemów związanych z piciem alkoholu przez dorastających poprzez wzmocnienie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących. Wszelkie informacje na ten temat mogą Państwo uzyskać na stronie: <https://programyrekomendowane.pl>.
- Przeprowadzenie działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Skuteczne mogą okazać się np. profilaktyczne godziny wychowawcze, w czasie których opiekunowie będą podejmować działania profilaktyczne: realizacja rekomendowanych programów, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z osobami uzależnionymi.
- Zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży **strategii informacyjnej**, w celu poszerzenia wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom, podejmowania racjonalnych

wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wybudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje, muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów. Przydatne mogą okazać się ulotki i plakaty rozpowszechniane wśród dzieci i młodzieży.

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

- **Rozpowszechnianie wśród uczniów informacji** na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Ważną rolę w **diagnozie** dzieci dotkniętych tym problemem, odgrywają nauczyciele, wychowawcy i opiekunowie w placówkach, którzy poprzez obserwację i dyskretne wywiady powinny zwracać uwagę na symptomy świadczące o tym, że dziecko cierpi z powodu uzależnionego członka rodziny. Pomocne mogą okazać się również warsztaty psychologiczne (np. podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samoocena, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szansę na budowanie pozytywnego wizerunku własnego.
- Przeprowadzenie **szkoleń dla rodziców**, podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia napojów wysokoprocentowych, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania. Rodzice powinni zostać również przeszkoleni, w zakresie reagowania, w przypadku spożywania alkoholu przez dziecko. Warto skorzystać z darmowego *przewodnika Jak rozmawiać z dzieckiem o alkoholu?* dostępnego na stronie **trzymajpion.pl**. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców. Niezwykle istotna jest realizacja działań profilaktycznych

we współpracy z rodzicami na co zwraca uwagę *Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* w swoich rekomendacjach za 2019 rok. Oprócz tego niezwykle ryzykowne może być przyzwolenie rodziców na spożywanie przez ich dzieci alkoholu nawet jeśli wydaje im się, że to kontrolują.

„[...] rekomenduje się realizowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych we współpracy z rodzicami, aby wspierać abstynencję dziecka i przygotowywać je do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Chodzi zatem nie tylko o przekazanie informacji na temat skali problemu, ale pracę nad przekonaniem normatywnym dotyczącym picia alkoholu i jego szkodliwości dla młodzieży i dorosłych. W ocenie specjalistów zajmujących się profilaktyką najbardziej skuteczne są programy oparte na równoległym oddziaływaniu zarówno na rodziców, jak i dzieci.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

- **Podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych, oraz osób pracujących w świetlicach** celem zwiększenia efektywności działań.
- Podjęcie działań, mających na celu zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież. Przydatne w tym przypadku, będzie zastosowanie w działaniach profilaktycznych **strategii edukacyjnej**, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się realizowanie ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych, czy warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów lub podnoszenia poczucia własnej wartości.
- Prowadzenie **zajęć integracyjnych** dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

PROBLEM NIKOTYNOWY

SKALA PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ	Tylko 4 uczniów paliło papierosy, w tym 3 próbowało kilka razy, a 1 pali od czasu do czasu. W ciągu ostatnich 30 dni po papierosy 2 osoby sięgnęły 1-2 razy lub parę razy (3-5).
SKALA PALENIA E-PAPIEROSÓW PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ	9% uczniów paliło e-papierosy, w tym 7% próbowało kilka razy, a 1% pali często lub codziennie/regularnie.
BEZPIECZEŃSTWO E-PAPIEROSÓW	49% uważa, że e-papierosy są bezpieczniejsze niż tradycyjne papierosy, a 6% jest zdania, że e-papierosy są całkowicie bezpieczne.

Wnioski

- Palenie papierosów oraz e-papierosów przez uczniów w Gminie Niechlów nie jest problemem - zebrany materiał badawczy pokazał, że tylko 3% uczniów paliło papierosy, a 9% e-papierosy.
- Działania profilaktyczne powinny skupiać się również na przekazywaniu wiedzy uczniom na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia, gdyż część uczniów ma brak świadomości na temat negatywnych konsekwencji z tym związanych.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- **Propagowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia**, poprzez przedstawianie korzyści za tym idących oraz możliwości tego osiągnięcia, a także poprzez rozpowszechnianie na ten temat ulotek, plakatów oraz zapewnianie uczniom możliwości uczestnictwa w **zajęciach sportowych**. Przy realizacji tego warto mieć na uwadze rekomendacje *Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Społecznych* odnośnie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, które brzmią następująco:

„W 2017 roku w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, brało udział ponad 1 mln 100 tys. dzieci i młodzieży. Wciąż jest to jedna z częściej podejmowanych form oddziaływania, skierowanych do młodych ludzi. Należy jednak podkreślić, że zajęcia sportowe nie mogą stanowić jedynej i samodzielnej strategii profilaktycznej. Powinny być integralnym elementem programu profilaktycznego, uwzględniającego szeroki zakres zagadnień związanych ze zdrowym stylem życia i spełniać określone kryteria pozwalające na stwierdzenie, że mogą konstruktywnie wpływać na postawy młodych ludzi wobec używek.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

- Zajęcia sportowe powinny wzmacniać czynniki chroniące, zwłaszcza poprzez ukazywanie autorytetów promujących wzorzec trzeźwości (trenera, znanych sportowców, nauczycieli wychowania fizycznego itp.) i rozwijanie zainteresowań, z wyraźnym określeniem zasad zachowania w różnych sytuacjach (postawa wobec używek, rozwiązywanie konfliktów, eliminowanie przemocy). Istotne jest również, aby osoba prowadząca takie zajęcia miała odpowiednie przygotowanie i wiedzę w zakresie profilaktyki.
- Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu **strategii informacyjnej**, poprzez przekazywanie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów. Pomocne w realizacji tej strategii, może być zaproszenie wykwalifikowanej osoby (np. lekarza), który w profesjonalny sposób przekaze uczniom odpowiedni zasób wiedzy, na temat skutków podejmowania takiego zachowania.
- **Ograniczanie dostępności** papierosów dla dzieci i młodzieży poprzez szkolenia dla sprzedawców wyrobów nikotynowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży papierosów osobom nieletnim oraz konsekwencji moralnych i prawnych za tym idących.

PROBLEM NARKOTYKOWY

SKALA ZAŻYWANIA NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ	Żaden uczeń nie zażywał środków psychoaktywnych.
DOSTĘPNOŚĆ ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH DLA MŁODZIEŻY	4% ocenia możliwość zdobycia narkotyków jako łatwe, a 2% sądzi tak o dopalaczach.
	4% zna miejsca w swojej miejscowości, gdzie może kupić narkotyki lub dopalacze.
OPINIA UCZNIÓW NA TEMAT SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	83% uczniów uważa, że narkotyki są zdecydowanie szkodliwe, a o dopalaczach myśli tak 85%.
	Dla większości młodych ludzi uzależnienia od środków psychoaktywnych wiążą się z zaburzeniami zdrowia fizycznego i psychicznego. Warto zwrócić uwagę na to, że 14% nie wie jakie mogą być tego negatywne konsekwencje.

Wnioski

- Badanie wykazało, że nikt z uczniów nie miał kontaktu z narkotykami lub dopalaczami.
- Większość badanych zdaje sobie sprawę ze szkodliwości sięgania po tego typu substancje.
- Badania wykazały również, że mała część uczniów zna miejsca, gdzie może kupić narkotyki i dopalacze.
- Należy mieć na uwadze to, że w przypadku doświadczenia problemów z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami 15% uczniów nie wie, gdzie mogłoby udać się po pomoc.
- 23% uczniów odpowiedziało również, że nikt z nimi nie rozmawiał na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki i dopalacze.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Prowadzenie działań profilaktycznych w szkole, mających na celu **przekazywanie wiedzy** na temat konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków. Pomóc w tym, mogą ulotki, broszury czy plakaty, zawierające informacje na ten temat, a także zaproszenie osób, które mają za sobą negatywne doświadczenia związane z uzależnieniem od narkotyków i przekażą dostosowane do wieku i poziomu rozwoju uczniów - informację na ten temat.

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

- Zaleca się również przeprowadzenie **wśród uczniów programu rekomendowanego** przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „UNPLUGGED”, którego głównym celem jest ograniczanie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku 12-14 lat. Do celów szczegółowych tego programu należy zmiana postaw i opinii wobec używania substancji psychoaktywnych, nabycie przez uczniów umiejętności chroniących przed używaniem substancji psychoaktywnych, zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców uczniów biorących udział w programie. Program warto zrealizować ponieważ wyniki jego ewaluacji wskazały na to, że oprócz ograniczania używania substancji psychoaktywnych, efektem jego realizacji jest również wzmocnienie umiejętności odmawiania rówieśnikom, nieuleganie presji środowiska oraz ograniczenie pozytywnych oczekiwań i postaw wobec takich substancji. Program dotyczy nie tylko używania narkotyków, ale również spożywania alkoholu, czy palenia papierosów.
- Podjęcie **obserwacji**, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne. W tym celu pomocne będzie poszerzenie wiedzy pracowników szkoły, na temat wykrywania objawów stosowania substancji odurzających. Przydatny w tym zakresie może być materiał udostępniony na stronie *Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii*, która zawiera przykłady objawów mogących wskazywać na używanie przez dzieci i młodzież narkotyków.
Link do strony: <http://www.kbpn.gov.pl/portal?id=490267>
- Przeprowadzenie szkoleń/warsztatów dla rodziców, na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci środków psychoaktywnych, rozpoznawania czy dziecko zażywa takie substancje, do kogo należy się zgłosić w przypadku doświadczenia tego problemu oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez niego zachowań ryzykownych.

„Pozytywna i silna więź z rodzicami, normy dotyczące substancji psychoaktywnych wyniesione z domu oraz umiejętność budowania wokół dziecka nie tylko systemu kontroli, ale i wsparcia są bardzo ważnymi czynnikami chroniącymi młodych ludzi przed sięganiem po substancje psychoaktywne. Rodzice mają największą możliwość podejmowania skutecznych oddziaływań wychowawczych. Szkoła i inne instytucje mogą wspierać rodziców w wychowaniu dzieci i uzupełniać ewentualne braki wynikające ze specyficznych trudności danej rodziny” - Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

PROBLEM PRZEMOCY

SKALA PRZEMOCY	29% uczniów stwierdziło, że doświadczyło przemocy. 19% badanych przyznało, że stosowało przemoc wobec innych.
PRZEMOC RÓWIEŚNICZA	Znaczna część respondentów deklarujących doznanie przemocy, doświadczyła jej ze strony kolegów ze szkoły (62%) lub znajomych (22%). Wśród osób będących sprawcą przemocy, większość stosowało ją wobec rówieśników (61%). 29% stwierdziło, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami.
PRZEMOC DOMOWA	6 osób było ofiarami przemocy ze strony taty, a 4 ze strony mamy. 4% uczniów zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu.
CYBERPRZEMOC	13% uczniów przyznaje, iż doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 5% zadeklarowało jej stosowanie. Znaczna część respondentów nie ma wystarczającej wiedzy o tym, czym jest cyberprzemoc.

Wnioski

- Problem przemocy wśród młodych mieszkańców Gminy jest widoczny, a szczególnie dostrzegalnym jej rodzajem występującym na terenie Gminy jest przemoc rówieśnicza.
- Większość uczniów doznało przemocy ze strony kolegów ze szkoły lub znajomych.

- Warto również pochylić się nad zjawiskiem cyberprzemocy i poszerzyć wiedzę uczniów zarówno na temat istoty tego problemu, jak i konsekwencji jej stosowania dla ofiary i sprawcy.
- Zebrany materiał badawczy wykazał, iż część uczniów nie wie czym jest cyberprzemoc oraz co się do niej przyczynia.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- **Przeprowadzenie zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy** z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); "burza mózgów" (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).
- Warto przekazać uczniom również ulotki bądź plakaty dotyczące hejtu, aby uświadomić im, że to również jest przemoc i może nieść za sobą negatywne konsekwencje zarówno dla osoby będącej sprawcą, jak i osoby będącej ofiarą.

Źródło: oficina-profilaktyczna.pl

- Na stronie: <http://brpd.gov.pl/aktualnosci/powiedzmy-stop-szkolnej-agresji> znajdują materiały w postaci spotu TV, spotu radiowego oraz plakatu, które pochodzą z najnowszej kampanii społecznej Rzecznika Praw dziecka „Powiedzmy STOP szkolnej

agresji”, które można kopiować i rozpowszechniać. Warto wykorzystać je podczas przeprowadzanych zajęć w szkole na temat przemocy rówieśniczej.

- Przekazanie uczniom **wiedzy, na temat możliwych form pomocy** w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji.
- Wprowadzenie na terenie szkoły, **jasnych zasad zachowania** i konsekwencji ich nieprzestrzegania, a także rozpowszechnianie tych reguł przez nauczycieli, pracowników szkoły, poprzez informowanie i umieszczenie plakatów w niektórych miejscach budynku szkoły.
- Prowadzenie **zajęć psychoedukacyjnych** w klasach takich jak: doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się.
- **Realizacja programu rekomendowanego „ARCHIPELAG SKARBÓW”**, którego głównym celem jest zapobieganie różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży, a w szczególności ograniczanie wczesnych kontaktów seksualnych, ograniczanie picia alkoholu, używania narkotyków i dopalaczy oraz ograniczanie natężenia przemocy rówieśniczej (fizycznej, słownej oraz o podtekście seksualnym). Wszelkie informacje na ten temat można uzyskać na stronie <https://programyrekomendowane.pl/>. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaleca przeprowadzanie w pierwszej kolejności programów rekomendowanych, które mają udowodnioną skuteczność.

„Warto podkreślić, iż wszystkie działania o charakterze jednorazowym, akcyjnym (np. konkursy, pogadanki, spektakle, koncerty) nie zastąpią realizacji profesjonalnych działań profilaktycznych, a ze względu na brak udowodnionej skuteczności w ograniczeniu zachowań ryzykownych, mogą stanowić jedynie uzupełnienie programów rekomendowanych i o udowodnionej skuteczności.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

- **Zajęcia i warsztaty integracyjne** w klasach. Mają one na celu wzmacnianie więzi pomiędzy rówieśnikami i wpływanie na pozytywny klimat szkoły, który jest ważnym czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych.

- Skuteczne mogą okazać się również **spotkania z policją** mające na celu uświadomienie dzieciom i młodzieży, jakie zachowania są przemocą i jakie niosą za sobą konsekwencje (ważne, aby funkcjonariusze byli przeszkoleni w zakresie prowadzenia zajęć profilaktycznych).
- **Prowadzenie szkoleń dla nauczycieli**, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmocnienia pożądanych zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów.
- Organizowanie i finansowanie **szkoleń dla nauczycieli** dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- W **załączniku nr 3** znajduje się *kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka*, który zawiera informacje przydatne w diagnozie czy dane dziecko doświadcza przemocy oraz w jaki sposób należy w takim przypadku postępować. Kwestionariusz i algorytm zaleca się rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi (np. wśród pracowników świetlic środowiskowych). Można go pobrać bezpośrednio ze strony **<https://www.niebieskalinia.pl/>**.
- Zapoznanie z **poradnikiem** udostępnionym przez Ośrodek Rozwoju i Edukacji - *Jak reagować na cyberprzemoc*. Poradnik dostępny jest pod adresem **www.ore.edu.pl** w zakładce „kształcenie i wychowanie → wychowanie i profilaktyka → bezpieczeństwo w sieci”. Zawarte w nim informacje mogą być pomocne w realizacji dla uczniów zajęć związanych z tą tematyką i przy organizowaniu innych działań zapobiegawczych.
- Przeprowadzenie z uczniami **warsztatów**, podczas których poszerzą oni wiedzę na temat zjawiska cyberprzemocy i rozległych negatywnych konsekwencji jej stosowania. Zaleca się także, uświadomienie uczniom gdzie mogą uzyskać pomoc w przypadku bycia ofiarą lub świadkiem tego typu przemocy.

PROFILAKTYKA

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

38% respondentów nie brało udziału w zajęciach profilaktycznych, a 11% uważa, że nie wniosły one nic nowego i były nieciekawe.

Za najciekawsze zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach uczniowie uznają pogadanki z wychowawcą oraz zajęcia z przedstawicielem Policji.

- Rekomenduje się **organizowanie i finansowanie** dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą **szkoleń**, obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz podnoszące ich kompetencje w zakresie realizacji warsztatów i zajęć profilaktycznych (w tym programów rekomendowanych).
- **Rozwój lub tworzenie placówek wsparcia dziennego**, które odgrywają istotną rolę w systemie pomocy zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą.

„[...] placówki wsparcia dziennego stanowią skuteczny instrument wspierania rodzin, szczególnie tych, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; placówki świadczą pomoc adekwatną do potrzeb dzieci. Mimo skromnych warunków, w jakich funkcjonują, realizują prawidłowo swoje zadania, a ich praca przynosi wymierne pozytywne efekty w zakresie rozwoju osobowości dziecka, postępów w nauce oraz kształtowania relacji społecznych, opartych na wzajemnej pomocy. Pozytywne efekty pracy z dziećmi w placówkach potwierdzili zgodnie rodzice, nauczyciele, jak i same dzieci” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

- Zaleca się również częstsze **realizowanie działań profilaktycznych** w szkole oraz systematyczne prowadzenie badań związanych przede wszystkim z diagnozą zachowań problemowych oraz ewaluacją programów profilaktycznych.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

OCENA SPOŻYCIA ALKOHOLU NA PRZESTRZENI KILKU LAT	3 respondentów stwierdziło, że spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat maleje, w opinii 4 osób jest stałe, a jedna osoba jest zdania, że wzrasta.
SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH I PAPIEROSÓW OSOBOM NIEPEŁNOLETNIM	<p>Wszystkim sprzedawcom zdarzyła się sytuacja, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie.</p> <p>Przeprowadzone badania wskazują na to, że żaden respondent nie sprzedał w ciągu ostatnich 12 miesięcy alkoholu osobie nie mającej ukończone 18 lat.</p> <p>1/8 sprzedawców określiło, iż pytało o dowód osobisty klienta, za każdym razem w przypadku braku pewności co do jego pełnoletności.</p> <p>Żaden ankietowany nie sprzedał papierosów klientowi mającemu mniej niż 18 lat w ciągu ostatnich 12 miesięcy.</p>
SPRZEDAŻ ALKOHOLU OSOBOM NIETRZEŻWYM	6/8 sprzedawców biorących udział w badaniu jest zdania, że w ich Gminie zdarza się, iż alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym.
SPRZEDAŻ ALKOHOLU OSOBOM NIETRZEŻWYM WIEDZA NA TEMAT USTAWY O WYCHOWANIU W TRZEŻWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI	<p>2 ankietowanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy sprzedało alkohol osobie nietrzeźwej.</p> <p>Odpowiedzi respondentów wskazują na to, że we wszystkich punktach sprzedaży alkoholu znajduje się informacja o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym.</p>
WIEDZA NA TEMAT USTAWY O WYCHOWANIU W TRZEŻWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI SPOŻYWANIE ALKOHOLU W OBRĘBIE SKLEPU	<p>Żaden sprzedawca nie brał udziału w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży.</p> <p>4/8 respondentów ma prawidłową wiedza na temat ustawowych zakazów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.</p>
SPOŻYWANIE ALKOHOLU W OBRĘBIE SKLEPU	Z deklaracji respondentów wynika, że zdarza im się wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu, ale dochodzi do nich rzadko lub czasami.

Wnioski

- Warto zwrócić uwagę również, na to że pomimo iż żaden respondent nie przyznał się do sprzedaży alkoholu osobie niepełnoletniej, to tylko jeden ze sprzedawców pytał o dowód osobisty klienta za każdym razem w przypadku braku pewności co do jego pełnoletniości.
- Zebrany materiał badawczy pokazał również, że żaden ze sprzedawców nie brał udziału w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu i nie wszyscy mają prawidłową wiedzę na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu.
- Warto mieć na uwadze również to, że w opinii większości sprzedawców spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Gminie jest na stałym poziomie.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Zaleca się przeprowadzenie **szkolenia stacjonarnego** wśród sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści *Ustawy z dnia 26 X 1982 r. O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

Źródło: <http://oficyna-profilaktyczna.pl/>

- Rekomenduje się zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z **procedurą skutecznej odmowy**, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających **współpracę sprzedawcy z policją**.

→ Zaleca się również przeprowadzenie **badania „Tajemniczy Klient”** w celu uzyskania pewności, czy sprzedawcy napojów wysokoprocentowych nie sprzedają alkoholu osobom niepełnoletnim. Polega ono na wizycie kontrolowanej w punkcie sprzedaży alkoholu oraz próbie zakupu alkoholu przez osobę wyglądającą na niepełnoletnią. Specjalnie przeszkoleni audytorzy, jako klienci przeprowadzają zgodnie z wcześniej ustalonym scenariuszem wizytę w wyznaczonym punkcie, a następnie, zaraz po zakończeniu, notują wyniki w odpowiednio do tego przygotowanym kwestionariuszu. Po badaniu zaleca się przeprowadzenie szkolenia terenowego wśród sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych, społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu⁸¹.

„Zgodnie ze stanowiskiem WHO Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie rekomenduje podejmowania współpracy w obszarze profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych z przedstawicielami przemysłu alkoholowego.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

⁸¹ Źródło: Ośrodek Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa, Szkolenie dla właścicieli oraz punktów sprzedaży alkoholu. Tajemniczy klient.

9. Załączniki

Załącznik nr 1

KWESTIONARIUSZ OCENY RYZYKA WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DOROŚLEGO

W przypadku wystąpienia czynników ryzyka proszę zaznaczyć X w kratce.
Na podstawie zaznaczonych punktów w kwestionariuszu możesz wykonać kroki według
proponowanego algorytmu.

1. Pacjentka/Pacjent przejawia niechęć/obawę przed opuszczeniem placówki ochrony zdrowia.....
2. U pacjentki/pacjenta bezpośrednio przed opuszczeniem placówki ochrony zdrowia pojawiają się/nasilają się objawy chorobowe (proszę właściwie podkreślić).....
3. Z powodu sytuacji domowej pacjentkę/pacjenta nachodzą myśli o tym, żeby zakończyć swoje życie.....

4. Osoba dopuszczająca się przemocy groziła pacjentce/pacjentowi pozbawieniem jej/jego życia.....
5. Osoba dopuszczająca się przemocy próbowała pacjentkę/pacjenta pozbawić życia.....

6. Pacjentka/Pacjent boi się mówić (odpowiadać na pytania pracownika ochrony zdrowia).....
7. U pacjentki/pacjenta można zaobserwować nadmierne (nieadekwatne do sytuacji) wycofanie/lęk/poczucie winy (proszę właściwie podkreślić).....
8. Osoba towarzysząca pacjentce/pacjentowi nie dopuszcza jej/go do głosu, sama odpowiadając na pytania pracownika ochrony zdrowia.....
9. Osoba towarzysząca nie chce zostawić pacjentki/pacjenta sam na sam z pracownikiem ochrony zdrowia.....

10. Podczas badania pacjentki/pacjenta zauważono zmiany wskazujące na urazy nieprzypadkowe.....
11. Historia pacjentki/pacjenta (w postaci dokumentacji medycznej i/lub wynikająca z przekazu ustnego) wskazuje na powtarzające się urazy mechaniczne.....

12. Pacjentka/Pacjent jest (lub kiedykolwiek była/był) źle traktowana/traktowany przez osobę bliską.....
13. Pacjentka/Pacjent została/został zraniona/zraniony fizycznie przez osobę bliską (raz, czy więcej razy?).....
14. Osoba stosująca przemoc grozi pacjentce/pacjentowi posiadaną bronią.....
15. Osoba stosująca przemoc nadużywa alkoholu i/lub innych środków psychoaktywnych.....
16. Osoba stosująca przemoc leczy się psychiatrycznie.....
17. Pacjentka/pacjent próbowała/ próbował targnąć się na swoje życie z powodu sytuacji domowej.....

Zaznaczenie jednego z punktów 1-3:
proszę rozważyć pozostawienie pacjentki/pacjenta w placówce ochrony zdrowia w celu dalszych badań (w przypadku placówki ambulatoryjnej proszę skierować do właściwego szpitala)

Zaznaczenie jednego z punktów 4-5:
proszę rozważyć zatrzymanie pacjentki/pacjenta w placówce ochrony zdrowia i wezwanie policji

Zaznaczenie dwóch lub więcej z punktów 6-9:
proszę zadbać o bezpieczne warunki do badania bez osób towarzyszących pacjentce/pacjentowi

Zaznaczenie jednego z punktów 10-11:
proszę poinformować pacjentkę/pacjenta o prawie do otrzymania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie

Zaznaczenie trzech lub więcej z punktów 12-17:
proszę rozpocząć procedurę „Niebieskie Karty” (wypełnić Kartę A i przekazać pacjentce/pacjentowi Kartę B)

Opracowanie:

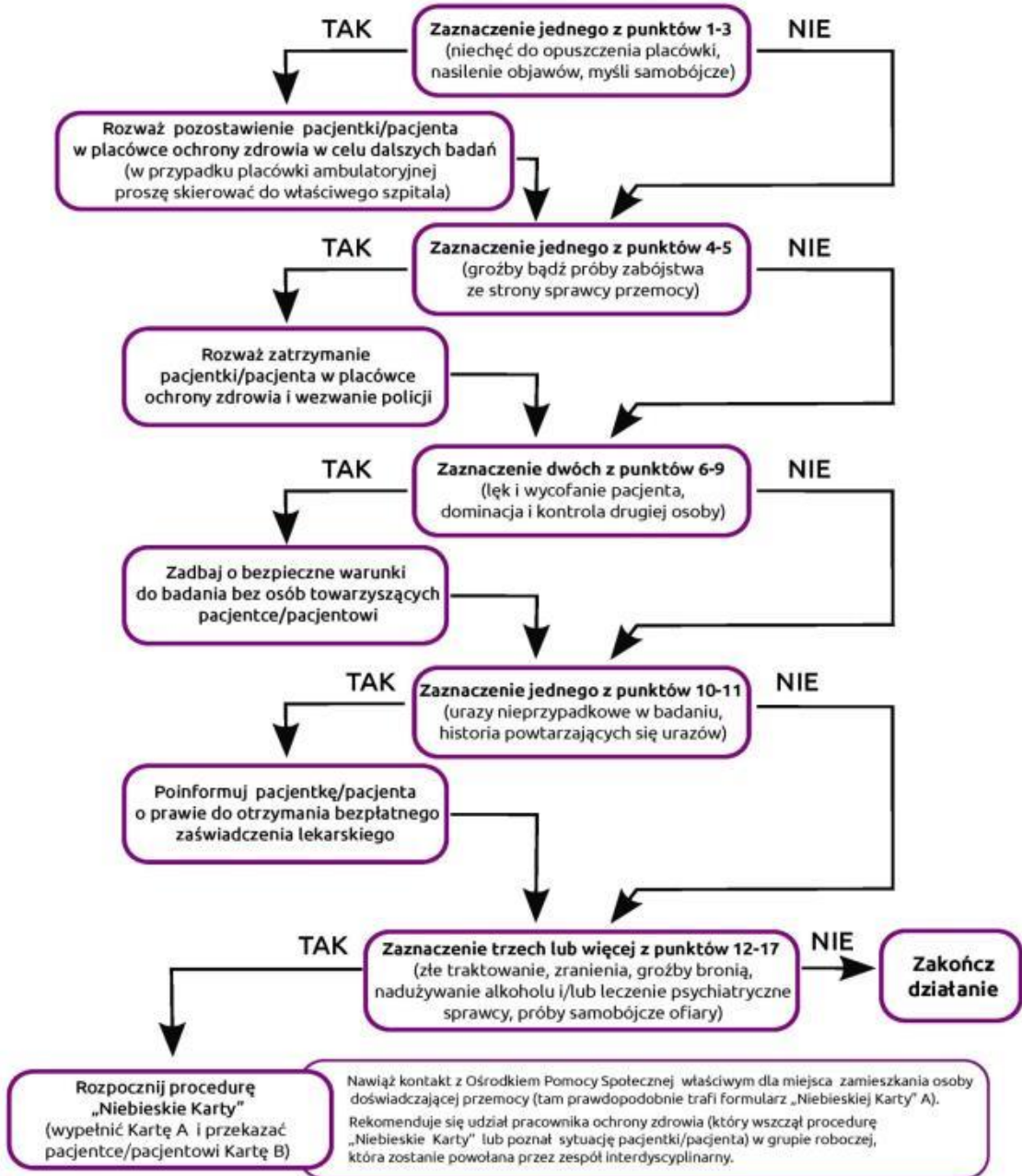

Projekt realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji finansowanego z Funduszy EOG

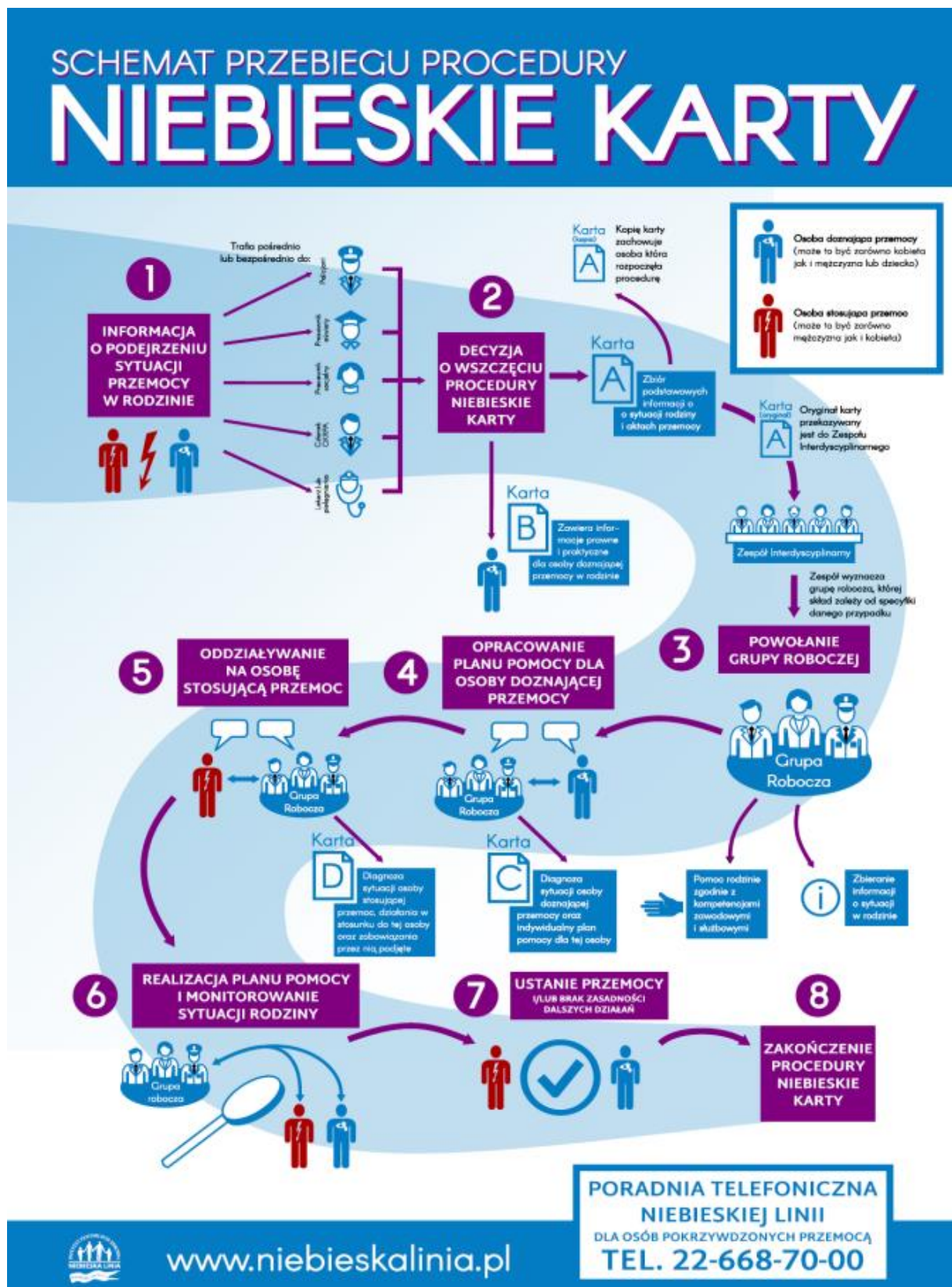

DOROŚLI **PROPOZYCJA ALGORYTMU POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC OSOBY DOROSŁEJ** **OCHRONA ZDROWIA**

Jeżeli masz wątpliwości czy Twoja/Twój pacjentka/pacjent doświadcza przemocy w rodzinie skorzystaj z kwestionariusza w celu podjęcia odpowiednich kroków.

Załącznik nr 2

Załącznik nr 3

KWESTIONARIUSZ OCENY RYZYKA WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEK DZIECKA

LISTA A

Kwestionariusza i algorytmu używa tylko pracownik oświaty!
Nie powinien być przekazywany dziecku lub rodzicom!

INFORMACJA OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM PRZEMOCY

- A.1.** Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp.
- A.2.** Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp.
- A.3.** Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.
- A.4.** Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp.
- A.5.** Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).
- A.6.** Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).
- A.7.** Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.
- A.8.** Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA RODZICA:

- A.9.** Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- A.10.** Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp.
- A.11.** Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- B.1.** Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy.
- B.2.** Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: łękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp.
- B.3.** Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: gryzie, szczypie się, uderza głową. Dziecko jest od jakiegoś czasu lub stale apatyczne, ospałe, nie ma chęci do zabawy, eksploracji rozwojowej.
- B.4.** Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje łękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.
- B.5.** Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki.

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:

- B.6.** Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka.
- B.7.** Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu pomocy dziecku.
- B.8.** Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.
- B.9.** Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków, itp. lub nie zgłasza się po odbiór dziecka.
- B.10.** Ktorekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ LUB INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z DZIECKIEM I RODZICAMI:

- C.1.** Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.
- C.2.** Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka.
- C.3.** Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp.
- C.4.** Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.
- C.5.** Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.
- C.6.** Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność.
- C.7.** Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.
- C.8.** Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka.
- C.9.** Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.

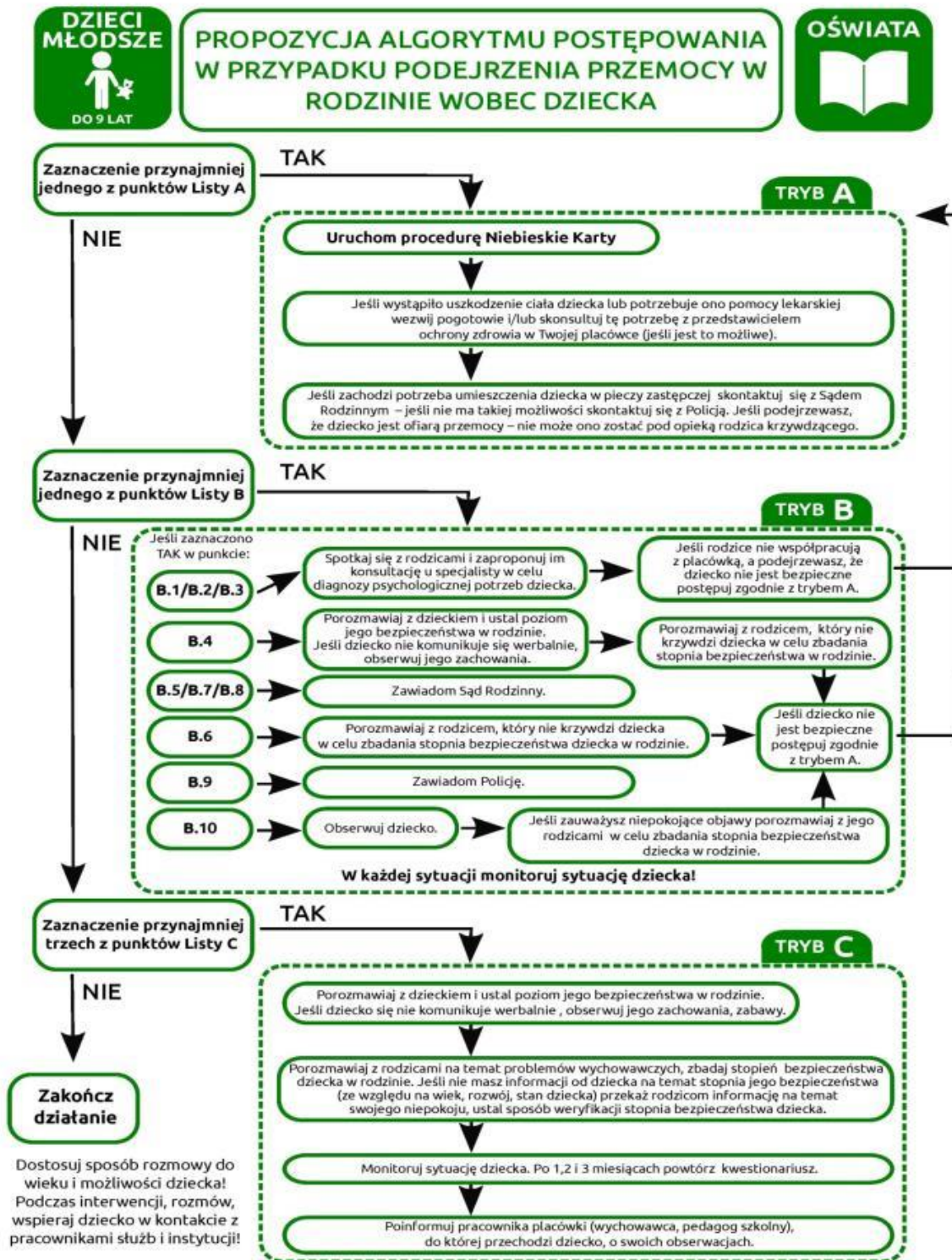
Sprawdź, czy występują sygnały ze wszystkich list: A, B i C, a następnie postępuj zgodnie ze wskazówkami na drugiej stronie!

Opracowanie:

Projekt realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji Finansowanego z Funduszy EOG

KWESTIONARIUSZ OCENY RYZYKA WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECKA

LISTA A

**Kwestionariusza i algorytmu używa tylko pracownik oświaty!
Nie powinien być przekazywany dziecku lub rodzicom!**

INFORMACJA OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM PRZEMOCY

- A.1.** Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp.
- A.2.** Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp.
- A.3.** Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.
- A.4.** Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp.
- A.5.** Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).
- A.6.** Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).
- A.7.** Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.
- A.8.** Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA RODZICA:

- A.9.** Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- A.10.** Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp.
- A.11.** Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- B.1.** Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy.
- B.2.** Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp.
- B.3.** Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub występują zachowania ryzykowne dziecka, np.: ucieczki z domu, używanie substancji zmieniających świadomość, ryzykowne kontakty, itp.
- B.4.** Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.
- B.5.** Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki.

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:

- B.6.** Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka.
- B.7.** Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia dziecku.
- B.8.** Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.
- B.9.** Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków itp.
- B.10.** Którąkolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ LUB INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z DZIECKIEM I RODZICAMI:

- C.1.** Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.
- C.2.** Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka.
- C.3.** Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp.
- C.4.** Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.
- C.5.** Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.
- C.6.** Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność.
- C.7.** Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.
- C.8.** Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka.
- C.9.** Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.

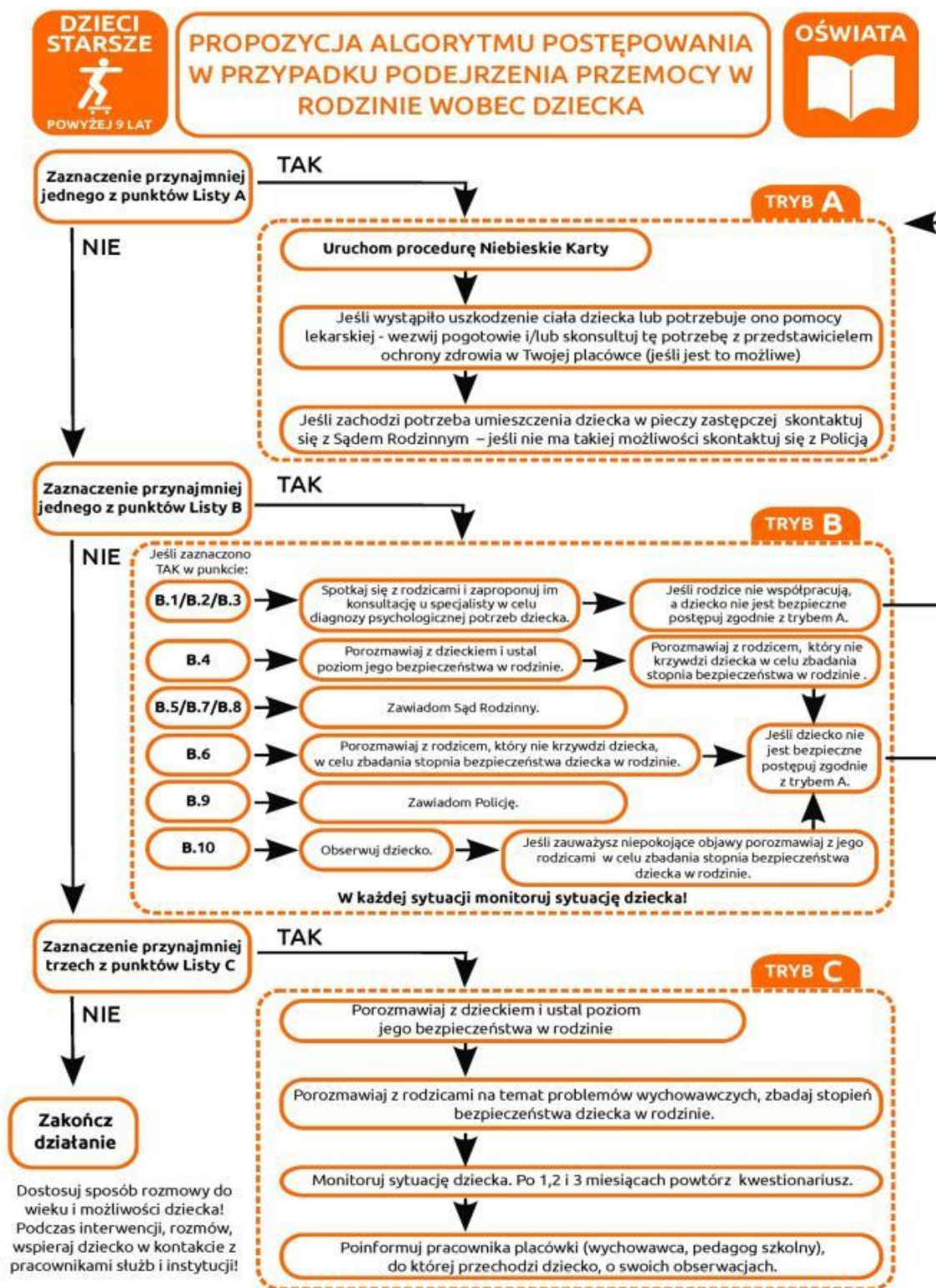
Sprawdź, czy występują sygnały ze wszystkich list: A, B i C, a następnie postępuj zgodnie ze wskazówkami na drugiej stronie!

Opracowanie:

Projekt realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji Finansowanego z Funduszy EOG

10. Wykaz tabel, wykresów i rysunków

Wykaz tabel:

Tabela 1. Typy diagnozy społecznej.	4
Tabela 2. Dręczenie szkolne i cyberbullying. Różne rozumienie właściwości dręczenia w tradycyjnym dręczeniu i cyberbullyingu.	7
Tabela 3. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach Gminy Niechlów w 2018 roku.	15
Tabela 4. Struktura ludności ze względu na płeć i wiek.	16
Tabela 5. Dane dotyczące przyrostu naturalnego, statystyk urodzeń oraz statystyk zgonów na terenie Gminy Niechlów.	18
Tabela 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego dla Gminy Niechlów w porównaniu do Województwa Dolnośląskiego oraz skali Polski.	20
Tabela 7. Wykaz placówek oświatowych w Gminie Niechlów.	22
Tabela 8. Wykaz etatów kadry niepedagogicznej.	23
Tabela 9. Formy pomocy dla uczniów ze Szkoły Podstawowej.	24
Tabela 10. Rodzaje zajęć dla dzieci uzdolnionych ze Szkoły Podstawowej.	24
Tabela 11. Formy pomocy dla uczniów z Gimnazjum.	25
Tabela 12. Rodzaje zajęć dla dzieci uzdolnionych z Gimnazjum.	25
Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2017/2018.	26
Tabela 14. Uroczystości, akcje, imprezy szkolne i środowiskowe w Gminie Niechlów.	27
Tabela 15. Konkursy dla szkół w Gminie Niechlów.	28
Tabela 16. Liczba osób objętych asystenturą rodziny w Gminie Niechlów.	36
Tabela 17. Wydatki na świadczenia wychowawcze w roku 2018 w Gminie Niechlów.	39
Tabela 18. Typy rodzin objętych pomocą na podstawie Ustawy o pomocy społecznej.	41
Tabela 19. Powody udzielania świadczeń w 2018 roku w Gminie Niechlów.	42
Tabela 20. Liczba przyznanych stałych zasiłków w 2018 roku w Gminie Niechlów.	43
Tabela 21. Liczba przyznanych okresowych zasiłków w 2018 roku w Gminie Niechlów.	44
Tabela 22. Liczba przyznanych celowych zasiłków w 2018 roku w Gminie Niechlów.	44
Tabela 23. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?	57
Tabela 24. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?	57
Tabela 25. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?	57
Tabela 26. Z jakiego powodu sięgnął/ęła Pan/i po raz pierwszy po e-papierosa?	58
Tabela 27. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?	59
Tabela 28. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?	61
Tabela 29. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?	63
Tabela 30. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?	63
Tabela 31. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?	64
Tabela 32. W stosunku do kogo zastosowałaś zachowanie przemocowe?	64
Tabela 33. Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?	65
Tabela 34. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?	76
Tabela 35. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?	77
Tabela 36. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?	77
Tabela 37. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)?	78
Tabela 38. Jak często palił(a)ś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?	78

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Tabela 39. Skąd miałeś/aś e-papierosa?	78
Tabela 40. Czy próbowałeś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?	79
Tabela 41. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?	85
Tabela 42. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:	86
Tabela 43. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?	87

Wykaz rysunków:

Rysunek 1. Gmina Niechlów na tle powiatu górowskiego oraz województwa dolnośląskiego.....	13
Rysunek 2. Przyrost naturalny Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.	17
Rysunek 3. Urodzenia żywe na 1000 ludności dla Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.	17
Rysunek 4. Małżeństwa na 1000 mieszkańców Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.....	19
Rysunek 5. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem dla Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.	21
Rysunek 6. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem dla Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.	21
Rysunek 7. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem dla Gminy Niechlów na tle powiatu górowskiego.	22

Wykaz wykresów:

Wykres 1. Populacja z podziałem na płeć w latach 2013-2018 w Gminie Niechlów.	14
Wykres 2. Stan cywilny mieszkańców Gminy Niechlów.	18
Wykres 3. Płeć:.....	47
Wykres 4. Wiek:.....	48
Wykres 5. Wykształcenie:.....	48
Wykres 6. Miejsce zatrudnienia:	49
Wykres 7. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?.....	49
Wykres 8. Stan cywilny:	49
Wykres 9. Jak często spożywa Pan/i alkohol?	50
Wykres 10. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?.....	51
Wykres 11. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).	51
Wykres 12. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?.....	52
Wykres 13. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?.....	52
Wykres 14. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?.....	53
Wykres 15. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?	53
Wykres 16. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?	54
Wykres 17. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?	54
Wykres 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?.....	55
Wykres 19. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?	55
Wykres 20. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.	56
Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosa?.....	56
Wykres 22. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?.....	58
Wykres 23. Jak często pali Pan/i e-papierosa?.....	58

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Wykres 24. Czy uważa Pan/i, że e-papierosy są bezpieczne dla Pana/i zdrowia?	59
Wykres 25. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości? ...	60
Wykres 26. Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?	60
Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?	61
Wykres 28. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:	62
Wykres 29. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?.....	62
Wykres 30. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?.....	64
Wykres 31. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?	65
Wykres 32. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?.....	66
Wykres 33. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?.....	67
Wykres 34. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?	68
Wykres 35. Jakie działania według Pana/i podejmuje gmina, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy?.....	69
Wykres 36. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?.....	69
Wykres 37. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?	70
Wykres 38. Płeć:.....	71
Wykres 39. Klasa:	71
Wykres 40. Wiek:.....	72
Wykres 41. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?.....	72
Wykres 42. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?.....	73
Wykres 43. W jakim wieku zacząłeś pić alkohol?	73
Wykres 44. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś?	74
Wykres 45. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?	74
Wykres 46. Czy miałeś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?.....	75
Wykres 47. Jak otrzymałeś/zdobyłeś alkohol?.....	75
Wykres 48. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś pić alkohol?.....	76
Wykres 49. Gdybyś chciał zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:.....	76
Wykres 50. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?.....	77
Wykres 51. Czy uważasz, że e-papierosy są bezpieczne dla zdrowia?	79
Wykres 52. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki w swojej miejscowości byłoby to:.....	80
Wykres 53. Gdybyś chciał zdobyć dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:	80
Wykres 54. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?	81
Wykres 55. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków jest szkodliwe dla zdrowia?	81
Wykres 56. Czy uważasz, że zażywanie dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?	82
Wykres 57. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?	82
Wykres 58. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?	83
Wykres 59. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?	83
Wykres 60. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?	84

Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Niechlów

Wykres 61. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?	85
Wykres 62. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?.....	86
Wykres 63. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?.....	86
Wykres 64. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?	87
Wykres 65. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?	88
Wykres 66. Co według Ciebie przyczynia się do powstawania cyberprzemocy?.....	88
Wykres 67. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?	89
Wykres 68. Czy stosowałeś cyberprzemoc?	89
Wykres 69. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/ najefektywniejsza?	90
Wykres 70. Jakiego rodzaju zajęć profilaktycznych brakuje w Twojej szkole?	90
Wykres 71. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie?	91
Wykres 72. Płeć:.....	92
Wykres 73. Pana/i wiek mieści się w przedziale:.....	92
Wykres 74. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?.....	93
Wykres 75. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:	93
Wykres 76. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?	94
Wykres 77. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	94
Wykres 78. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?	94
Wykres 79. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?	95
Wykres 80. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości?	95
Wykres 81. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?	96
Wykres 82. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	96
Wykres 83. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?	96
Wykres 84. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?	97
Wykres 85. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?.....	97
Wykres 86. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić papierosy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	98
Wykres 87. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?	98
Wykres 88. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?	98
Wykres 89. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:	99
Wykres 90. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?..	99
Wykres 91. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?	100

11. Bibliografia

1. Babbie E., *Badania społeczne w praktyce*, Warszawa: 2006r.
2. Czajkowska-Majewska D., *Człowiek globalny*, Warszawa 2009r.
3. Kwaśniewski J., *Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych*, [w:] *Badania problemów społecznych 2*, pod red. J. Kwaśniewskiego, Prace Katedry Socjologii Norm, Dewiacji i Kontroli Społecznej IPSIR UW, T. VIII, Warszawa 2006r.
4. Leowski J., *Polityka zdrowotna a zdrowie publiczne. Ochrona zdrowia w gospodarce rynkowej*, Warszawa 2004r.
5. Pilch T., *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, Warszawa 2003r.
6. Polskie Biuro Eurydice, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, *Przemoc i agresja w szkołach w Europie – sposoby przeciwdziałania*, Warszawa 2007r.
7. Przewłocka J., *CAWI - specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju*, [w:] Agnieszka Haber i Maciej Szałaj (red.), *Ewaluacja wobec wyzwań stojących przed sektorem finansów publicznych*, Warszawa 2009r.
8. Pyżalski J., *Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży*, Kraków 2012r.
9. Raport o stanie Gminy Niechlów za 2018 rok.
10. Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, [w:] *Polityka społeczna*, pod red. G. Firlit – Fesnak i M. Szyłko – Skoczny, Warszawa 2007r.
11. Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Katowice 1995r.
12. Szymańska J., *Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki*, Ośrodek Rozwoju Edukacji 2012r.
13. Szymańska J., *Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w szkole*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2012r.
14. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018r. poz. 1030).

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

tel: 12 39 50 665

fax: 12 39 50 664

mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

